

FESTA MAJOR

Joan Maragall escrivia un comentari a les festes de la Mercè que celebrà la ciutat de Barcelona l'any 1902, les darreres, potser, muntades amb fastuositat i esplendor, i criticava l'afany de remoure una gran capital sense un motiu justificat. «Per què—deia—agiteu els seus carrers i els vestiu de glòria i de llums nocturns? Per què alceu arcs que no han d'eixoplugar un heroi i trempeu músiques sense himnes, i crideu les afluències de gents properes i llunyanes que s'agombolaran en les vostres places i s'espremeran pels vostres carrers, demanant-vos l'ànima de la vostra festa, la comunicació de la vostra alegria?» L'il·lustre patrici considerava impropï d'una ciutat «vibrant de camins de ferro i de fils elèctrics» que sempre es pot considerar en festa, l'augmentar aquella vibració i precipitar el torbellí. En acabar, però, es donava generosament i escrivia: «Festa és sempre una paraula alegre. Si ara en el seu fons no hi trobem alegria, serà que ens hem agitat barroerament en va. Si l'alegria, però, brolla de la festa, amb això n'hi ha prou; perquè l'alegria, immotivada i tot, i sovint, precisament, per immotivada, tan sols per ésser alegria, ja és fecunda.»

Quedem, doncs, que Festa és una paraula alegre. El poeta trobava improcedent celebrar-ne allà on cada dia sembla festa. Es a nosaltres, però, que ens escau molt més sortir un dia determinat al carrer i trobar-nos la ciutat enjoiada, les músiques, les banderes, els focs artificials, possiblement la processó típica, els gegants i els nans. Ah! Com ens alegrem, aleshores, de no ésser una gran ciutat! Santiago Vinardell, en el pròleg d'unes biografies de Terenci Thos i Codina, estampa aquestes paraules que semblen sortides del cor: «Malgrat tot l'afany de vida cosmopolita, hom se sent satisfet d'haver nascut al carrer de Sant Antoni de Mataró». No, no. Hi ha moments en la vida que és preferible deixar de banda les grans ambicions, menysprear el palau i acollir-se a la cabana. Una festa de gran ciutat no pot sortir tan perfumada i espontània com la d'una localitat més modesta. No tindrem cap heroi per a fer-lo passar pel dessota l'arc de triomf, no podrem compondre himnes vibrants i cridaners, no celebrarem uns Jocs Florals anacrònics i materialitzats on uns poetes forasters vinguin a llegir llurs poesies i a fugir de pressa després de parar la mà per a cobrar el premi en metàl·lic. Tindrem, però, alegria. Alegria sana, tranquil·la, popular. I no podem, un dia determinat, dedicar-nos a l'alegria, a la Festa Major? Maragall ha dit que l'alegria que brolla de la festa per si sola ja és fecunda. Què hem d'esperar, doncs? Si ens hem de sentir ben mataronins, deixem-nos emportar de l'ambient de Festa Major. En arrencar el full del calendari i assenyalar-nos el bloc que estem a 27 de juliol, tot seguit llegirem sota la data el nom de les verges il·lusionades que patrocinen la ciutat regada amb llur sang juvenil i fervent. En llur honor, assistirem al tradicional Ofici, escoltarem un cop més les estridències de la música excepcional, venerarem llurs relíquies i, en sortir al carrer, contemplarem amb satisfacció la desfílada de la gent saturada d'aquesta alegria que solament, d'una manera inconfusible, ens pot proporcionar la Festa Major.

MARÇAL TRILLA I ROSTOLL

ROURE

RELOTGERIA
OPTICA
ARGENTERIA

RAMBLA, 34

PREUS LIMITATS

Copes i medalles per a Esport

"LA MÉS CHIC"

Gran especialitat en Cotilles a mida
Mitges. Moneders, Ventalls, Roba interior
i articles de punt

Barcelona, 11

MATARÓ

Articles de viatge - Variat assortit en maletes

EMILI ROVIRA

Carteres

Motxilles

Fermí Galán, núm. 347

Mataró

ROCALLA

EL MILLOR MATERIAL PER A CONSTRUCCIONS

Tubs - Planxes acanalades - Dipòsits - Canalons
Revoltons - Dipòsits per a Waters - Plaques de 40 x 40 cm.

ROCALLA S. A. - BARCELONA

Rambla Estudis, 14 i Canuda, 2 - Telèfon 20.768

Representant a Mataró:

Agustí Coll

Fermí Galan, n.º 600

FABRICA DE GENERES DE PUNT

JOAN RIGUAL

Ronda d'en Prim, 70

Mataró

Jaume Colominas i Vives

Contractista d'obres

Encàrrecs: Francesc Macià, 9 i Montserrat, 38

Mataró

La Casa dels Xampanyes

JOAN BOSCH

Més de 50.000 ampolles disponibles de totes marques i preus

SANTA MARIA, 11 i PLAÇA CONSTITUCIÓ, 10 - Telèfon 422 - MATARÓ

Les relíquies de les Santes Juliana i Semproniana i la seva entrada definitiva a Mataró l'any 1835

JULIANA I SEMPRONIANA.—En mig de les ombres del paganisme, nasqueren en l'antic municipi d'Iluro dues noies anomenades Juliana i Semproniana. Això s'esdevingué per allà l'any 284 en que Dioclecià fou proclamat Emperador.

En aquella època l'Evangeli ja s'havia propagat per tota la Península, com ho proven les nou generals persecusions contra els cristians, des de Neró a Aurelià.

Les ares descobertes proven que a Iluro encara dominava el gentilisme.

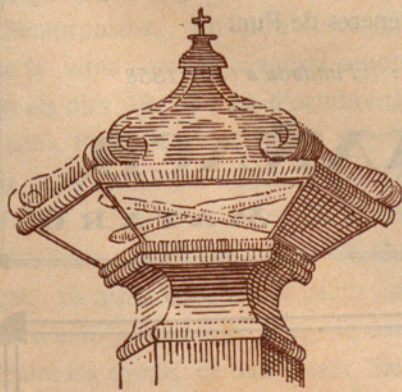
Dioclecià, Galeri i alguns magnats reunits en consell determinaren abolir els cristians, redactant en 27 de febrer de 303 un imperial edicte, que portà a Nicomèdia la gran persecució que s'anomenà l'Era dels Màrtirs.

Dos joves africans anomenats Feliu i Cugat, s'assabentaren de les persecucions que hi havia a Hispània contra els cristians. El Missal Muçàrabe, diu que vingueren a buscar la persecució que no tenien en sa terra. (P. Florez. — España Sagrada, vol. XXIII. pag. 323)

Feliu anà a predicar l'Evangeli a Girona i Cugat es quedà a la Laietana venint a Iluro on convertí al cristianisme a les dues noies Juliana i Semproniana, per qual motiu Rufi les condemnà al martiri.

«Tertia die a morte Divi Cucuphatis nempre 27 Julii fuerunt in eodem Castro Beatæ Virgines Juliana et Simproniana discipulæ Beati Cucuphatis pro fide Christi Martyrio coronatæ, sub eodem tyranno Rufino et ibidem cum suo magistro sepultæ» (Arxiu de la Corona d'Aragó, — Monacals 1218, fol. 3, procedent de Sant Cugat).

CASTRE OCTAVIÀ. — Les excavacions recents verificades en el claustre de l'antic Monestir de Sant Cugat del Vallès, han descobert restes importants d'un edifici romà que per les seves condicions d'emplaçament en un turó i per les seves ca-

Urna de fusta, de figura piramidal, de fusta daurada i amb cristalls, amb que foren portades a Mataró les primeres relíquies de les Santes, donades a la Ciutat de Mataró per l'Abat del Monestir de Sant Cugat, Fra Bonaventura Gayola.

racterístiques sembla que fou una fortalesa o lloc militar. Aquest lloc fou el «trivium» o encreuament de dos camins; el que va de part a part del Vallès, i el que conduïa del Vallès a Barcino per Collcerola. Fou anomenat «octavià», probablement per senyalar la milla octava des de

Vallès, qui antigament s'opellave Castrum Octaviani, hont he legida lur història en un lliconari de gran antiguitat, qui sta al cor de la sgleya d'aquell.» (Bernat Boades. — Llibre de Feys d'Armes de Catalunya, volum I, pàg. 89. Edició, Els Nostres Clàssics. L'original fou del 1420).

LA PREDICACIÓ DE SANT CUGAT
Plafó de l'urna d'argent que guarda les relíquies de les Santes

Barcino. Modernament en les excavacions s'hi ha descobert un miliari que sembla del temps de Tiberi. «Ego Belido donator sum Deo et sancti Cucuphati martir Ypti. cenobii cuius basilica sita est in suburbio civitatis Barchinone, paulo longius Octavo miliario in loco vocitato Octaviano». (Arxiu de la Corona d'Aragó. — Cartulari de St. Cugat, fol. 297, núm. 904.)

En dita fortalesa o lloc militar foren martiritzats diversos cristians, dels que en citem Sant Sever, Sant Cugat i les Santes filles d'Iluro, Juliana i Semproniana.

«E mentres que aquestes croeltats s'en feyen en Gerona e en altres lochs d'aquesta comarca, devets saber que en Barcelona, no res menys, la fera bèstia de Dacià feya gran escampament de sanch beneyunturada de chrestians, e que ab greus torments va faer morir a la molt-noble e de gran excelència la beneyunturada santa Eulària, filla de la mateixa ciutat; e una altra beneyta verge apellada Júlia, qui li'n faeya companyia a la casa del seu pare, en una casa que prop Barcelona avia; e a un bon monsenyer apellat Feliu, qui'n fo mestre e ensenyador de les beneytes verges desus dites; e a monsenyer sant Colgat, frare de monsenyer sant Feliu; e dues altres santes verges naturals de Ciutat Treta, de prop Barcelona, apellades per llur nom Juliana e Semproniana. E les beneytes relíquies de lurs beneyts còssors son en lo monastir de sant Colgat del

temps, es col·locà prop de la porta de l'església, un retaule en el qual es representaven les Santes Juliana i Semproniana donant sepultura a Sant Cugat. Aquest retaule els historiadors que el veieren, el consideraren de remota antiguitat, essent de molt valor i ben conservat en els seus colors, semblant sortir del taller de l'artista. (Felip de Alemany. — Memòria històrica del Monestir de Sant Cugat, capítol XXI).

Al segle XIV és representaren novament les Santes Juliana i Semproniana donant sepultura al seu mestre Sant Cugat, en un dels plafons d'argent repujat de l'urna on foren col·locades les restes del màrtir africà i patró del Monestir.

El P. Jaume Caresmar (Sanctus Severus Ep. et Martyr Vindicatus, l'any 1767) publicà l'acta del 1256, Pridie Kal. Julii die Solemnitatis Sant Pauli, tempore Domini Petri de Turricelli Abbatis hujus Monasterii, invenimus Rhas eliquias in altari veteri Sancti Cucuphatis Martyris constructi in Ecclesia S. Cucuphatis & antiquibus consecratis. In primis Reliquias Gloriosi Martyris oculi, idest S. Cucuphatis, qui tempore consecratis dicebatur martyr occultus; sed postea Divina misericordia disponente, cujusdam Monachi Daemoniaci... Reliquias S. Severi Episcopi & Martyris: Reliquias S. Hylarii Martyris; Reliquias Sanctorum Julianæ & Sempronianæ, Reliquias Sanctorum Innumerabilium martyrum, confessorum, & Virginum... Isti autem erant presentes in predictis Reliquiis colligendis, scilicet Petrus de Turricella Abbas hujus Monasterii...

Anys 1399 - 1409.—El rei Martí, havent curat d'una greu malaltia per intercessió de Sant Sever, demanà al Monestir de Sant Cugat relíquies de dit Sant per la Catedral de Barcelona. En les relíquies que s'enviaren en 1523 s'hi col·locà una inscripció dient

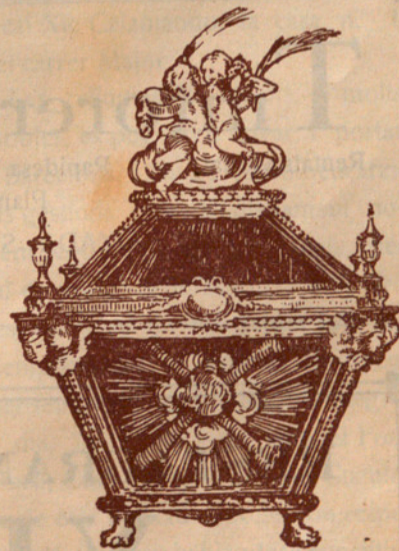
LA BASÍLICA.— En les dites excavacions fetes al Claustre del Monestir de Sant Cugat del Vallès, s'ha descobert una bona part d'un temple cristià o basilica com l'anomenen alguns documents ja del final del segle VIII, data de la seva construcció. Sembla que es tracta del primer monestir montserratí, amb la seva església reduïda, d'absis de planta de ferradura, aixecada sobre la terra sagrada regada amb la sang dels primers màrtirs cristians. Es un temple voltat de sepulcres romans i segurament en ell deurien venerar-se les relíquies de Sant Feliu, Sant Cugat, Santes Juliana i Semproniana i altres martiritzats en aquell lloc on havia residit el tribunal o jutge romà encarregat de les causes contra els cristians.

LES RELÍQUIES EN EL MONESTIR DE SANT CUGAT DEL VALLÈS.—A finals del segle X la Basílica visigoda on es veneraven les restes dels nostres màrtirs cristians fou totalment destruïda pels exèrcits moros d'Al-Manzur. Una antiga tradició afirma que els monjos benedictins de Sant Cugat del Vallès, de Sant Pere de Clarà i de Sant Pol del Marisme foren assassinats.

Passats alguns temps es construeix al mateix lloc un altre monestir benedictí amb major monumentalitat que l'anterior.

Al segle XII l'Abat Witardo manà construir el gran claustre al costat esquerre del Monestir sobre mateix de l'antiga Basílica.

En aquest claustre, als seus primers

Rica urna d'argent, ofrena deguda a la devoció de l'il·lustre mataroní Manau Pou, canonge de la Seu de Barcelona.

TREBALLS MECÀNIC - ELÈCTRICS

Calefacció, ventil·lació i llum

M A T A R Ó

A R T U R G A L Í

Telèfon núm. 153

JOSEP JOFRE

MATALASSER

Llanes, Cotons, Miraguanos, Borres i Teles de totes classes
: - : Es renten llanes i es passen per la màquina : - :

ENRIC GRANADOS, 11

M A T A R Ó

FUNDICIÓ DE METALLS I
TALLER MECÀNIC

Aixetes de totes classes : Plomades per
a les xarxes : Compra de metalls vells

JOSEP MASSUET

FERMÍ GALAN (Reial), 315

M A T A R Ó

Banco Urquijo Catalán

Domicili: Pelai, 42 - Barcelona - Apartat de Correus, 845 - Telèfon 16460

Direccions Telegràfica i Telefònica: CATURQUIJO

CAPITAL: 25.000.000

Magatzems a la Barceloneta - Barcelona

Agències i Delegacions a Banyoles, La Bisbal, Calella, Girona, Manresa, Mataró, Palamós, Reus, Sant Feliu de Guíxols, Sitges, Torelló, Vich i Vilanova i La Geltrú

Corresponsals del "Banco de España," a Arenys de Mar, Banyoles, La Bisbal, Mataró i Vilanova i La Geltrú

ENTITATS QUE COMPOSEN EL GRUP "URQUIJO,"

Denominació	Casa Central	Capital
«Banco Urquijo»	Madrid	Pesetes 100.000.000
«Banco Urquijo Catalán»	Barcelona	> 25.000.000
«Banco Urquijo Bascongado»	Bilbao	> 20.000.000
«Banco Urquijo de Guipúzcoa»	San Sebastián	> 20.000.000
«Banco del Oeste de España»	Salamanca	> 10.000.000
«Banco Minero Industrial de Asturias»	Gijón	> 10.000.000
«Banco Mercantil de Tarragona»	Tarragona	> 3.000.000
«Banco Urquijo de Guipúzcoa - Biarritz»	Biarritz (França)	Francs 1.000.000

Les quals tenen establertes bon nombre de Sucursals i Agències a diverses localitats - Corresponsals directes a totes les places d'Espanya i a les més importants del món

Agència de Mataró: Carrer de Francesc Macià, 6 - Apartat, 5 - Telèfons 8 i 305

Igual que les restants Dependències del Banc, aquesta Agència realitza tota mena d'operacions de Banca i Borsa - Descompte de cupons, obertura de crèdits, etc.

Hores d'oficina: De 9 a 13 i de 15 a 17 hores - Dissabtes de 9 a 13

Horari d'estiu (juliol, agost i setembre) De 9 a 13 hores

Tintoreria Ballbé

Rentats veritat, - Rapidesa en els treballs - Colors sòlids
Planxat a ma

BAIXADA SANTA ANNA, 9

Aquesta casa no té sucursal

Merceria - Paqueteria - Quincalla - Perfumeria - Joguines
Confeccions - Gèneres de Punt

ANTIGA CASA MANRESÀ : Fundada a l'any 1858

JOSEP MAÑACH

SANT CRISTÒFOR, 21

M A T A R Ó

RESTAURANT DE L'ESTACIÓ

VIDUA NONELL

M A T A R Ó

que fou oberta la magna urna d'argent de Sant Cugat... i en 1628 s'hi afegí una inscripció, explicant que el dia 6 de gener del mateix any s'obrí novament l'urna d'argent repujat, trobant en son interior l'acta descrita del 1256, també hi havien molts saquets de relíquies, i dues caixes, una «viminibus», en que estaven els cossos de les Santes Juliana i Semproniana, màrtirs d'Iluro...

En el segle XII es col·locaren dos pergamins, un a cada sac dels que hi havia dintre la caixa, separant les restes de cada Santa. Estaven els dos redactats idènticament, tant sols invertint els noms de les Santes. Deien: Sancta Juliana Virgo, et Martyr Beturonensis, seu Civitas Fractæ, discipula Sancti Cucuphatis Mar. quæ Coronam Martyrii obtinuit una cum Sorere sua Sancta Semproniana sub Rufino Præsidente in ambitu istius Cœnobii Sancti Cucuphatis Vallensis, die XXVII. Julii per annum CCCIV. tum vocato Castrum Octaviani.

El dia 16 d'agost de 1770 la ciutat de Mataró demanà relíquies de les Santes, al Monestir de Sant Cugat. El Capítol de dit Monestir junt amb son Abat Bonaventura Gayolà i de Vilosa reunit en 24 de juny de 1772 acordaren cedir relíquies insignes de les Santes a Mataró.

El 24 de juliol de 1772 sortí de Mataró una comissió per tal de recollir les relíquies.

Eu el volum 86, fol. 78 de Visites Pastorals (Arxiu Episcopal de Barcelona) llegim que el temple parroquial de Santa Maria de Mataró hi ha diverses relíquies de les Santes extretes del sagrari de les relíquies de Sant Cugat, per Abat del Monestir de Sant Cugat. Diu que foren recollides pel canonge de la Catedral de Barcelona Dr. D. Jaume Mataj? Aquesta diligència es practicà en temps del Bisbe Dr. D. Josep Climent, el 26 de juliol de 1772.

En un «Inventari de la revista passada pels Superiors de la Congregació en els dies 2, 3 i 4 de juliol de 1805» hi llegim: Sagristia del Imp.¹ Monestir de Snt. Cugat del Vallés—Relíquies i demés argent—1 caixa de argent, la major part daurada, 4 àngels del mateix, que conté el cos del gloriós màrtir i Patró Sant Cugat... altres dos caixes cobertes de vellut carmesí, que contenen els cossos de les glorioses verges i màrtirs Juliana i Semproniana... En altre «Inventari de la visita passada a aquest cenobi en els dies 18, 19 i 20 d'octubre de 1833», llegim: Inventari de la Sagristia del Rl. Monestir de Snt. Cugat del Vallés.—Una urna d'argent daurat amb les relíquies del cos de St. Cugat... sis urnes cobertes de vellut carmesí amb guarnicions d'argent, contenint els cossos de Sant Sever, Sant Candi, Santa Fe, Santa Juliana, Santa Semproniana, i els caps de Sant Joan i Sant Pau màrtirs, una relíquia del Beat Oriol amb el reliquiari d'argent...

MATARÓ RECLAMA ELS Cossos DE LES SANTES.—En el Re-

EL MARTIRI DE SANT CUGAT

Plafó de l'urna d'argent que guarda les relíquies de les Santes

gistre Comú de l'Arxiu Episcopal de Barcelona hi ha un plec dels anys 1832 al 1835 en el qual es troben les «Diligencias de aprobación de varias reliquias que se veneraban en la Iglesia del Real Monasterio de San Cucufate del Vallés y parte se han trasladado a la de Mataró, i parte en la de Sant Cucufate de Barcelona.»

Hi ha una nota que diu: «En el año 1843 se instruyeron nuevas diligencias para la apertura de las urnas donde estan custodiadas las reliquias de las Santas Juliana y Semproniana. Vide el expediente en el registro común de otro año, fol.»

Amb aquesta documentació podem estudiar detalladament el que passà a les relíquies de les Santes, en els darrers temps del Monestir de Sant Cugat, fins la seva entrada a Mataró l'any 1835.

El govern revolucionari d'Espanya manà que es complís la llei del 25 d'octubre de 1820 per la qual es manava tancar els convents que tinguessin una comunitat inferior al número de 24 professors, obligant així a tancar més de la meitat dels Monestirs existents a Espanya (Anguera. Història de la Legislació Espanyola, cap XXIII). Llavors s'acordà tancar el Monestir de Sant Cugat del Vallés disposant abans, el seu abat Dr. D.

Andreu Casaus i el Capítol posar en lloc segur les relíquies.

En 23 de gener de 1821 per disposició del Sr. Vicari general Capítular assistit d'un notari de la Cúria, traslladaren des de Sant Cugat les relíquies de les Santes Juliana i Semproniana, el cos de Sta. Fe, el de St. Candi, part del de Sant Sever i els cranis de Sant Joan i Sant Pau màrtirs (Registre Comú, 1820-1835) Foren dipositades en el convent de Nostra Senyora de Gràcia i des de aquest lloc amb gran solemnitat foren traslladades sota tàlem a la Catedral de Barcelona (Arxiu de la Catedral.—Llibre d'Exemplars) En dita Catedral, les relíquies sols s'hi tingueren en qualitat de dipòsit perquè en les urnes hi havia ornaments d'argent. El comissionat de crèdit públic, fundant-se en el decret del 31 de desembre de 1820, manà que les joies d'or i argent fossin tingudes en dipòsit. En aquell temps a Mataró es constituí una comissió formada pel Sr. Rector, Mn. Marià Senabre, Dr. Llorenç Nonell i Dr. Josep Sala, de la comunitat de Santa Maria, D. Joan de Palau i de Soler, Alcalde, D. Francesc Barnes, Regidor i D. Josep Antoni Nonell, Sindic. Aquesta comissió estava encarregada de fer les gestions necessàries per tal de tras-

LA DECAPITACIÓ DE LES SANTES

Plafó de l'urna d'argent que guarda les relíquies de les Santes

lladar definitivament els cossos de les Santes a Mataró. Es dirigiren en primer lloc, al Sr. Bisbe Dr. Pau Schar, el qual consentí entregar les relíquies observant les degudes formalitats canòniques.

Finit el trienni constitucional i abolides les disposicions sectàries per Ferran VII, les coses es normalitzaren aviat. Les relíquies citades foren traslladades novament al Monestir de Sant Cugat del Vallés.

L'ANY 1835.—En la nit del 26 al 27 de juliol es destroçà gran part del Monestir de Sant Cugat del Vallés.

En la matinada del 26, els monjos reberen la visita del flequer de Rubí, Antoni Plans, qui els comunicà que al seu poble es reunia secretament molta gent amb la finalitat de cremar ben aviat el Monestir benedictí de Sant Cugat del Vallés.

Durant el dia 26 es celebrà la Missa Conventual i tots els resos sense cap anormalitat. Hi assistiren 10 monjos que al vespre després de resat el Rosari abandonaren el Monestir per haver rebut, del recader de Sant Cugat a Barcelona, la notícia que en la ciutat comtal ja cremaven alguns convents i diversos monjos havien estat assassinats.

Pel torrent d'En Xandri, que voltava les muralles del Monestir, a entrada de fosc començaren a freqüentar diversos individus de Rubí i Barcelona, que durant el dia estigueren fent plans a cal Ferran Fusté del carrer major de Sant Cugat. Aquests dispararen alguns trets contra un monjo que vegeu sortir del Monestir per refugiar-se en alguna masia veïna. Era el darrer monjo que sortí del Monestir; el que manà el Rosari i que els trets no pogueren tocar. Els trets disparats anticiparen l'hora del saqueig i crema del Convent. Hi acudiren rapidament els que esperaven a cal Ferran i la curiositat de molts de St. Cugat que s'havien mostrat fins llavors indiferents augmentà el número dels malfactors.

En la nit del 26 al 27 s'intentà posar fi a l'història del Monestir; es cremaren les portes d'entrada, començà el saqueig i es calà foc en diverses dependències. El dia 27, per una crida, s'obligà que totes les coses subtretes del Convent fossin entregades a cal Xic Calamando, la casa n.º 1 del carrer Major.

Les relíquies dels Sants, i molts mobles, es pogueren salvar i portar a Barcelona. Llavors es començaren les gestions que detalladament podem seguir amb els documents, per tal de portar definitivament a Mataró les relíquies de les Santes Juliana i Semproniana. El primer document pel seu interès el publiquem íntegrament, i diu: M. I. Sr. — D. Manuel Font Pbro, Cura Párroco de San Cucufate de esta Ciudad expone con respecto á V. S.: Que habiéndose constituido á la oficina de amortización de esta Ciudad con la comisión que V. S. le hizo de incorporarse de varias sagradas reliquias que según le avi-

Mossèn Jacint Verdaguer, 10 i 12
Sant Benet, 24
Telèfon número 111

LEANDRE BONET

Confecció de Matalassos en llanes
de primera qualitat i Edredons
en ploma de cigne i miraguan

TENDA:
SANT JOSEP, 4

MAGATZEM:
CONCEPCIÓ, 36

Tenda de Pesca Salada & Conca "La Montserratina"
Conserves i Olives de tota classe — de Llegums cuits —

DE **ANTONI BELLAVISTA**

SANT CRISTÒFOR, 2

SANTA MARIA, 19

Banca Arnús

SUCCESSORA D'EVARIST ARNÚS

Casa Matriu:
Passatge del Relotge, 3

Fundada en 1846

Casa Central:
Plaça de Catalunya, 23

SUCURSALS: Balaguer, Berga, Cervera, Figueres, Girona, Granollers, Igualada, Lleida, Manresa, Mataró, Olot, Puigcerdà, Seu d'Urgell, Solsona, Tàrraga, Tremp i Vic.

AGENCIES: Madrid, Portbou, Banyoles, Mollerusa, Artesa de Segre, Agramunt, Gironella, La Bisbal, Poble de Segur, Pons i Calaf.

Sucursal de Mataró: Apartat 16 - Riera, 62 - Telèfon 40

Dipòsit de títols en custòdia :-: Caixa d'Estalvis

Compra i venda i entrega a l'acte de tota classe de títols de contractació corrent. - Descompte de cupons. - Canvi de monedes. - Negociació de lletres i demés efectes comercials. - Comptes corrents en moneda nacional i estrangera. - Subscripció a totes les emissions i totes aquelles operacions que integren la Banca i Borsa.

Negociem els cupons venciment corrent

Hores de Caixa: De 9 a 1 i de 3 a dos quarts de 6 :-: Horari d'estiu: De 9 a 1 matí

SENYORA: Si té el paladar exquisit i desitja que la seva família mengi a gust, no descuidi de provar les

TALLARINES TENDRES (pures d'ou)
que fabrica a la vista del públic la casa

Joan Durán - Santa Maria, 34 - Mataró
Fabricació pròpia de tota classe de PASTES PER A SOPA en gèneres de gran qualitat-DEMANEU-LES EN TOTES LES TENDES DE QUEVIURES

GRANJA CARALT DOLORS REY

XOCOLATES FINES DE LES MILLORS MARQUES
Llet pura de vaca - Natilla - Cafè - Flams - Cremes - Begudes
diverses - «Yogourts» i «Kefir» DANONE

ESPECIALITAT EN GELATS
RIERA, 14 (Davant del carrer de Bisbe Mas)

NUVIS compreu els vostres **MOBLES**

a la casa **Mateu Ros** - Carrer de Barcelona, 20 i 36, on trobareu els millors i a més bon preu

saba á V. S. el Gobernador Civil de esta Provincia se habían traído de aquella oficina desde la Iglesia del Real Monasterio de San Cucufate del Vallés, de la orden Benedictina Claustral después de abandonada aquella por sus Monjes a consecuencia de las últimas públicas ocurrencias: se le habían entregado y el esponente se halla incorporado de seis urnas sepulcrales todas de una misma forma y tenida cubiertas de terciopelo carmesí y adornadas ricamente con planchas de plata con una torre encima que figura el escudo de armas del Castro Octaviano, que ahora es llamado San Cucufate del Vallés en cada una de las cuales a más de sus cuatro pies forrados también en planchas de plata viene expresado lo que dentro de cada una se encierra y consiste, esto es, una de San Severo, otra de Santa Juliana, otra de Santa Semproniana, otra de las cabezas de San Juan i San Pablo, otra de Santa Fe y otra de San Cándido y a más otra arca muy antigua en figura también como sepulcral enteramente cubierta de remotos tiempos con planchas de plata y varias figuras de bajo relieve que representan el martirio de San Cucufate con la figura del mismo Santo en su frente, todas las cuales urnas se hallan cerradas con llave sin que ninguna de estas se haya hallado ni se sepa su paradero: Y á más dos relicarios cubiertos de planchas de plata en forma de floreras que contienen la una, una reliquia de San Ignacio y la otra de San Luis Gonzaga. Todas las cuales reliquias conserva en dicho modo con que se trajeron en su cuarto, á fin de que V. S. se sirva resolver lo conducente acerca las mismas y su autenticidad para poderse poner á la pública veneración de los fieles de la Iglesia que V. S. se sirva señalar.

Y respeto que el Exponente como natural que es de la Ciudad de Mataró en donde son veneradas y tienen por Patricias las referidas Santas Juliana y Semproniana se halla con encargo de uno y otro Cabildo de aquella Ciudad para recoger las indicadas reliquias de sus Santas Paisanas según parece en los documentos que acompaña: Y al mismo tiempo se halla Cura Párroco Actual de la Parroquia de San Cucufate de esta Ciudad.

Suplica á V. S. que sirviéndose

Un dels relleus de l'urna de Sant Cucufat on s'hi representa a les Santes donant sepultura al Cos del seu Mestre.

LES SANTES A LA GLÒRIA

Plafó de l'urna d'argent que guarda les reliquies de les Santes

aprovar dichas reliquias, las destine, esto es las de las Santas Juliana y Semproniana á la Iglesia de Mataró y las de San Cucufate á su parroquia de San Cucufate de esta Ciudad.

Barcelona 16 Setiembre 1835.— Manuel Font Pbro, cura Párroco. (Arxiu Episcopal de Barcelona.—Registre Comú, 1832 a 1835)

Des de Mataró foren també reclamades les reliquies de les Santes Juliana i Semproniana, amb una sollicitud que acaba amb les següents signatures i de la forma següent: ...Suplica a V. S. que tenga á bien destinar á esta Parroquial Iglesia las mencionadas Reliquias donde en unión con la parte que se conserva en ella reciban el culto que les es debido y que le tributarán sus Paysanos tomando V. S. al efecto las providencias que estime convenientes: al intento de recibirlas en el caso que V. S. se digne acceder a esta sollicitud el Ayuntamiento otorga sus poderes al Regidor Decano D. Joaquín Campllonch, D. Pablo Gallifa Regidor y D. Francisco Viñas Diputado para que juntos y a solas en unión con el Cura de San Cucufate D. Manuel Font y D. Miguel Tuñí Pbro. de la Comunidad de esta Ciudad se entreguen de dichas Urnas para trasladarlas á la Parroquial Iglesia de esta ciudad.

Mataró 11 de Setembre de 1835.— Joaquín M.ª Campllonch Decano, Josep Antonio Pera de Jordi Regidor, Narciso Lladó Regidor, José Arquer Regidor, Juan Brugera Regidor, Pablo Gallifa Regidor, Miguel Torner. (Registre Comú. Lloc citat)

En una instància del 18 de setembre, signada per Andreu V. G. O. llegim que les urnes es trobaven tancades amb clau i que les claus no se sap on són, creient però, que devien trobar-se guardades en l'arxiu del Monestir de Sant Cucufate del Vallés. Mandamos que ante todo se proceda a la apertura de las Urnas desarrajándose las cerrajas de las tres que contienen las de Santa Juliana y Semproniana, y la otra de San Cucufate, y se tomen las informaciones posibles acerca su identidad, culto y

veneración... diu que s'hi posin noves claus i es segellin amb el segell d'armes del senyor Bisbe. (Registre Comú. Lloc citat).

En altre document del mateix dia, signat per «Manuel Font, Pbro. Comisionado.—Juan de Zafon Abad.—Nicolás Simón Labroz Not.» llegim que foren obertes les tres urnes i fetes les claus pels seus panys... e inspeccionado las reliquias por el Ilustre Señor D. Juan de Zafon Abad Electo por Su Majestad la Reina D.ª Isabel Segunda... declara que havent-los ja inspeccionat en 1821... dichas Sagradas Reliquias son las mismas y enteramente idénticas a las de entonces y que fueron adoradas y veneradas publicamente en la Iglesia de dicho Monasterio... Habiendo sido entregadas a la ciudad y Clero de Mataró en el mismo año de mil ochocientos veinte y uno las de Santa Juliana i Semproniana nativas i paisanas de aquella ciudad, que las pidieron a esta jurisdicción Eclesiástica. Debiendo advertir que unas y otras Reliquias con los demás ornamentos de la Iglesia del Monasterio le fueron íntegramente restituídas en el año mil ochocientos veinte y cuatro... (Registre Comú. Lloc citat).

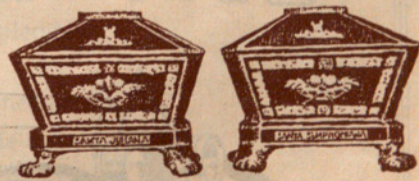
En altre escriptura el Rnd. Manuel Font diu... Yo el infrascrito Cura Párroco de San Cucufate de esta Ciudad, mediante juramento que presto a Dios Nuestro Señor y sus Santos Evangélicos more sacerdotali afirmo que en el año de mil ochocientos veinte y uno intervine en el reconocimiento, aprobacion y autorización por el Rdo. Ordinario de esta Ciudad, de las Sagradas Reliquias de las Santas Juliana i Semproniana que se veneraban en la Iglesia Monasterial de San Cucufate del Vallés, y traídas de allá a Barcelona fueron depositadas y veneradas públicamente en la Iglesia de Mataró, de donde soy natural y en donde las vi venerar colocadas en otras urnas antiguas, las cuales han venido nuevamente de dicha Iglesia Monasterial (en que fueron posteriormente reintegradas en el año mil ochocientos veinte y cuatro) colocadas en las nue-

vas urnas, que tengo manifiesto en mi exposicion que antecede. Y que habiendo abierto las dichas urnas, y vistas por mi las reliquias que contienen, reconozco y tengo por muy cierto é indudable su identidad... (Registre Comú. Lloc citat).

Altra document datat a Barcelona en 19 de setembre de 1835 i signat per Andreu V. G. O. es reconeix la autenticitat de les reliquies de les Santes i es demana que les dues urnes de les Santes siguin entregades a Mataró. (Registre Comú. Lloc citat).

Continua la documentació dient: Nos D. Salvador Andreu Pbro. Doctor en ambos derechos Abogado de esta Real Audiencia Beneficiado de la Parroquial Iglesia de San Miguel de esta ciudad examinador Synodal del del Obispado de Solsona Provisor y Vicario General por el Exmo. y Reverendísimo Sr. Obispo de Barcelona y Gobernador de esta misma Diócesis durante su ausencia etc.

Por cuanto á consecuencia de los últimos acontecimientos públicos ha quedado desamparado por sus Monjes el Real Monasterio de San Cucufate del Vallés, y su Iglesia Monasterial abandonada enteramente, y paradas sus puertas, habiéndose conducido á esta Ciudad y a su Gobierno, entre otras Sagradas reliquias las contenidas dentro de su respectiva urna las de Santa Juliana y Semproniana Mártires, nativas de la Ciudad de Mataró que en el año de mil ochocientos veinte y uno fueron destinadas interinamente en aquella Iglesia... Hemos acordado concederlas al dicho Ayuntamiento y Clero de dicha Ciudad de Mataró (mientras otra cosa no disponga) para que en su Iglesia se las pueda dar todo el culto, veneración y honor que desean sus Pios feligreses compatriotas de dichas Santas y demás Personas devotas, entregando dichas urnas así cerradas y selladas, y las llaves de sus cerrajas al referido D. Manuel Font Pbro. para cuidar de pasarlas con el posible decoro á aquella Parroquial Iglesia con las llaves que deberá custodiar aquel Rdo. Párroco. En cuanto testimonio damos las presentes y firmadas de nuestra mano, selladas con el escudo de armas de Su Exma. Il^{ta}. y refrendadas por el infrascrito Notario mayor de nuestra Curia del Vicariato Eclesiástico en Barcelona á diez y nueve de Setiembre de mil ochocientos treinta y cinco — Andreu V. G. O. — Por mandato de su Sria. — Nicolás Simón Labros Notario. Lloc del Segell. (Re-

Urnas de fusta recoberta de vellut carmesí, galonada amb ornaments d'argent i amb els noms respectius de Juliana i Semproniana, col·locades a l'altar major de la Basílica de Santa Maria, sota els peus de la imatge de la Candelera.

OMIS

CONFITER-REBOSTER

Dolços - Xampanyes, Vins, Licors
Biscuits gelats i Gelats - Fiambres

Telèfon n° 58

MATARÓ

AGÈNCIA DE TRANSPORTS

SERVEI RÀPID EN AUTO - CAMIONS

M. SOLER I MARUNY

Successor de J. Serra i Cuadrada

Servei especial combinat amb les més importants cases de
Transports Marítims i Terrestres d'Espanya i Estranger respo-
nent de tota classe d'avaries i substraccions.

Tantarantana, 23
— Telèfon 19913 —
BARCELONA

Sant Antoni, 51
— Telèfon 120 —
M A T A R Ó

Banc Espanyol de Crèdit

Fundat l'any 1902 :: Casa Central: Madrid - Alcalà, 14

Capital social: Ptes. 100.000.000'— Capital desemborsat: Ptes. 51.355.500'— Fons de reserva Ptes. 67.621.926'17

Sucursal de Mataró: Sant Josep, 6

Direcció Telegràfica i Telefònica: **Banesto** - Tel.102 - Apartat 33

Sucursals a Catalunya: Barcelona, Lleida, Tarragona, Balaguer, Borges Blanques, Cervera, Espluga de Francolí, Manresa, Mataró, Montblanc, Santa Coloma de Queralt, Tàrraga, Tortosa i Valls

Més de quatre centes sucursals i agències a la Península i Marroc
Corresponsals a les principals places del món

COMPTES CORRENTS
amb interès

IMPOSICIONS A TERMINI

CAIXA D'ESTALVIS

:: Descompte de cupons ::

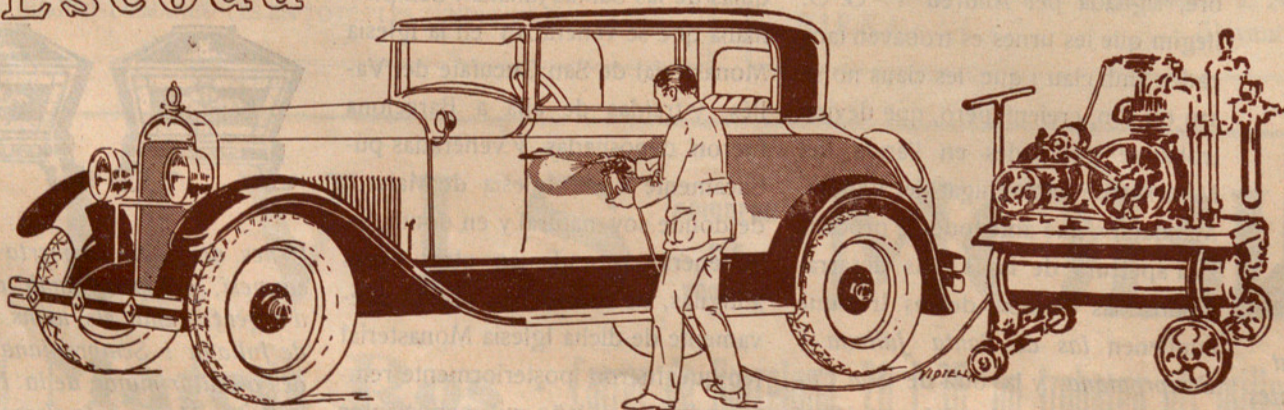
Dipòsit de títols en custòdia

Consultes gratuïtes sobre valors

Descompte i cobrament de lletres, girs, crèdits d'acceptació, etc., etc.
Executem per compte de la nostra clientela tota classe d'operacions de Banca i Borsa

TALLER DE PINTURA

Vicente
Escoda

Especialitat en la pintura
nitrocelulosa dorada
"DUCCO,"
aplicada amb pistolet
sistema americà

UNIC I EXCLUSIU EN
AQUESTA CIUTAT

Avinguda de la República (Ronda), 47
Domicili particular:
Sant Francisco de P., núm. 3

Els Sants, sentit de totalitat

Havem notat sempre, tant entre la classe popular, com en els estaments culturals, que quan es vol sintetitzar el màxim de perfecció en un home, es pronuncia invariablement aquesta frase: És un Sant. El Sant és per a tothom el prototipus de l'excels, del insuperable. I és que els Sants donen una sensació de totalitat que obliga, vulgues o no, a portar-los molt per damunt de totes les categories.

Creiem tenen aquest senlit de totalitat, perquè han aconseguit fer una vida completament humana, neta-ment natural. La Santetat és el màxim de la simplicitat. La vida la trobem tant enormement complicada i difícil, perquè la nostra imperfecció ens priva d'actuar amb naturalitat. Quan pensem que Sant Francesc de Assís, anava a trobar tot sol al Gran Soldà, i tot el seu Estat Major, i per demostrar que la religió catòlica era la veritable, els hi deia: un de vosaltres que es tiri al foc junt amb mi; jo no em cremaré i el company si; ens esgarriem al veure com la Santetat sap actuar tant sense complicacions, quan el món, només per preparar unes converses internacionals, necessita tenir diplomàcia i paperam.

gistre Comú. Lloc citat). En aquesta carpeta del Registre Comú, hi ha dos altres documents interessants. Un es refereix a l'entrega de l'urna d'argent i reliquies de Sant Cugat a la Parròquia de Sant Cugat del Rec de Barcelona, i l'altre parla de ... tres Sagradas reliquias de huesos de las Santas Juliana y Semproniana y de San Cucufate Mártires, que hemos mandado colocar en un Relicario de plata de figura oval con un cristal en su frente... Cuales reliquias hemos concedido y concedemos á D. Manuel Font Pbro. actual Cura Párroco de San Cucufate de esta Ciudad... Acaba dient que... dichas Sagradas Reliquias se las pueda dar el debido culto público y veneración en cualquier Iglesia, Capilla y Oratorio...

En les relíquies de les Santes, col·locades a l'Altar Major de Santa Maria, l'any 1835, s'hi posaren dues inscripcions, còpia de les esmentades anteriorment ja existents al segle XII a Sant Cugat del Vallès.

Des de l'any 1772, Mataró ha dedicat solemnes festes a les Santes. En 1835 s'iniciaren nous esplendors que tots els anys han relluït amb noves forces, i les Santes que des del cel conserven l'amor per sa pàtria han correspost sempre als festeigs que Mataró els dedica.

Però és que els Sants, precisament perquè posseeixen el sentit de totalitat, no coneixen els convencionalismes. Dintre de la societat, els seus actes tenen sempre un distintiu, que sovint, sovint es interpretat erròneament. Estranyeriu doncs, que alguns d'ells hagin estat víctimes de persecució per part dels mateixos catòlics? —catòlic, no és l'Església Catòlica.— El desig del Sant és agradar a la Divinitat; tots els seus actes, es realitzen per tant, baix el signe d'aquest anhel. Són uns enamorats; tot sembla poc per veure's i complaure's; el que pels altres és ridícul i inoportú, per ells és natural i lògic.

El Sant d'Assís, anomenava als seus, Joglars de Déu, i l'enyorat Jaume Bofill i Mates, escrivia: Quin Sant no fa somriure a la Providència set vegades al dia? Per això els Sants són també comparables a n'aquell joglar que per agradar a la Verge, feia cabrioles i tombarelles davant la seva Imatge, i es diu que la Verge li somrigué amb complaença, i nosaltres ho creiem ben sincerament. Ara que la història no en parla, però nosaltres també creiem, que si el sagristà es donà compte d'aquelles pallasades, és segur l'expulsà del Temple, per desordenat, i estem convençuts que tothom aplaudiria la gesta del sagristà.

No ens precipitéssim doncs en esquinçar-nos les vestidures, quan llegim certs actes contra persones que avui venerem a n'els altars, aquests joglars desorienten a tothom que no sigui com ells, o no tinguin la clarividència de veure que son joglars de Déu. Qui sap si nosaltres mateixos n'havem foragitat algú del Temple de l'Ideal, perquè feia tombarelles. I és que els Sants tenen sempre els ulls fits en l'Eternitat, i nosaltres, fins quan ens creiem actuar en defensa de la Fe, estem amb la vista clavada en les coses que moren.

MIQUEL VILA

Aquest número de
Diari de Mataró

es ven al públic al preu
de
25 cèntims

Els nostres subscriptors
el rebran gratuïtament

R.

Les Santes

Damunt del cel brillant de Mataró
hi han dues corones enflorides;
és un estol vivíssim cada flor,
és una història santa, d'unes vides

aparellades sempre com ho són
les mans, els llavis i els cors que s'amen;
les veu tothom, les guaita tot el mon
de Mataró. I canten i s'aflamen

les ones fines, braves de la mar
amb una cresta viva i ben xalesta,
perquè també les plau enjoiellar
aquest moment vibrant d'una gran festa

que viu per un panteix de religió,
el crèdit més solvent per Mataró.

JOSEP PUIG I BOSCH

Aquest número ha estat soïmés
a la previa censura militar

A tú, lluro

Jo no sé pas cantar les magnes gestes
dels teus heròics guerrers de cor de braus,
ni sé cantar d'amor, ai!, les conquestes
d'aquells donzells d'lluro que amb grans festes
coronaven la nina d'ulls més blaus.

Ni sé cantar l'encís dels jocs de marbre
que guarnien palaus prop del teu mar,
on feien de murmuri els brots d'un arbre
d'acàcia amb poncellins en esclatar.

Imatges de deesses somniades,
de belleses que esquinzen l'esperit,
de verges candoroses i encisades
que suspiren un goig pur, infinit.

Jo no sé pas cantar de tes riqueses
l'esclat i magnitud amb tot l'encís,
jo sols et cantaré de tes belleses,
la gràcia del teu cel pur i blavís!

Ell em parla d'un goig que etern perdura,
tenint dessota el clam de guerra i mort,
carcassa de la terra horrible, impura,
que sacseja les fibres del meu cor.

Ell em parla d'herois que amb brill d'albada
flamegen arborats pel foc d'amor;
i em parla d'unes Verges que han vessada
amb coratge llur sang pel Redemptor.

I té un brill tot suau que us extasia,
que no entela l'esguart ni l'esperit
com els palaus de marbre i d'ambrosia
que deixaven el cor mig defallit.

Com les beutats d'lluro enorgullides
pels afalacs impurs d'emperadors,
com les imatges nues elegides
per ornament de festes i esplendors.

Jo no sé pas cantar les magnes gestes
dels teus pagans guerrers de cor de braus,
ni sé cantar d'amor, ai!, les conquestes
d'aquells donzells d'lluro que amb grans festes
coronaven la nina d'ulls més blaus.

Jo sols et cantaré l'etern psalteri;
el del ritme suau i plè d'encís,
el que diu tot el goig d'un dolç misteri
amarat de la llum del cel blavís.

ANNA SERRA

Un bell i just homenatge

Silueteta de l'Abat de Poblet, D. Francesc Dorda

Enguany la noble ciutat de Mataró honora com es mereix un dels seus fills més il·lustres. La memòria del que fou un gran abat de Poblet i un gran ciutadà de Catalunya restarà perpetuada, i les vinents generacions mataronines, en visitar la galeria on són exhibides les efigies dels seus antecessors que foren glòria de la ciutat que els veïe néixer, hi podran veure ben destacada la blanca cogulla d'un dels fills de Sant Bernat. Don Francesc Dorda, home de Déu i patriota insigne, ha ocupat, després de dues llargues centúries, el lloc que de dret li pertocava. I els mataronins del segle XX, en honorar el mataroní del segle XVIII, han fet no altra cosa que complir un deure. Massa oblidada que havia estat aquella figura que emplena llargues pàgines de la nostra història, i precisament en dies de dissorts per a la Pàtria!

**

Amb la campanya pro restauració de Poblet que, nou anys enrera, iniciarem uns quants amants de les arts i de l'arqueologia nostrada, s'han assolit dues coses: fer reviure les pedres pobletanes, i fer conèixer una plèiade de grans catalans, ben poc coneguts dels catalans, com digué l'escriptor J. Ferran i Mayoral. Dintre aquella plèiade de grans catalans, fins fa poc gairebé desconeguts per oblidats, hi destaca magníficament l'abat Don Francesc Dorda, que governà Poblet des de 1704 a 1708.

Quí era Don Francesc Dorda? Era un mataroní que va deixar la seva ciutat i les aures mediterrànies per a recloure's en un cenobi, ben allunyat per cert de tota mena de traüt ciutadà; era un religiós exemplar que va assolir preeminències dintre la seva

Escut de l'Abat Dorda

L'Abat Francesc Dorda, Bisbe de Solsona, retrat que conserven els seus successors.

orde cistercià, i més n'hauria assolit si uns poders aliens no li haguessin barrat el pas amb el dret de la força més que no pas amb la força del dret; era un escriptor acurat que emplenà sengles planes explicant normes disciplinàries i plasmant moltes ordenacions litúrgiques; i era un patriota excel·lent que, havent servit a Déu, es va donar tot a la Pàtria, sofrint per ella, i per a servir-la, tota mena de vexacions fins a morir gairebé arreconat a recés de les parets de són monestir.

Els dos caires, religiós i patriòtic, de l'il·lustre fill de Mataró, són la seva millor executòria. Més que no pas les dignitats amb que fou distingit, tant civils com eclesiàstiques; més que no pas les seves intervencions en els afers cisterciàns i en els afers de Catalunya; més que no pas les seves belles qualitats d'escriptor i de literat... són de remarcar en l'abat Dorda el què en podríem dir *els seus sentiments*. Es va desvetllar per la glòria de Déu; va sofrir per son amor a la Pàtria. I aquest caient sentimental, que fou norma de tota la seva vida, no fou pas esmorteït per les preeminències amb que fou remunerada la seva tasca per les supremes autori-

mantisme — va poder viure isolat dins el traüt aquell home singular. I gràcies a aquell seu, diem-ne romanticisme, es destacà entre tots els abats pobletans d'aquella època de decadència del Monestir que es va iniciar en 1623 i va finir quan les turbes, i altres que no eren turbes, destruïren, ara fa cent anys, aquella Casa secular.

El cas de Don Francesc Dorda és un cas digne d'estudi. Llarga seria la meva tasca si pretengués fer-ho. Ni val la pena d'intentar-ho en un cercle reduït com ho és un article periodístic. L'estudi de les diverses facetes de la personalitat del gran mataroní suara homenatjat, mereix els honors de un llibre. I aquest llibre, aquest estudi, per ésser fet amb l'entusiasme que es mereix ha de fer-lo un seu compatriota.

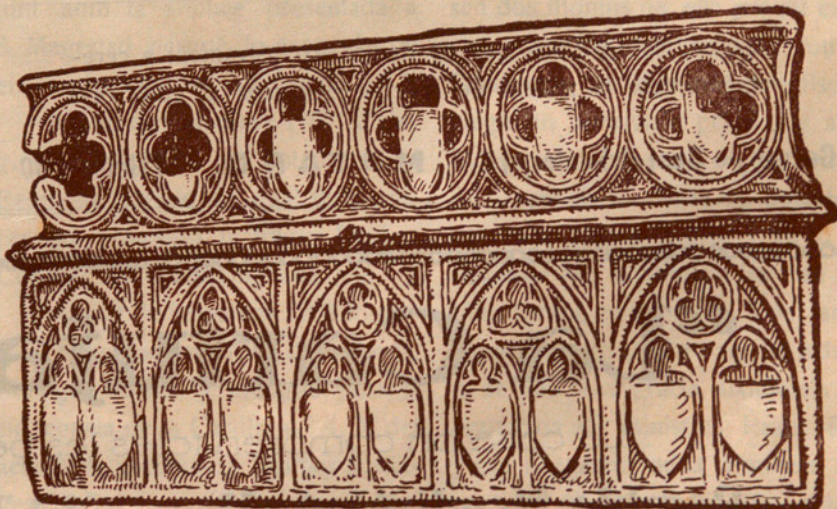
Si els mataronins han col·locat en lloc d'honor el retrat de l'excels patrici, han d'ésser també els mataronins els qui han de publicar l'altre retrat, que no és altra cosa la narració de les gestes des què en fou protagonista Don Francesc Dorda.

MN. JOSEP PALOMER

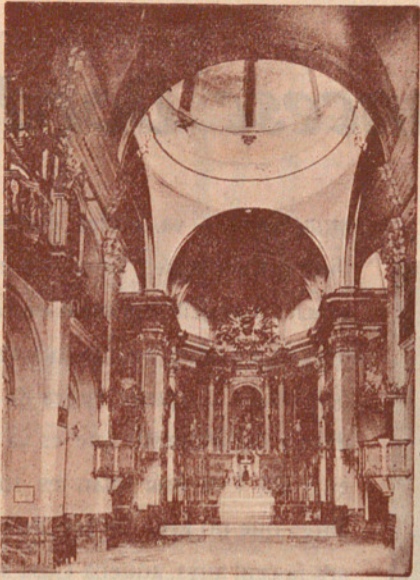

Segell de l'Abat Dorda

Gravats: Arxiu «Diari de Mataró»

Sarcòfag de l'Abat Dorda

Mútua Escolar "CALASSANÇ-VIVES"

Col·legi en el lloc més cèntric de la ciutat

Telèfon 280

MATARÓ

Apartat, 6

INTERNAT — MIG-INTERN — RECOMANATS
VIGILATS — EXTERN

Dormitoris individuals: Tracte familiar: Nombre reduït

BATXILLERAT COMPLERT : COMERÇ 4 cursos
ESTUDIS ECLESIÀSTICS

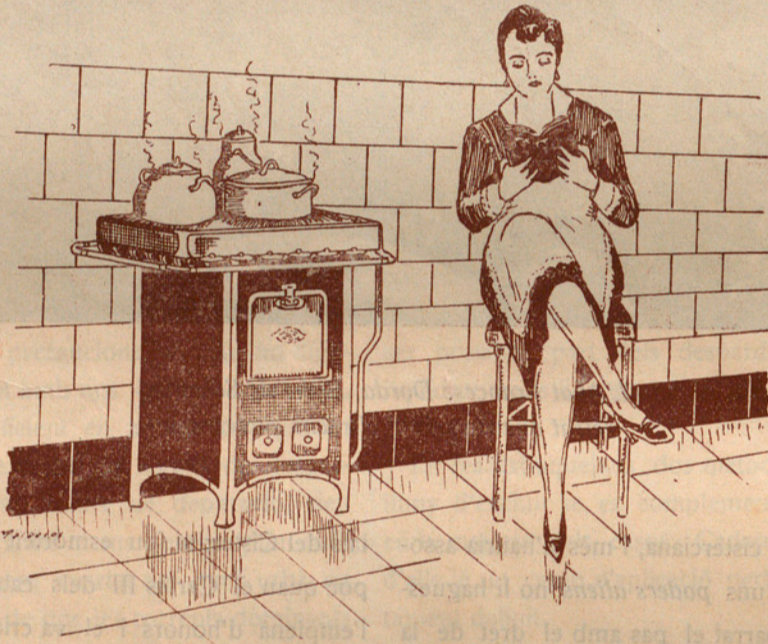
ENSENYAMENT PRIMARI 6 graus : PARVULS

Museus - Laboratoris - Taquígrafia - Idiomes - Me-
canografia - Gimnàs - Gibuix - Pintura - Música

EVITEU les inconveniències i molèsties de la cuina,
emprant sempre una

CUINA DE GAS

CUINAR AMB GAS, equival a:

Polidesa, Comoditat, Economia i Rapidesa

GAS DE MATARÓ, S. A.

Oficines i Sala Demostracions:

Rambla Mendizàbal, 25

MATARÓ

Antiga Cereria
(Casa fundada l'any 1808)

JOSEP SERRA
SUCCESSOR DE JAUME TARDÀ

Elaboració de ciris,
:: atxes, brandons, ::
candeles, etc., etc.

Aquesta Casa, l'única que es dedica exclusivament a cere-
ria, garanteix la puresa de la cera destinada al culte diví

Carrer de Sant Cristófor, 17 - MATARÓ - Telèfon 260

"CAFÉ CLAVÉ"

Nou propietari

A. MASGORET

IMMILLORABLE SERVEI

IMPORTANTES REFORMES

CONSUMACIONS DE MARCA A PREUS REBAIXATS

"La Cartuja de Sevilla"

La casa on compren totes les persones de bon gust i sentit pràctic

Rambla Mendizábal, 52

MATARÓ

Telèfon 367

Resum de la vida del pobletà Francesc Dorda

La grandesa de Poblet, en els primers segles de sa existència, fou bastida i consolidada per les actuacions dels grans Abats que s'anomenaren Pons de Copons, Guillem d'Agulló, Bartomeu Cunill i Joan Payo Coello.

Pot també assegurar-se que sa decadència, ja iniciada durant el segle XVI, s'accentuà en el segle vinent al establir-se la Congregació cirterciense aragonesa-navarra que feu perdre la independència al Monestir, amb el consegüent canvi de sistema en la elecció dels Abats: en 1628, després de la mort del darrer vitalici Simó Trilla, foren nomenats per períodes de quatre anys, sens dret d'immediata reelecció. Aquest principi quadriennal feu surar a la superfície de la comunitat pobletana els noms de molts prelats que res feren de profit per la Casa: d'alguns, tres o quatre, que sols foren bons administradors econòmics: altres, pocs, distingits per ses malifetes, i un sol, molt en l'aire, damunt dels demés per sos talents, ses distincions i sos càrrecs; per tota la historia, en una paraula. Aquest darrer Abat fou Fra Francesc Dorda, com ell sempre firmà en sos escrits.

Una felix casualitat volgué conservar-nos quasi intacta gran part de la documentació contenint l'història i les proves de les actuacions del Pare Dorda. Quan en els darrers anys de la vida, o sia en 1815, fou exiliat amb mala forma a son vell Monestir, tingué cura de reunir en feixos degudament classificats els papers de la vida, tant els relatius al convent, com els de sos càrrecs polítics a Barcelona i de la efimera prelatura a Solsona. Els feixos, numerats com *plicas* 1 a 11, passaren, a la mort del Dorda, a l'arxiu de Poblet, i d'allí, seguint les vicissituds polítiques de nostre país al primer terç del segle XIX, anaren a parar a Tarragona, essent depositats entre la massa de *monacals* que es reuní a l'Arxiu d'Hisenda d'aquella capital. Es desferen i confundiren els varis feixos, encara que no es perderen sos papers, trobant-se primer el quadern principal de documents, salvat a temps dels efectes d'una gotera que ja pudria son contingut, i per fortuna ha fet son camí vers nostre casal on hi anem retornant ses belles propietats. Això ens permet donar les dades completes de l'història del gran abat mataroní, escrites de sa mà, i avui existents al començament del volum d'Arxiu que porta son nom, i copiades literalment com segueix:

—Als 23 de Janer 1681, lo Molt Illustre Senyor Fr. Don Vicent Prada Abat del present Reial Monestir de Poblet vestí lo Sant hàbit als següents: Fr. Vicent Serrano de Alcira, Fr. Joan Grifoll de Altorja, Fr. Joan Puig de Valls y Fr. *Francisco Dorda* de Mataró. del qual está lo Llibre de Noviciera, lo batisme, cartilla de or-

des y Llicència de confesar y predicar signada n.º 1.

—Als 22 de Febrer 1682, Proffesa dit Sr. Abat a Fr. Vicent Serrano, Fr. Joan Grifoll y Fr. Francesc Dorda.

—En lo any 1685 fou enviat junt ab altres, al Collegi que est Reial Monestir tornà a restablir en la ciutat de Lleyda.

—En lo mes de Maig 1689, fou per lo Molt Illustre Sr. Fr. D. Pere

en un dels individus formavan una Junta de la de Medir. En la qual demostrà sos rellevants talents, a vista dels quals, fou per dit Catholic Monarcha als 18 de juny 1706, elegit en Tesorer general dels emoluments reals, com és de veurer en la Rl. Sedula dada en Barcelona, dia, mes y any sobredits En lo qual empleo se continuà fins al any 1711, que trobant-se ab los de Bisbe de Solsona,

Apostòliques a Barcelona die de Nostre Pare St. Benet del any 1710 de la Nativitat del Senyor y de la Encarnació que acostuman contar los Romans fins al dia de la Anunciata, fou lo any de 1709, consta de dit trasunto signat de n.º 5,

—Junt ab dit trasunto esta la certificatòria de la proffessió de la Feta per dit Illustríssim Sr. en Barcelona al 20 de Mars 1710, ab acte en poder de D. Joan Rossinyol, escrivà de Camera i de manaments del Consell de Arago, esta signat de n.º 6.

—Axi matex esta junt ab dit trasunto lo acte o certificat de la Consecració ques celebra en la Iglesia del convent de Sant Francesc de Barcelona als 30 de Mars 1710 ab grandíssima solemnitat, esta escrit ab lletres de Or, signat de n.º 7. Les Butlles originals foren entregades als ministres del Rey D. Phelip 5, de mandato de dit Rey, y se creu foren enviades a Madrid.

—Fou elegit en lo any 1711 en Comissari general de Crusada, y com exa nominació fou a boca, no consta de Cartilla, pero consta de un certificat dat en Roma a 22 de Juliol 1711 de la llicència li concedí lo Pontifice per poder dexar de residir en la sede per espay de 2 anys exercint dit empleo de Comissari general, esta signat de n.º 8.

—Li confirma S. Magestad lo privilegi de Almoynier major, com a abad de Poblet, ab major ampliació que ans estava concedit, lo qual exercí durant la Abadia fins al 8 de Setembre 1708, quedant elegit Bisbe de Solsona com dalt és dit. Fou despatxada copia del present privilegi en pública forma, la qual lo any 1714 després de rendida Barcelona, fou demanat per los ministres del Rey, y a ells entregada; queda en lo arxiu un trasunto de ella y esta en lo Calaix 3, signat de n.º

—Atenent lo augustíssim Sr. Emperador, a les hores regnant en Espanya, que quedant vacant l'Abadis del present Monestir de son mandato, quedava lo Monestir privat del exercici de la Almoyna; Li feu nova gracia, donant facultat al Reverent Pare Prior y Comunitat que elegissen dos monjos de ella per dit exercici, y posantse en execucio, fou dit Illustríssim Sr. Bisbe elet de Solsona, elegit en almoynier primer, y altre Monjo en almoynier segon, com és de veure en lo llibre de Secretaria del Sant Convent, 116, y en lo extracte de dita nominació treta en pública forma, en lo calaix 3 del arxiu signada de n.º La original extracta de esta nova gracia, aiximateix fou entregada als ministres Reals. Respecte al exercici de la almoyna, que continua dit Illustríssim Sr. i aximateix lo Monjo anomenat, durant la vacant fins al Juny de 1713 y a una plica de memories y llistes de pobres

Estudi del retrat de l'Abat Dorda, original de l'artista mataroní Rafael Estrany, col·locat a la galeria de mataronins il·lustres de la Casa de la Ciutat.

Virgila, Abat del present Monestir, elegit en son Secretari.

—En lo any 1692, per lo Molt Illustre Sr. Fr. Pere Albert Abat del present Monestir, fou elegit en Mestre de Novicis, y Arxiver Major. Y en este quadrienni compongué lo dietari perpetuo, o Gallofa, per lo total acert del Divino Offici. Y traduhí de Lletí en castellá, lo Llibre Ritual nou del Orde, per tenirlo en lo armari de Canturia.

En Setembre de 1694, Per lo Molt Illustre Sr. Fr. D. Josep Rosés, Abat del present Monestir fou elegit en Bosser, exercincho tot lo quadrienni.

—En Setembre 1700. Per lo Molt Illustre Sr. Fr. D. Josep Tresanxes, Abat fou novament elegit en Bosser, de que donà en un y altre quadrienni bella satisfacció.

—Als 14 de Setembre 1704 fou elegit en Abat del present Monestir.

—En Octubre 1705 passà a Barcelona a posarse a la obediència del Nostre Catholic Monarcha D. Carles 3 de Austria. Per lo qual fou elegit

Comissari general de Crusada, y President del Consell de Hazienda, li fou precís suplicar a S. Magestad lo exonerás de eixe, per no caber en lo possible lo poder satisfacer a un mateix temps, a tants distints empleos. Al que condescendí S. Magestad en consideració de esser tan justificada la súplica. Està la cartilla y lo original del Real despatx de dita nominació de la dita Presidència del any 1706 junt amb la súplica presentada a S. Magestad perquè lo exonerás de eix empleo en una plica signada n.º 2.

—Als 20 de Setembre 1707 lo elegí S. M. en Bisbe de Potenza en lo Regne de Nàpols, del qual Bisbat no prengué possessió ni tragué Butlles. Consta de la Cartilla signada de n.º 3.

—Als 10 de Setembre 1708 lo elegí S. Magestad en Bisbe de Solsona, obtingué Butlles y prengué possessió, consta de la Cartilla n.º 4. Y del acte de la presentació feta per S. Magestad a la Santetat del Papa Clement 11, amb copia de ell feaent signada de n.º 9.

—Arriba lo trasunto de les Butlles

per lo Mandato del Dijous Sant, signat de n.º 10. Los contes de la Almoyna encara que separats, estaven en lo mateix volum dels de la Thesoreria, los quals quan mori S. Illustríssima quedaren a Solsona.

—En la plica signada de n.º 2 esta la instrucció feta per S. Magestad a D. Josep de Sambrana elegit en Thesorer lo any 1711. Item la deffinició de contes feta per la Augustíssima Senyora Emperatriu Nostra Reyna, a favor de dit Illustríssim Sr. Bisbe, de la Thesoreria Real fins dit any 1711.

—n.º 2. Item una representació feta a S. Magestad per dit Illustríssim Sr. acerca la fabrica de la moneda dels Reals de 2, y altres papers respecte a dita fabrica.

—En la plica signada de n.º 4 estan les Cartilles de avis de las gracias y provisions fetes per S. Magestad a dit Illustríssim Sr. Bisbe.

—Una plica en que y a copia del estranyament de son Bisbat, al dit Illustríssim Sr. Bisbe fet per lo Rey Phelip 5, ab pretext de no haver estat presentat per legítim patró. Item, Ordinacions Apostòlicas contra dit estranyament, y diferents copias de cartes escrites per S. Illustríssima al Pontífice, al Sr. Cardenal Paulucí, al Confessor del Rey, y respostes a elles de dits Senyors y altres. Esta signada dita plica de n.º 11.

—Item una plica de Cartes de don Carolo Zanonio expediciacer o Agent en Roma, de dit Illustríssim Sr. Bisbe, contenint varies materies.

—Item un diseno de la Sacristia tenia disposat lo Illustríssim se fes en lo hort de les Aygues, per la qual obra, se havien ja fet algunes fornades de cals a la pedrera de Jaspe que és al cap de la vinya closa, y estave tallada y portada assí a casa la fusta convenient pera cubri-la, y ajustat ab los mestres les echures y portada molta pedra per dita fabrica. Deu Nostre Senyor y la mudansa del temps, no permeteren se posas en execució.—

Aqui fineix el manuscrit que acabem de copiar, al que com nota final ben explicativa, es pot afegir la noticia donada pel Pare Jaume Finestres en el volnm V, pag. 182 de la *Història de Poblet* dient així:

—A la entrada de el dia 3 de Diciembre de este propio año 1716, murió el Obispo de Solsona D. Francisco Dorda, después de una larga enfermedad, habiendo en ella recibido todos los Sacramentos, que le administró el Abad: y se le hicieron los Funerales con toda solemnidad de Missa de Pontifical, y Sermon, que predicó el P. M. D. Josep Queralt. Hijo de Poblet. Diósele sepultura levantada de tierra en la Capilla de Santa Tecla, que a sus expensas ha via fabricado, donde havia pedido lo sepultasen.—

Es satisfactori acabar aquesta recensió de la vida del Pare Dorda, dient que la gran majoria dels documents anotats en les *Plicas* de la Memòria, es troba al arxiu actual de Poblet. Allí havem reunit els manuscrits següents:

La Gallofa o Directori perpètu de la Casa, gros volum en quart, molt ben relligat en tapes de fusta forrades de cuiro i protegides per grossos claus de coure.

Varis papers de la administració del Monestir del Pare Dorda com Bosser i com Abat.

Les cartes reials de sos nomenaments a Barcelona.

Son informe sobre la moneda calana de l'època.

Noticies interessants de la conducta del Bisbat de Solsona.

El llibre de comptes de la Tresoreria dels emoluments reials, corresponent als anys 1709 i 1710.

Les aplicacions fetes per munió de pobres demanant socors pel lavatori del dia de Dijous Sant al palau reial, de l'any 1707 al 1710.

La correspondència rebuda pel Pare Dorda de son Agent a Roma Carles Zanonio, entre els anys 1710 i 1716. Les cartes venien a Espanya, dirigides a Jaume Gibert de Mataró.

Sols amb els documents existents avui a Poblet, a disposició de qui vulga consultar-los, es pot escriure la vida completa de l'Abat-Bisbe Fra Francesc Dorda.

EDUARD TODA

Poblet. 19 juliol 1935.

Fidels intercessores

Advocatæ fideles

Avui al pendre la ploma per oferir un quants mots apologètics a les nostres Santes Juliana i Semproniana, acut a la nostra ment una multitud de motius justificants d'aquesta invocació que l'Església catòlica prescriu en el rés de la seva festa.

Fixem, sinó, el nostre esguart en el vaivé dels nostres afers quotidians, i sentirem, potser cada dia, cada moment, la necessitat d'un auxili superior a les nostres forces.

Recorreguem, sumem els dies de la nostra existència i la contrarietat, la privació, vulguis o no, ha sorprès la nostra voluntat més ben intencionada, acostant-la a voltes, a la desesperació si una gràcia resignant no ve a superar aquests contratemps.

Es ben poc falaguera, també, la salutació de l'infant, malgrat la seva innocència, al sortir a la llum del mon, i en el decurs de la seva vida l'acompanyaran més els gemecs que alegries, les llàgrimes que els consols, fins que els darrers senglots tancaràn els ulls a aquesta mateixa llum, aclucament més trist encara si una esperança certa de posseir la *llum perpètua* no ens aconhorta en aquest trànsit.

Es l'experiència diària que ens confirma aquesta necessitat d'apoiar-nos a una potència superior a la humana, de buscar un lenitiu a la nostra voluntat aclaparada, d'alçar el nostre esperit més amunt de la tristor d'aquesta vida temporal. I tot això ho trobarem abastament en l'intercessió poderosíssima de les nostres Patrones Juliana i Semproniana. Elles ho aconseguiren. Sense una força superior, obtinguda per la gràcia de llur conversió, no haurien pogut sortir de la seva llar, força que les mantingué invencibles i inmutables a tot aquest vaivé terrenal. No els mancarien tampoc, a fora de casa, contrarietats i privacions, la seva voluntat, però, resignada les superaria fins a posseir aquella llum eterna que ja albiraven a la bestreta.

Si les nostres Santes coneixen per experiència pròpia totes aquestes necessitats a que al·ludim, seria una desconfiança il·lògica que els tindriem, un insult que els fariem no acudir al seu valiment, a la seva *fidel* intercessió. Ademés, l'Església ens ho recorda, especialment en aquesta diada de la seva Festa, quan les proclama les nostres *Fidels Intercessores*.

Per la seva mediació, doncs, troba-

rem aquesta força sobrenatural, invencible. aquest auxili superior a les nostres forces; Elles seran el bàcul ferm de la nostra voluntat i el far esperançador de la possessió del Bé etern.

**

Cal afegir a aquesta impotència humana que experimentem per poder afrontar contrarietats de tota mena, la debilitat moral, que d'ençà de la caiguda de l'home malda damunt nostre, envoltada, també, de perills per tot arreu, com diria l'Apòstol, i que ens dificulta quisab-lo per abastar aquella possessió divina.

Des d'aquella caiguda és més fàcil seguir l'inclinació al mal que practicar el bé. Entre un i altre hem de sostenir una lluita que si no vé un nou auxili del *Cel res podem fer de bé*.

Aquesta sentència del diví Mestre poden confirmar la aquesta multitud que s'emporta l'esperit del mal a la que podem ésser emmenats si, com ells, volem fer ne cas omfs.

Les satisfaccions, encara que il·lícites i momentànies que ofereix l'ambient mundà, encisen el nostre cor, augmenten aquella debilitat que acaba per acobardir-se davant d'un menyspreu o burla impertinent.

Tot això és un fet colpidor, no imaginari, que ens palesa la necessitat de implorar, a cada moment, una força vencible a tots aquests entrebancs que s'oposen per alcançar aquella benhaurança eterna.

Intermediàries d'aquesta força i de aquella gràcia seran, com ens diu avui l'Església, les Santes Verges Juliana i Semproniana, Elles se'n feren ben mereixedores. Per aquella gràcia, que els infundí Jesús, al moment de la seva conversió, *voluntària*, esdevingueres invencibles a tot afalag temptador i insidiós de l'esperit del mal, rebutjant tota satisfacció enlluernadora que el paganisme esclavitzador els oferia, fent el més alt honor al seu sexe; la seva constància, la seva valentia afrontà varonilment tot menyspreu i burla que reberien dels seus perseguidors.

Coneixedores, doncs, d'aquells perills que avui encara envolten la nostra naturalesa flaquejant, al veurens assejats per les burles i menyspreus dels nous enemics de Crist, esperant, frisosos, fer-nos participants de llurs benhaurances, intercediran constantment, eficaçment amb la vàlua dels seus mereixements, per alcançar-nos aquella gràcia i fortaleza i perseverar, com Elles, en el camí de la perfecció.

Posem una confiança il·limitada a les nostres *Fidels Intercessores*.

JOAN BARANERA PVRE.

Cafè MOKA

CAFÉ DE QUALITAT

Representant per Mataró i la Costa

Josep Andreu

Bar Colon :: Davant de l'Estació :: Telèfon 72

Bar - Restaurant "COLON"

de

Josep Andreu

Coberts i a la carta - Abonats - Servei acurat - Magnífics salons per a casaments i bateigs

Especialitat amb els abonats

(DAVANT ESTACIÓ Parada Tramvia) Telèfon 72

Mataró

Els dermatòlegs aconsellen
 emprar les cremes o pastes per a
 afeitar, amb preferència al sabó i totes
 les formes sabonoses (vegi's "Manual de
 Cosmètica", de Saafeld, traducció del
 Dr. Peyri, pàgina 86).

Entre totes les cremes, la

PASTA NIX

ha estat elaborada pensant en l'higiene
 de la pell. El seu ús cura irritacions,
 picors, grans, etc. La cara, després
 d'afeitar-se, li quedarà fina, fresca, suau,
 sense aquell encarcament que li fa
 semblar que té els muscles d'una peça,
 ni aquella cremor tan molestosa, de l'afei-
 tat a l'antiga.

Demaniu-ho en drogueries i perfumeries
 al preu de 2'50 pessetes tub.

ESPARTERIA CISTELLERIA

Especialitat en cordes, cordills de cànem, jute, pita i espart

EDUARD CLAVELL

Articles de Pesca

DIPÓSIT: FERMÍ GALAN, 460 - TELÉFON 437

M A T A R O

CAFE-BAR DEL CENTRE

ANTONI RENU

Lloc cèntric : Esplèndida situació

El predilecte de la joventut esportiva

Licors de les millors marques

Direcció: ESTEVE TORRA

Teléfon 251 - MATARO - P. Llibertat 8

FABRICA DE SOMIERS de

Joan Parera

Especialitat en teles inoxidable

F. Layret (St. Benet), 11

Mataró

QUEVIURES

PERFUMERIA

PRODUCTES FOTOGRAFICS

AGENCIA ZEISS - IKON

TREBALLS DE LABORATORI

LLOGUER DE PEL·LÍCULES PATHÉ BABY

PATHE - KID i SUPER BABY

interessant secció d'aparells d'ocasió

DROGUES

COLONIALS

Riera, 39
 i Pujol, 1

Telèfon
 núm. 165

Dipositari de

LLET SILA - SILACAO

sempre del dia

Repartiment diari a domicili

Per als humils...

La repressió de la mendicitat i l'auxili als desvalguts de Mataró

per Jesús Segura

EL PROBLEMA DELS MENDICANTS

A tot arreu ha estat sempre una qüestió anguniosa la mendicitat pública i el flagell dels infants de famílies miserioses. Res més universal que la misèria. Arreu es produeixen abundantment cassos extrems que esborronen. Arreu és coneguda la silueta dolorosa del pídolaire. Arreu la misèria engrapa als dissortats sense pietat ni compassió.

No a tot arreu, però, el problema de la mendicitat pública es presenta amb la mateixa intensitat. Una sèrie de factors accidentals o permanents contribueixen a la major o menor abundància dels miseriosos. Un seguit de circumstàncies, sempre doloroses, fan engroixir l'exèrcit de la fam en les diferents latituds.

En els nostres temps en que les causes fonamentals de l'augment dels mendicants, van accentuant-se llastimosament cada dia, el problema de la mendicitat pública va prenent proporcions insospitades fins a reclamar la preocupació dels dirigents de la societat.

En molts llocs el problema de l'augment de la mendicitat pública s'ha complicat amb la presència dels professionals de la pobresa. Es una cosa prou sabuda que embolcallats amb la capa de la misèria pul'lulen uns quants viciosos i ganduls que fan de la mendicitat un modus vivendi explotant els sentiments caritatius del poble. L'existència d'aquests paràsits que acostumen a produir-se en els grans nuclis de població, com Barcelona, ha perjudicat tothora als desvalguts i menesterosos de debó que s'han vist perseguits moltes vegades sense ni una gota de misericòrdia, confosos com han estat amb aquells indesitjables de la societat.

LA REPRESSIÓ DE LA MENDICITAT EXIGEIX UN TACTE ESPECIAL

L'increment del dolorós espectacle dels mendicants provocà la necessitat de portar a la pràctica projectes oficials per a evitar-lo. Però malgrat la bona intenció que deuria guiar-los, poca cosa s'ha fet, en general, suficientment positiu, cristià i humà, per al guariment d'aquesta xacra que exigeix l'establiment d'una xarxa molt completa d'institucions privades o públiques on es dongui la deguda assistència social als veritablement necessitats. En molts llocs la repressió de la mendicitat s'ha fet d'una manera indelicada, potser barroera, aplicant-se despietadament el text prohibitiu de la llei, sense tenir en compte que la justícia, si amb algú ha d'ésser respectuosa és precisament amb els indefensos.

La repressió de la mendicitat és una necessitat ineludible i enorme-

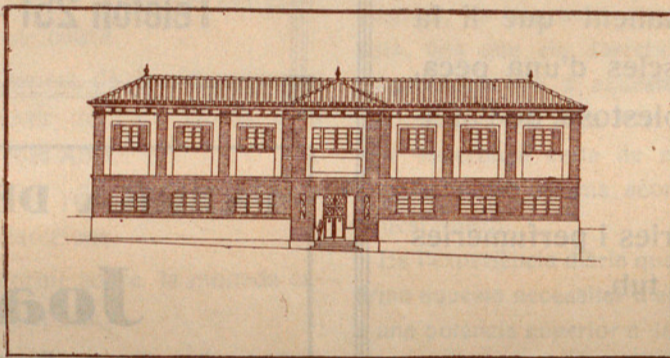
ment sentida en els nostres dies. Però precisament per la índole del problema, exigeix un tacte molt especial, on la prudència i la misericòrdia hi juguin el principal paper.

Costa molt poc de detenir a un «mengant» cam s'anomenen els pídolaires en l'argot policíac. Moltes vegades es vexa a un home pel sol delicte de no tenir una llar on reposar, una eina amb que treballar, un empar on apoiar-se, o un refugi on guarir-se. Fa uns dies llegíem arran d'aquest problema, aquesta afirmació: «Si voleu que un treballador sense feina no

ralment, els obliga a escampar-se per els pobles vaïns sense fer esment de que a l'entrada de cada població trobaran una inscripció o una placa prohibitiva que ha de frustrar els seus propòsits.

A MATARÓ...

Aquesta és la causa que en molts llocs, malgrat s'hagin preocupat seriosament—com a Mataró—de la solució d'aquest problema i s'hagi anat inclús de dret a l'anul·lació de les causes que el provoquen, es trobin amb què no ha pogut ésser extingida

L'Alberg dels Pobres que d'acord amb aquest projecte està a punt de construir l'Ajuntament a les afores de la ciutat

s'envileixi allargant la mà, cerqueu-li un lloc on pugui guanyar-se la vida; empareu la vídua desolada; el malalt poseu-lo en un hospital o sanatori; l'esguerrat en un asil; o bé per a tots ells establiu un sistema eficaç d'assistència domiciliària. La repressió punitiva hauria de guardar-se només per als ganduls d'ofici, i encara més bé els anirien els reformatoris».

Certament, mentre no es puguin posar als desvalguts a cobert d'aquests riscos, no es pot ésser molt exigent en la persecució dels captaires. Per tenir dret a aixecar el braç cal primer haver abundat en la misericòrdia.

L'ACTUALITAT D'AQUEST PROBLEMA

Aquests dies han ressuscitat de bell nou les ordres prohibitives de la mendicitat pública i les punicions han estat ampliades per les disposicions del senyor Governador General de Catalunya, que com tants d'altres governants, conscient de la gravetat de l'afer, ha volgut també provar sort en aquesta qüestió.

Cada vegada que les brides governamentals passen a una mà nova, e'escomet de bell nou el problema de la mendicitat. Mai com en aquesta època de pauperisme s'havia pres tan seriosament la persecució dels pídolaires. Ara mateix aquest problema que s'anomena d'ordre públic ha guanyat nova actualitat per l'allau de miseriosos que emplena la urb barcelonina—si n'hi ha de misèria!—i que malgrat la seva grandesa és lamentablement impotent per a acullir-los amb el mínim de decòrum que exigeix un ésser humà... i que, natu-

del tot. S'aixuguen moltes llàgrimes, s'aplaquen molts dolors, s'atenen moltes necessitats, s'empara a molts desvalguts; s'acull a molts desgraciats... però la misèria forastera volta quotidianament pels carrers i a vegades—amb aquella especulació del necessitat—s'atura al portal dels temples o en llocs estratègics on espiant el temut guàrdia municipal puguin allargar el braç i començar la cantarella.

A Mataró, si bé encara hi ha molt camí a fer, podem dir que s'ha arribat a aturar la malura i fins a fer-li desaparèixer el crostissam repugnant. Que el mal no està guarit, ho sabem bé prou. Però sabem també que hi ha qui s'esforça en curar-lo amorosament i qui—si tothom l'ajudés—no pararia fins a extirpar-lo del tot. Gràcies a això podríem comptar amb els dits de les mans els captaires matoronins. Quasi tots els que—els discapacitats a la tarda i els diumenges al matí, sobretot—tusten les portes dels carrers extrems, són forasters...

LA JUNTA DE PROTECCIÓ A LA INFANCIA I REPRESSIÓ DE LA MENDICITAT DE MATARÓ

Es de suposar que això no s'ha produït per art d'encantament. Algú ha contribuït a que fos possible. Algú ho ha obtingut. Qui? Entre altres, la Junta de Protecció a l'Infància i repressió de la Mendicitat.

Molts ignoren el seu funcionament. Tan sols la coneixen aquells que contribueixen al seu sosteniment i els que en reben els seus beneficis consoladors.

Ara que tant es parla de repressió de mendicitat, que fins s'amenaça

amb multes als que de bona fè l'emparin fent almoïna al desvalgut, serà bò de conèixer el que oficialment es fa a Mataró per no haver de recórrer al dolorós extrem d'allargar el braç en una cantonada o pídolar uns cèntims amb un infant brut penjat del pit d'una pobre mare, flaca i esllanguida.

Acollint-se a les disposicions governamentals, l'any 1911, l'Alcalde de la ciutat, Sr. Emili Aranyó i Rossell, creà a Mataró la Junta de Protecció a l'Infància i Repressió de la Mendicitat.

D'acord amb les normes dictades, la Junta es constituï amb l'Alcalde, el Rector, el Juge de primera instància, un mestre nacional, una mestra nacional, un pare de família, una mare de família, un patró i un obrer. Per tal de donar una major efectivitat a la Junta, i no caure en l'ineficàcia de molts organismes oficials, es crearen unes Comissions de Barri que eren presidides per un element de la Junta, la finalitat de les quals era la recaptació de cabals entre els veïns per tal d'engroixir la subscripció popular. D'aquesta manera es donava una intervenció directa del poble en la tasca de la repressió de la mendicitat, i s'aconseguia l'aportació personal dels que, volent complir les ordres de no fer caritat als pobres, complien també l'obligació de no desemparar-los, donant uns cèntims mensuals per ells. Aquesta subscripció popular encara continua, i les seves quotes oscilen des de un ral a cinc duros mensuals.

La Junta no té pas moltes fonts d'ingressos, però amb el que recapta aixuga moltes llàgrimes. Actualment l'Estat l'autoritza per a cobrar un cinc per cent d'espectacles per a la protecció a l'infància, i això els rendeix unes vint mil pessetes anyals. La subscripció popular, que dit sigui de passada en lloc de créixer ha minvat, dona unes setze mil pessetes l'any. La Caixa d'estalvis—no podia pas faltar l'altruisme de la Caixa d'Estalvis—té una bona assignació per a aquesta atenció. I finalment l'Ajuntament hi aboca el màxim que pot dedicar segons els pressupostos, a assistència social, que vé a ésser unes dotze mil pessetes cada any. D'aquesta manera es recopilen cada any uns deu mil duros, els quals es destinen íntegrament a socórrer als necessitats en la següent forma;

La Junta de protecció a l'infància i repressió de la Mendicitat socorre mensualment a unes *dues centes famílies humils*, la majoria de les quals són de força fillada. Sosté en el Restaurant de Sant Joaquim—una altra obra de caritat cristiana de gran mèrit—una cinquantena de pobres que diàriament hi van a fer els tres àpats a càrrec de la Mendicitat, els quals, després, van a dormir a l'Asil-Alberg de la Plaça del Beat Salvador, també

CLINICA COMARCAL

"I. S. S. A.,,"

Desitjant la Classe Mèdica de la Comarca del Maresme de poder proporcionar a la seva clientela particular, un servei mèdic complet, després d'una sèrie de gestions i vencent totes les dificultats, ha arribat junt amb un grup d'especialistes a la constitució d'una entitat, la "I. S. S. A." amb els següents objectes:

*PRIMER, la instal·lació d'una **Clínica Quirúrgica** amb habitacions amb tot el confort i higiene, tracte i menjar esmeradíssim i indiferent per a tots els operats. **Serveis de transfusió de sang, Ambulància sanitària, Raigs X, Terapèutica física.** Així mateix l'Entitat disposa d'un stock complet en **Agulles, Tubs i Plaques de Radium.***

Serveis permanents d'urgència, Dentistes, Farmàcies, Llevadores, etc., etc.

Aquesta Institució permetrà que els malalts no tinguin les molèsties i perills que representen el llur trasllat a la capital, que ultra una despesa considerable, representa una pèrdua de temps, a voltes vital en les urgències.

SEGON, la prestació a la Comarca del Maresme, i per facultatius competents, de les següents especialitats:

CIRURGIA
 TOCO-GINECOLOGIA
 OTO-RINO-LARINGOLOGIA
 OFTALMOLOGIA
 UROLOGIA
 PUERICULTURA
 NEUROLOGIA I ENDOCRINOLOGIA
 DERMATOLOGIA
 RADIOLOGIA
 DIGESTIU
 RESPIRATORI I CARDIOLOGIA
 LABORATORI

Els malalts seran visitats en els Consultoris particulars (de la ciutat de Mataró) dels especialistes.

Aquesta Entitat tindrà, a més, adherida una Secció que mitjançant el pagament d'una quota mensual, permetrà gaudir de tots els serveis.

a costes de la Mendicitat. A tots aquests pobres, el nombre dels quals augmenta segons les èpoques, els facilita roba usada i els paga el barber. Altrament la Junta paga tot el consum de llet de molts infants i si es produeix algun cas justificatiu no s'escafima un duro per tal de que l'infant malalís o raquífic pugui guarir-se o refer-se.

Podríem detallar molt més la gran tasca d'assistència social d'aquesta Junta, però hi renunciem a gratient de cara a la discreció amb què han de tractar-se aquests temes on hi juguen sentiments tan íntims. Amb tot, permeteu-nos que proclamem ben alt que en el conjunt d'organitzacions per als humils que funcionen a Mataró aquesta Junta té una gran importància per l'abundor de la seva assistència social prop els més humils de tots: els captaires i els infants miseriosos.

L'ALBERG DELS POBRES: L'ACTUAL I EL D'IMMINENT CONSTRUCCIÓ.

S'haurà observat que entre la Junta de protecció a l'infància i repressió de la mendicitat, i l'Ajuntament, existeix una compenetració tal, que moltes vegades es refón l'assistència social de ambdós, sempre en profit dels menesterosos i de cara a una millor organització del repartiment de socors als pobres. Pot dir-se que l'Ajuntament, descompliant el repartiment extraordinari de bons de beneficència que acostuma a fer per Nadal, per l'aniversari de la República i per les Santes tot el restant d'assistència social ho combina amb l'actuació de la Junta de la Mendicitat, evitant-se així una duplicat de socors que afavoriria els més vius i perjudicaria, en realitat, als que més necessitats es troben d'un socors oportú.

En aquesta coordinació d'assistència social, trobem l'ús del que fins ara s'ha anomenat - sense ser-ho - Alberg pels Pobres.

Molts creuen que l'Alberg és un organisme de la Mendicitat o de l'Ajuntament, i naturalment, censuren a ambdós per l'abandó i deixadesa amb què es té. I cal aclarir-ho. L'Alberg pels Pobres actual és un negoci d'un particular que té arrendat aquest servei, i que el presta de la manera més indecent i barroera que s'hagi conegut; i que no hi ha hagut altre remei que tolerar-ho esperant l'oportunitat de construir un edifici Alberg propi de l'Ajuntament i a càrrec seu, que eviti aquella vergonya. Els continuats retards que ha anat sofrint el projecte d'aquesta construcció ha multiplicat els defectes de l'actual Alberg.

Fa uns anys que aquests pobres de la Mendicitat i els tranzeunts o vagabonds que socorre directament l'Ajuntament eren enviats a uns dormitoris que hi havia a l'antic carrer de l'Havana. Els maltractes, els abusos i les vexacions que havien de sofrir els pobres que havien d'anarhi a raure, obligaren a treure'ls d'allí i destinar-los aquesta casa de la Plaça del Beat Salvador que actualment fa de Alberg. Però fugiren del foc per caure a les brases. El tracte amb els mendicants es veu que embruteix un xic la consciència. Moltes vegades per fer lluitar dret a l'arrendador d'aquest servei benèfic ha calgut amenaçar-lo amb una quinzena de privació de la llibertat... Amb això n'hi haurà prou per endevinar què pot ser l'actual Alberg dels Pobres.

Sortosament aquesta vergonya està a punt d'acabar-se. El projecte del nou Alberg, la signatura del corresponent préstec estan ja autoritzats oficialment i en un termini molt breu - un dia d'aquests posaran la primera pedra - es començarà la seva construcció.

L'erició d'aquest nou edifici farà possible que aquests desgraciats que

se n'han de valdre trobin un empar més humà, més digue, i més confortable. Per això caldrà organitzar els seus serveis de manera que reunixin el decòrum més imprescindible. Als humils no se'ls pot tractar de la forma desconsiderada que ha vingut fent-se fins ara en aquell fosc i brut casalot que coneixem per Alberg.

De moment, els plànols d'aquest edifici ens anuncien una instal·lació decorosa, voltada pels carrers de Mata, Ronda nova, Alarcon i Rocafonda. La situació de l'edifici no pot ésser, més encertada. Constarà de planta i un pis. En la primera, entrant, hi haurà el despatx de la Direcció a un cantó; i el botiquí ja l'altre; segueix un vestíbul amb dues grans sales a cada banda, una per homes i l'altra per dones amb els seus lavabos i watters corresponents. Al fons la casa del Conserge, magatzem de roba pels pobres i banys pels tranzeunts necessitats. El pis consta d'un gran replà; dues sales per homes i dones; distintament, i altres banys per pobres assidus concurrents a la Casa, i les habitacions particulars del Conserge.

La construcció d'aquest edifici està a punt de començar-se mercès a un préstec de 132.000 pessetes que l'Ajuntament ha concertat amb la Caixa d'Estalvis a prima fixa i en unes condicions econòmiques immillorables.

MOTS FINALS: NO ESPECULEM AMB LA REPRESSIÓ DE LA MENDICITAT. CONTRIBUIM A L'AJUT ALS DESVALGUTS!

Fins ací hem pogut conèixer la vida de la Junta de protecció a la infància i repressió de la Mendicitat, i la gravetat i diferents aspectes que presenta el problema de la mendicitat pública a tot arreu, però especialment a casa nostra.

I ara preguntem-nos: En consciència, podem mostrar-nos satisfets del que s'ha fet i es fa fins ara? Si la misericòrdia no és estranya en nosaltres, si encara sentim un bri d'amor pel proïsme, no ho contestarem afirmativament. Reconeixerem que mercès a l'actuació persistent, desinteressada i abnegada d'aquesta Junta s'ha fet molt. Però no podem afirmar que s'hagi fet tot. Cal més, molt més encara per a aixugar la misèria que engrapa als germans nostres. En aquestes qüestions de beneficència, d'assistència social com es diu ara, mai es fa prou; sempre hi ha una obra bona a fer i un desgraciat que l'espera.

La nostra obligació, com a homes, sinó com a cristians, ens mena a contribuir a calmar les necessitats apremiants del pròxim a mesura de les nostres disponibilitats, i aquestes, si volem dir-ho clar, arriben a més del que en realitat fem. No volgüem especular amb les disposicions prohibitives de la mendicitat pública no donant l'almoïna que ens pidolen perquè no és permès... i en canvi - ironia cruel - ens abstinguem de contribuir a que se'ls pugui socórrer *iegalment* per mitjà d'aquest organisme d'assistència social.

Homes de bona voluntat! Mataronins! Tinguem compassió per aquests infants pobrissons que arrosseguen la misèria. no ens mostrem indiferents vers aquestes dones dissortades i aquests vellets desvalguts que empara la Junta de la Mendicitat. Al contrari, en un moment de sinceritat de sentiments i de grandesa d'ànima, disposem-nos a engroixir amb el nostre òbol la subscripció popular que farà possible aixamplar més i més l'obra d'amor que suposa protegir als infants i socórrer als desvalguts.

Teatre Bosc ~ Mataró

FESTA MAJOR DEL 1935

PROGRAMA

Dissabte, dia 27 de juliol, a un quart d'onze de la nit

1. — La preciosa obra lírica en un acte i dos quadres de *Miquel Echegaray* música del mestre *Caballero*

La Viejecita

Magistral creació de l'eminent primera tiple

MARIA TERESA PLANAS

Matilde Rossy, Joan Barajas, **Miquel Tejada**, Antoni Hervàs, Manuel Lopetegui i Cor general.

2. — La joia musical en tres actes i quatre quadres, lletra de *Frederic Romero* i *Guillem Fernandez Shaw*, música de l'immortal mestre **AMADEU VIVES**

DOÑA FRANCISQUITA

REPARTIMENT MAI VIST

per la «diva» de les «dives»

MARIA ESPINALT

RICARD MAYRAL — **CORA RAGA** — **PAU GORGÉ**
RODOLF BLANCA, Conçol Sans, Antoni Hervàs, Manuel Lopetegui, Francesc Sans i Cor general.

DOÑA FRANCISQUITA la immortal obra del lloreat mestre **Vives** amb el més formidable repartiment ja mai presentat a **Mataró**

Diumenge, 28 de juliol, a dos quarts de cinc tarda

1. — La opereta en un acte de *P. Frutos*, música del popular mestre *Pau Luna*

Los cadetes de la Reina

per **Matilde Rossy**, **Lluís Fabregat**, Conçol Sans, Antoni Hervàs, **Miquel Tejada**, Juan Barajas, Francesc Sans, Manuel Lopetegui i Cor general.

2. — La famosa opera en tres actes de l'eminent mestre *Arrieta*

MARINA

pel formidable quartet

MARIA TERESA PLANAS
FELIP SANAGUSTÍN - **PAU GORGÉ**
LLUIS FABREGAT

i demés parts de la Companyia

Nit, a les deu

1. — La joia lírica del mestre *Mazzi*

El maestro Campanone

inimitable creació del gran artista cantant

PAU GORGÉ

admirablement secundat per **Felip Sanagustín**, **Matilde Rossy**, **Lluís Fabregat**, Francesc Sans, Manuel Gorgé i Cor general.

2. — La preciosa opereta en tres actes del gran compositor *Franz Lehar*

La Princesa del Dollar

pels seus creadors, els eminents cantants

Maria Teresa Planas ~ **Ricard Mayral**

prenent-hi part els celebrats artistes **Matilde Rossy**, **Enriqueta Conti**, Conçol Sans, Joan Barajas, **Rodolf Blanca**, Francesc Sans, Antoni Hervàs, Segones típies i Cor general.

GRANDIÓS ÈXIT D'AQUESTA COMPANYIA

PREUS

DIA 27 NIT		DIA 28 TARDA I NIT	
Seients llotges i Butaques	4'50	Seients llotges i Butaques	4'—
Davanteres pis	3'50	Davanteres pis	3'25
Circulars	2'50	Circulars	2'25
General	1'25	General	1'—

Despatx de localitats el dijous dia 25, de 11 a 1 matí i de 6 a 8 tarda. Divendres 26, de 6 a 8 tarda. Dissabte 27, de 11 a 1 del matí i de 6 a 8 tarda al «Bar Pepín» i a les taquilles del Teatre una hora abans de la funció. — Notes de costum

CONSTRUCCIONS GENERALS EN FUSTA

E. MACH

Fusteria d'Obres
Cobertes - Encabellades
DECORACIÓ
Projectes i Pressupostos

Tallers i Despatx:
LEPANT, 23-27
MATARÓ

FLOR DE SABÓ LAYSE

**INSUPERABLE
PER AL RENTAT**

DE GÈNERES DE LLANA I SEDA

IMPREMTA MINERVA

Llibreria ~ Objectes d'escriptori ~ Material per artistes

Barcelona, 13

Telèfon 255

MATARÓ

MINUT per minut, hora per hora, dia per dia, any per any i segle per segle, la Història registra la vida dels pobles en el seu llibre de fulls infinits indestructibles. En els primers instants, els protagonistes es dividiran i voldran que el reportatge dels fets s'ajusti a les conveniències personals o partidistes de cadascú. La Història, però, seguirà inflexible la seva tasca i, quan el temps hagi apagat les passions momentànies, les paraules escrites en el llibre immens apareixeran serenes i justes, veritables i equànimes. Cada concepte serà exposat amb claredat meridiana i hauran desaparegut els falsos oripells o els miserables parracs que amagaven llur puresa.

Concepte de cada mot: No heu pensat mai en aquest postulat? Qui és capaç d'emetre un concepte exacte de cada paraula? I, no obstant, cal que els historiadors, els polítics, els escriptors, els assagistes, llancin a la voracitat dels lectors el concepte que cadascú hagi format d'una paraula determinada, d'una paraula que defineixi quelcom viu, quelcom tangible materialment o espiritualment i que serveixi de guia i d'orientació a la massa popular. Així, en el decurs de les nostres lluites polítiques, durant les aferrissades batalles en pro de la nostra llibertat, moltes vegades se m'ha acudit pensar: Quin concepte tindran els polítics de la paraula CATALUNYA? Què els dirà als defensors i als impugnadors dels nostres anhels? En diferents ocasions he cregut oportú organitzar una enquesta sobre aquest tema. M'hi incitava, ja molts anys enrera, la lectura d'un bellíssim treball de l'il·lustre escriptor que signa amb el pseudònim de «Gaziel» titulat «Nou viatge sentimental o Apologia de Catalunya». Després he persistit en la idea, sempre coaccionat dolçament per aquells capítols d'Agustí Calvet que jo faria imprimir a tots els llibres de lectura de les nostres escoles per a il·lustració dels nois que acuden a alimentar llur intel·ligència primicera. I heu's aci que a la fi, m'he decidit a interrogar els polítics sobre una qüestió que per a nosaltres no perd mai la actualitat, ans al contrari, sembla que guanya en transcendència.

He escrit, doncs, als senyors següents demanant-los que volguessin dir-me llur «Concepte de la paraula CATALUNYA»: Alcalà Zamora, Lerroux, Gil Robles, Rojo Villanova, Portela, Martínez de Velasco, Maura (Miquel), Alba, Besteiro, Pradera, Albiñana, Bolívar, Primo de Rivera, Azaña, Martínez Barrio, Melquiades Alvarez, Horn, Ossorio Gallardo, Companys, Pich i Pon, Cambó, Ventosa i Calvell, Estelrich, Lluhi, Nicolau d'Olwer, Hurtado, Maluquer i Viladot, Carrasco i Formiguera, Ballester, Jover i Nunell, Rovira i Virgili, Serra i Moret, Junyent, Maurin, Fabra, Puig i Cadafalch, Xammar, Maspons i Anglès i Vila d'Abadal. Com es veu, hi ha representants de tots els sectors polítics espanyols i catalans.

Quan vaig manifestar a algú amic la idea de l'enquesta em va fer veure que es tractava d'un tema difícil de contestar, principalment en els moments actuals. El resultat obtingut dona la raó al meu amic. La majoria dels polítics consultats ni han acusat rebut de la lletra, altres s'han excusat polidament i una exigua minoria ha tramès la resposta sol·licitada. De totes maneres, amb les respostes rebudes he pogut formar aquesta mena de reportatge que ofereixo avui als lectors del DIARI DE MATARÓ, els quals, segurament no deixaran de copsar la importància que té haver recollit unes opinions de homes de diverses ideologies sobre un punt tan transcendental de la nostra vida de catalans.

He cregut oportú emmarcar les esmentades respostes per un fragment del treball de «Gaziel» al qual faig referència més amunt i que escau d'una manera perfecta dintre el tema de l'enquesta. També he volgut que el tot sia il·lustrat d'una magnífica poesia d'A. Martí Monteys publicada en el llibre «Instants» l'any 1924. I com a final hi afegeixo una resposta espontània signada A. S. D. que no desdiiu de l'objecte de la informació.

MARÇAL TRILLA I ROSTOLL

Bell nom, Catalunya

Trèmul d'encís el nostre llavi
s'obre, per dir ton nom sagrat,
que és inflexible com un glavi
i com l'amor de perllongat.
Roent i dur com un agravi,
flonjo i sedós com un nou-nat.

Ell té el caliu de la rosella,
la fortitud del vi i del blat.
Nom vincladís com de donzella,
i de ginesta perfumat,
serva un regust d'argila vella;
té salabror d'eternitat.

A. MARTÍ MONTEYS

(Del llibre «Instants»)

El concepte d'una paraula C A T A L U N Y A

Apologia de Catalunya

(Fragment)

Mireu-la, oberta i amorosa, del cant d'Orient, on ressona la veu de la Marina. La casa pairal és blanca de calç i daurada pel sol de tot l'any. L'arc de la porta sembla d'obra romana. Just damunt seu veureu obrir-s'hi un finestral d'una puresa gòtica adorable. Encara més amunt, hi ha un rellotge de sol, tot esblaimat sota la boca oberta de la golfa, que respira el baf tebi i sanitos del graner. Dalt de tot, les teulades fan ombra i eixopluguen els nius d'orenetes. Al cantó de Ponent, hi veurem un porxo d'arcades amples i arrodonides, ple de testos de clavellines i planters de girassols. A Migdia, fent sentinella a l'era, els pallers s'alcen tots voltats d'aviram. I a la façana d'aquesta banda—arrapada a la casa mateixa, retorta i manyaga, lassa d'abundància, empolsinada de sofre—en venir la tardor hi veurieu la frescor i la pompa d'una parra immortal.

Cap al tard, venint del fons de l'Orient, d'allà on les terres baixes s'enfonsen dintre la mar coberta de navilis, munta per tota aquesta terra nostra la marinada fresca. I les ombres hi cauen serenament, venint de l'altra banda, del cim de les muntanyes on lluen les agudes clarors de les neus.

Terra blanca, terra xica, terra pàgesivola i marinera. Ningú no et coneix pel món. Però qui sap si les virtuts primitives i pures que coves t'han donat una força?... Tu no tens pas l'elegància ni la riquesa d'altres terres, ni una ufanor irresistible que ofegui totes les penes, ni tampoc un aire sever de tradició puríssima, ni una força que inspiri temença. Però dins del teu cor, quina bonança! Car això ets tu, seny i bonança, Catalunya!...

—Però digueu-me, i com és la gent d'aquella terra?—demanà monsenyor.

I el Viatger li responia:

—Com voleu que us ho digui? Aqueixa gent amada, aqueixa gent extraordinària té l'audàcia—jo us demano perdó—de voler bastir de soca a rel aquell nou Hostal ben ample, perquè hi càpiguen lliurement tots els homes lliures d'Ibèria. Aqueixa gent és encara, per força, una mica confusa, i està treballant a grapats per sota terra, provant de posar fonaments damunt la roca viva. Perquè, o bé no farem res els catalans d'avui dia, o bé el que hem fet fins ara—

descomptant les marrades—no ha

pogut ésser més que desbrossar i enfondir.

Hi ha sempre, al començament de totes les obres col·lectives, una generació fidelíssima a l'esperit de la raça, forta, callada, abnegada, compacta i obscura, fosca perquè s'enfonsa sota terra, com el basament d'un temple. Es una generació un poc monòtona, rasa, sense les grans individualitats que sorgeixen més tard, com els cloquers i les agulles.

Aquesta generació, a Catalunya, si per cas és la nostra. I encara hauran d'ésser-ho un poc les que vindran. Quan pesarà damunt d'aquesta generació fonamental el pes de les columnes i l'arc airós de les naus, els nostres noms restaran mig esborrats a l'ombra humida de la cripta. No tindrà pas aquesta generació la finor de l'argent, la lluisor orgullosa de l'or ni la llarga durada del diamant.

Però serà forta i humil com la pedra que no serveix d'ornament, sinó de fonament. Més, molt més, ben segur, que la valor personal, serà estimable en nosaltres la valor del conjunt i el coratge imponent de la massa. Per Catalunya, per la Ibèria futures, nosaltres no serem els genis, sinó la generació.

Temps a venir, sols els calmosos erudits, homes que furguen, es recordaran de nosaltres i tindran lleure i ganes de baixar a la cripta del temple, a visitar-nos. Els més pacients d'entre ells arribaran posfer a conèixer i confondre uns amb altres alguns dels nostres noms. Tot això ho debaten a les revistes erudites, amb força enfarfec de notes, i alguns s'hi entretindran. Però llavors la glòria nostra serà justament la d'aparèixer als ulls dels homes amb la grisa corona del renunciament, perduts al fons de les centúries, foscos i immòbils com un cor de patriarques, els fronts arrugats per l'angúnia i l'ensomni, els llavis contrets per l'esforç i el dolor, plens de temences i esperances, i amb els ulls resplendint d'amor i de fidelitat.

I aquesta glòria, per mi, ja des d'ara m'és dolça!...

GAZIEL

(Del llibre «Hores viatgeres»)

dencialment a formar parte de España con unidad de aspiraciones y de destino, pero dotada de tan señaladas características idiomáticas, temperamentales, geográficas e históricas que le dan derecho a disfrutar de un régimen autonómico.

Por eso he sostenido siempre que el máximo de libertad en Cataluña producirá el máximo de compenetración con las demás tierras hispánicas.

ANGEL OSSORIO
Exdiputat al Parlament
de Madrid

Totes les etimologies que s'han proposat del nom Catalunya són hipotètiques. Com a fet cert només hi ha que per ara no hem trobat aquest nom usat fins a 1115: apareix per primer cop sota la forma *Catalania*, demostrant encara més la seva relació i dependència amb el mot *català*. Catalunya, doncs, significa: terra dels catalans. Què significa, però, *català*? Sense que ens arriquem a creure-la certa, l'explicació més versemblant és la de Balari, que identifica els mots *català* i *catlà*. Si fos així, els noms de *català* i de *Catalunya* haurien nascut del feudalisme, com del feudalisme va néixer també el nostre Estat, i àdhuc lanostre Nació.

L. NICOLAU D'OLWER
Exministre de la República Espanyola i Exdiputat a Cortes
d'Acció Catalana Republicana al Parlament de Madrid.

El contingut d'un mot totalitari com és «Catalunya», es mesura per l'àmbit del propi esperit. Com més fèrvidament humà és el subjecte, com més dilatat és l'horitzó que domina, més ample i més dens és el concepte de la pàtria immortal. Tot el potencial del nostre ésser s'involveu en l'indivisible trilogia de l'home, la terra i la comunitat: la idea del temporal i l'etern, la noció del més íntim i l'extern, de la part i del tot, del símbol i la realitat i la visió feliç d'un demà just i fratern, per a tot català, està condensat en aquest mot inefable i precís, tanmateix únic i inconfusible: Catalunya!

M. SERRA I MORET
Exconseller de la Generalitat de Catalunya i Diputat de Unió Socialista de Catalunya al Parlament de Madrid.

CATALUNYA

Creiem en Catalunya. Catalunya promet un esdevenidor. El nostre destí només està anunciat. Hi ha una missió, davant nosaltres mateixos, davant Espanya i davant el món, que totjust hem començat. L'agitació política que ens llança furiosament els uns contra els altres no és cap finalitat; és una distracció, un joc del destí. Però, aquí, hi ha una primera matèria excel·lent, tinguem confiança; la nostra missió superarà, i àdhuc utilitzarà, la topada civil. El català és capaç de grans coses; manca

Les respostes rebudes

S. E. el senyor Niceto Alcalá Zamora, President de la República Espanyola, únicament ens ha tramès el seu retrat amb una dedicatòria.

Per tant, ens és impossible publicar en aquest lloc la resposta del Cap de l'Estat espanyol a la nostra enquesta.

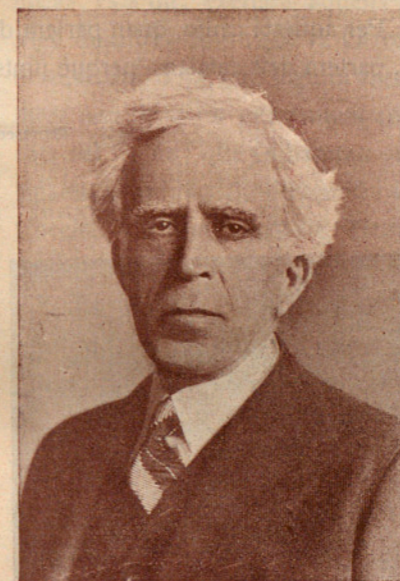

Cataluña, es una proyección del pasado, una suma de siglos, de generaciones de hombres guías, de hechos gloriosos, de trabajo acumulado, de ejemplos y enseñanzas, de empresas realizadas, de siembra de historia que enciende el corazón y fortifica el alma.

Cataluña, es una definición geográfica, un cuerpo organizado, con sangre propia, con vida propia, con propio pensamiento, con espirituales y materiales afanes.

Y Cataluña, es una cifra de esperanzas, de alientos, de fe, de confianza en el porvenir. Una amplia vía: la espaciosa y noble vía que ha de recorrer un pueblo: la tierra siempre renovada y siempre feraz que los Pirineos han creado; la gran puerta de España sobre el Mediterráneo, ese mar que sigue rigiendo las grandes rutas mundiales.

MANUEL PORTELA VALLADARES
Ministre de Governació
de la República Espanyola

CATALUÑA, su nombre y su realidad, levantan en mi ánimo sincera simpatía. Orgullo y avanzada de España, la encuentro llena de virtudes ejemplarizadoras y sencillas. Por eso desde mi casa de español miro hacia la tierra catalana con amor y ternura.

Dia llegará que ella infunda al resto del país su espíritu ordenado y progresivo, caminante incansable hacia formas de mayor progreso y justicia social.

DIEGO MARTÍNEZ BARRIO
Exdiputat del Consell de ministres
de la República Espanyola i Diputat
d'Unió Republicana al Parlament de
Madrid

Pedir, como pide DIARI DE MATARÓ, que en una cuartilla se explique el «Concepto de la palabra Cataluña» es pedir un imposible o, cuando menos, invitar a un extravío; porque en una palabra solo cabe una definición. Y sería temeraria la aspiración de hacerlo inadecuadamente.

Permitaseme sustituir la definición por un sentimiento y decir que yo siento a Cataluña como una porción del territorio ibérico destinada provi-

que es decideixi a fer-les; que doni la passa decisiva que va de la simulació i l'aparença de grandesa a la realitat de la grandesa; que anunciï menys empreses i menors, i que les faci, i majors. ¿Quina necessitat ens empenyerà a fer-les? Perquè cal la gran necessitat. Sense aquesta, els pobles, com els homes, s'acontenten de l'esforç mínim.

Malgrat els símptomes de desunió política, creiem tanmateix que es prepara en el món occidental, un nou humanisme, una nova unificació espiritual. Quan vingui, ha de trobar els catalans preparats. Cal restaurar els grans principis de la nostra cultura. Són pocs—dèiem anys enrera— els pobles constructors. Tots, però, podem portar materials a l'edifici. No hi haurà, en la nova unificació, pobles dominadors, sinó pobles guia. Dominar no ens interessa; realitzar-nos, superar-nos, dominar-nos, eixamplar-nos a tots els vents, és el moviment més pur de les nostres ànimes.

JOAN ESTELRICH

President del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya
i Diputat de Lliga Catalana al Parlament de Madrid.

CATALUNYA

Independitzada la Marca Hispànica com un principat a les mitjanes del segle XII pren el nom de Catalaunia, Catalonia, Catalunya, terra de catlans, de castlans o catalans, — *pels nombrosos castells del país*—, agrupació de petits estats autòctons constitutius d'una federació presidida pel comte de Barcelona.

Per llei de la Història, en ple segle XII, s'uneixen els prínceps d'Aragó i Catalunya formant la Confederació Catalano-Aragonesa, servant cada un dels dos po-

bles la seva autonomia, llengua i institucions.

Tancada l'edat medieval en el segle XV es forma l'unitat nacional, però la Corona d'Aragó conserva la legislació civil, mercantil i político-administrativa, els drets, llibertats i garanties dels ciutadans, els poders públics com les Corts i Generalitats, previ jurament del Rei.

Aquestes llibertats públiques i tradicionals comencen a perdre's en temps de Felip V per a quedar del tot destruïdes al segle XIX pels polítics d'un règim liberal i parlamentari, tan centralista com enemic de les particularitats regionals.

Però Catalunya, que prengué el seu nom d'ella mateixa, orgullosa noblement del seu territori i de les franquícies i llibertats que la honoraren, sempre ha servat els principis de la seva Constitució histórico-política, refermats per la voluntat del poble català, enamorat de les seves llibertats autàrtiques, coordinades amb la indestructible unitat espanyola.

Etimològicament parlant, Catalunya és la terra dels catlans i en considerar-la sota el punt de mira espiritual és, com digué l'incomparable Mella, un poble que té una ànima viril i una energia heroïcament demostrada en tota la seva història, mantenint sempre la seva personalitat històrica, digna de que se li reconeixin les seves llibertats regionals, no com a concessió o gràcia, sinó acceptant-les com expressió d'un deure de justícia i d'un dret imprescriptible.

Barcelona 10 juliol 1935.

M. JUNYENT

Cap del Partit Tradicionalista a Catalunya

CATALUNYA

Es per mi, nom tan bell i significatiu que per si sol representa en pronunciar-lo, sentir-lo, veure'l o tan sols el pensar-hi un dels arguments irrefutables per a justificar l'existència i perennitat de la nostra Pàtria.

En aquest ordre i quan ni els artistes de la paraula ni els nostres mes grans pensadors han pogut reeixir totalment en llurs intents explicatius del concepte i el sentiment de pàtria, seria pretensió exagerada pels que no tenim altre títol que el de patriotes fer ni tan sols un assaig de explicació.

Cal que cadascú se la fassi en aquells més íntims replecs de l'ànima, en aquells mateixos on ressonen sense poder-los explicar però amb la intensitat més excelsa, els més purs, els més nobles, els més delicats, enlairats i

exquisits sentiments dels quals pot arribar a fruit l'ésser humà. Tots ells els veig, els sento i els frueixo en el conjunt màgic d'aquells sons i aquells signes que formen el nom sagrat de la nostra pàtria.

MANUEL CARRASCO I FORMIGUERA

Ex-conseller de la Generalitat de Catalunya
i ex-diputat d'Unió Democràtica de Catalunya al Parlament de Madrid

CATALUNYA

Catalunya no és simplement un territori, sinó una terra habitada per un poble que durant centúries hi ha viscut havent de valdre's de si mateix, afrontant i regint per si mateix totes les vicissituds de la vida, i forjant, amb el mall de l'experiència, dels dolors i de les alegries col·lectives, unes habituds, unes lleis, que són les més adients a la seva manera d'ésser, una concepció dels afans de cada dia i de la manera de resoldre'ls, i, en resum, un caràcter i un esperit que, en termes de dret públic, duen el nom de nacionals.

Aquesta manera d'ésser espiritual és el que li dona personalitat i categoria entre els altres pobles. En el curs de les centúries ha vist alterats repetidament els límits del seu territori i s'ha mantingut igual, perquè ha mantingut el seu esperit.

Per a que morís, seria necessari que desapareguéssim tots els catalans; no els eventualment nascuts en terra catalana, sinó els que nascuts dins o més enllà d'ella, portem a l'ànima l'empremta que ens caracteritza com nacionals.

Per aquesta causa, quan parlem de Catalunya, i de l'interès de Catalunya, parlem dels catalans, perquè junts som la seva encarnació.

F. MASPONS I ANGLASELL

Representant de Catalunya a la Comissió de Minories nacionals
de la Societat de Nacions

Catalunya, és una paraula sinònima de *llibertat*. Una *Catalunya* feixista, o baix la mà de ferro d'un *Dictador*, no seria mai *Catalunya*, seria no res, seria un mot. Sols després de revinclar-se de l'escomesa, no tornaria a ésser, en la història del seu pervindre, justificada la seva sinonímia de *llibertat*.

JOAN MALUQUER I VILADOT

Ex-president de la Diputació Provincial
de Barcelona

Catalunya sembla una conseqüència de sa situació al peu de la gran serralada dels Pireneus. Hi ha qui ha trobat les ratlles generals de sos límits marcades per les invasions de races prehistòriques.

El que és cert és que l'ha modelada l'acció permanent de la Història i l'ha ressucitada la voluntat dels catalans vivents.

J. PUIG I CADAFALCH

Ex-president de la Mancomunitat
de Catalunya

CATALUNYA

Subjectivament l'ànima vibra i té consol; és el record de la constància des del temps remot. La propietat fracassada per tot qui ha volgut per-

durar. La vida que mai acaba en la continuïtat de les generacions. El fet de conservar la sang no barrejada. L'íntim apreci del molt o el poc que els passats han espargit per la terra

que mans no han profanat. El consol de la personalitat sense préstec; la satisfacció d'ésser quelcom diferenciat dintre la massa de les nacionalitats.

Objectivament, un poble que ha conservat un llevat d'imponderables diferencials. La il·lusió de crear un conjunt harmònic modèlic, sols possible en la coincidència de sentiments, de passions, de neguits, de necessitats, d'ambicions.

En la sort de tenir per pàtria una terra amable, suau, pròdiga. En la serenor d'un cel que s'eixampla, d'un mar que somriu, una plana feconda, una muntanya que atrau.

En la necessitat de la lluita pel viure, per a enc minar els desviaments, per a tornar al sentit de la terra amada de llibertat, per a que l'ànima cristiana revisqui.

En l'esperança d'ajuntar tots els homes que en la ciència treballen dintre nostre petit món, fent de la terra nostra un recés d'intel·ligències que en tots els ordres vegin com a fita la grandesa de Catalunya immortal.

LUÍS VILA ABADAL
Del Comitè de Govern d'Unió
Democràtica de Catalunya

CATALUNYA

Sols la salvarem amb una alta
Cultura, una profunda Moral i
una provada Austeritat.

Catalunya ha d'ésser la terra que té una parla, uns costums, una manera d'ésser responent al seu sòl, a la seva mar, al seu cel, a la seva vegetació, al voler dels seus fills.

Català ha d'ésser sinònim de clar, senzill, esforçat, auster, parc, bon fill, bon pare. Oi més, altament altruista tot i ésser altament individualista. Estalviador, si; però, també, generós.

El Poble, els fills del qual són així cal que estigui governat, rigidament regit, dins de les concepcions, hàbituds, conveniències i necessitats dels seus ciutadans. D'altra manera, hom destruiria en quatre dies tot allò que el Poble vol que sigui indestructible en milers de segles.

Hi ha tot un programa a complir, en el possible, al peu de la lletra.

El programa, però, és sever; i sols una bona voluntat a tota prova i un alt esperit de sacrifici poden fer que reïxi en un terme relativament curt.

Ens hem de proposar, per tant, que TOT EL POBLE se senti obligat a complir els deures cívics, cosa que, en començar, potser li semblarà difícil però que aviat veurà que hom ho fa amb una tan gran naturalitat que de tres hores lluny ja s'adona de qui infringeix la llei, o l'hàbitud, o el costum.

Desenganyem-nos; si acostumem el Poble, p. ex., a veure llet pura; si tots els ciutadans gusten llet pura, el dia que els la donen barrejada amb aigua, la coneixeran de seguida; no és cert? Doncs, bé. Acostumem el Poble a l'educació, a la moral, a la senzillesa, a l'altruisme, i veureu com s'adona del maleducat, de l'immoral, del fatu, de l'avar; i com els menysprea i els corregeix. Perquè, aquests, són: l'aliment sofisticat, la llet aigua-lida, l'ou passat, el peix que té dies...

L'Escola ha d'ésser l'inici del Ciutadanisme. La Moral s'ha de predicar en l'Escola com assignatura primordial. Un Poble, ni que fos instruí, però sense Moral, no ho ha d'ésser Catalunya; que ho siguin els que ho vulguin; Catalunya, no.

El Govern de Catalunya no serà polític. Entenem-nos: volent dir «Política», és a dir, exercirà aquella art. Mes, nosaltres direm que EL GOVERN GOVERNARÀ, o sia, que seguirà exactament uns principis prèviament aprovats pel Poble i que es basaran principalment en: Moral, Educació i Instrucció, Altruisme, Justícia, Deures, Sanitat, Higiene, Drets.

Cada un d'aquests postulats és rubert de branques o de corol·laris que en fan més clara la concepció. No és aquest, però, lloc, ni espai hi ha en ell per a desenrotllar-los.

VICENÇ A. BALLESTER
de la Unió Catalanista

(Dels senyors Vila Abadal i Ballester no ens ha estat possible obtenir la fotografia)

Els que s'han excusat

A continuació copiem les lletres dels senyors que s'ha excusat de contestar la nostra pregunta:

Muy Sr. mío:

He recibido su carta del 28 pasado junio, y le manifiesto que desde que fuí nombrado Ministro he suspendi-

do las colaboraciones en los periódicos, por cuyo motivo no me es posible atender su deseo.

Muy suyo,

A. ROYO VILLANOVA
Ministre de Marina de la República
Espanyola i Diputat agrari al
Parlament de Madrid

Madrid, 3-7-35.

Madrid 20 de julio de 1935

Mi distinguido amigo:

Bien quisiera acceder a la invitación que me hace de que le envíe unas líneas para publicarlas en su periódico DIARI DE MATARÓ, pero hágase cargo de que no dispongo de un momento libre para poder complacerle.

Le remito adjunta una fotografía y con ella un afectuoso saludo de su affmo. s. s.

JOSÉ M.^a GIL ROBLES

Ministre de la Guerra de la República Espanyola
i Cap del Partit d'Acció Popular Agraria

Muy señor mío y de mi consideración: Me refiero a su atenta de ayer en la que tiene la amabilidad de interesarse de mí, para el número extraordinario de ese periódico de su digna Dirección un artículo sobre «Concepto de la palabra CATALUÑA». Me honra mucho su deseo, pero correspondiendo a su confianza me creo en el caso de declinar su invitación porque carezco por completo de la preparación literaria precisa para expresar algunos pensamientos que sobre el motivo indicado interesen en ese País i resultaría pretensivo por mi parte el hacerlo y aun el intentarlo.

Créame V., Sr. Director, muy reconocido y aprovecho esta ocasión para ofrecerme de V. affmo. S. S.

Q. E. S. M.

JOSÉ HORN Y AREILZA
Diputat nacionalista base
al Parlament de Madrid

Muy distinguido señor mío: He recibido en ésta con no poco retraso su atenia carta del 28 del pasado.

Muy de veras lamento no poder acceder a su amable petición; pero necesito guardar completo reposo durante una larga temporada.

Con esta ocasión tengo mucho gusto en reiterarme de Vd. affmo. s. s.

V. PRADERA

Vocal del Tribunal de Garantías
Constitucionales i Diputat Tradicionalista al Parlament
de Madrid

Molt senyor meu:

Jo prou voldria donar satisfacció al què vostè em demana en la seva lletra del 28 de juny. Però no puc oblidar que vinc refusant, reiteradament, nombrosíssimes peticions semblants i que el dia que accedeixi a una de elles, tindria que accedir a totes, i això depassa la meua capacitat de treball.

De vostè afm.

F. CAMBÓ
Secretari general de Lliga
Catalana i Diputat d'aquest
Partit al Parlament de
Madrid

Una resposta espontània

CATALUNYA

Catalunya és un lloc del món que, per llei de Déu, té unes característiques determinades i un sentit d'Unitat.

A n'aquesta Unitat hom li dona el nom de Nació.

La nació és sempre, per llei de Déu puix aquesta és immutable, però per voluntat humana dels seus habitants pot ésser negligida i fins refusada per causa de major comoditat, concupiscències distintes, interessos materials, etc. Aleshores esdevé que l'home, per virtut de la llibertat, que Déu li ha donat, està en contra de la llei de Déu, i que ço que per valor propi és, resta aparentment inexistent per la voluntat de l'home en actuar contra la Veritat, amb les conseqüents i naturals malvestats.

A. S. D.

[Foto: Ll. Callao]

Tres moments de la processó del Via-Crucis celebrat el dia 21 del corrent al cementiri

Dolços	<p>CONFITERIA I PASTISSERIA LA CONFIANÇA Josep Torrent Sant Cristòfol, 4 MATARÓ</p>	Xempany
Pastes seques		de 2 pessetes
Ametlles		botella
Bombons		fins a
Caramels		25 pessetes
PREUS		REDUITS

Taller de Fotogravats
 de
Frederic Salas
 Aragó, 429 - Telèfon 53658

BARCELONA

DIA 26

A LES DEU DEL MATÍ:

La Junta de Protecció a la Infància i Repressió de la Mendicitat repartirà Bons de la Beneficència Municipal en els baixos de les Cases Consistorials.

A LES DUES DE LA TARDA:

Repic general de campanes.

A LES QUATRE:

Passada pels carrers de la ciutat dels Gegants i Nans.

A LES CINQ:

Festival hípic organitzat pel Regiment d'Artilleria en el camp de l'Iluro. Carreres de cintes per caporals i artillers; prova hípica per suboficials i sargents; prova hípica per oficials, i Gymkhana. Copes i premis als guanyadors.

L'entrada serà lliure. Els seients i llotges seran de pagament i el que es recapti s'entregarà a l'Hospital, Germanetes dels Pobres i Asil de St. Josep.

—Maitines i Laudes en la Parroquial Basílica de Santa Maria.

A LES NOU DE LA NIT:

Inauguració de les il·luminacions extraordinàries en la façana de l'Ajuntament, Rambla de Mendizàbal, Rambla de Castellar, Plaça de la Llibertat i altres llocs.

A UN QUART DE DEU:

Concert davant la Casa de la Ciutat pels Cors de la localitat.

A LES DEU:

Concert per l'Orfeó Mataroní i la Banda Municipal.

DIA 27

A LES NOU DEL MATÍ:

Passada dels Gegants i Nans per diferents carrers de la ciutat.

—La Banda Municipal sortirà del carrer d'Enric Granados i farà el següent curs: Rambla de Mendizàbal, F. Macià, Rafael Casanova, F. Layret, Montserrat, Rambla de Castellar, Plaça de la Llibertat i finalment davant les Cases Consistorials executarà algunes peces.

A UN QUART D'ONZE:

Solemne Ofici a llaor de les Santes Patrones Juliana i Semproniana en la Parroquial Basílica de Santa Maria.

Oficiarà de mig pontifical l'Excm. Sr. Bisbe de la Diòcesi. Serà executada la Missa de les Santes de Mn. Blanch per més de cent cantaires de la secció d'homes de l'«Orfeó Mataroní», solistes i orquestra, dirigits pel Rnd. Mn. Joan Fargas, Mestre de Capella de la Basílica. L'Acadèmia Musical Mariana, amb les seves seccions d'homes i nois, cantarà les parts variants acompanyada del gran orgue. Farà el panegíric de les nostres Santes el Rnd. Dr. Josep Comerma, Rector de Canet de Mar.

A DOS QUARTS D'UNA:

Presentació de la Colla Nova dels Xiquets de Valls, campiona de Catalunya, enfront les Cases Consistorials. Executarà varis dels seus típics castells.

A DOS QUARTS DE CINQ DE LA TARDA

Solemnes Vespres en la Basílica de Santa Maria.

—Audició de Sardanes en la Plaça de la Llibertat per la Cobla «Refilaires del Maresme.»

—Els Xiquets de Valls, acompanyats de grallers, recorreran diferents carrers de la ciutat.

A LES CINQ:

Partit de Futbol en el Camp de l'Iluro. Serà disputada una copa de l'Excm. Ajuntament, entre el C. D. Menorca, Subcampió de Balears, i l'Iluro S. C. En el descans, els Xiquets de Valls faran varies exhibicions.

—Concert a la Rambla de Mendizàbal per les Bandes del Regiment d'Alcàntara i la Banda Municipal.

—La Banda de la Creu Roja executarà algunes composicions en el Passeig Marítim i a continuació recorrerà els carrers de Sant Antoni, Fermí Galan, Hospital, Baixada Feliu, Sant Simó, Plaça de la Constitució, Santa Maria, Pujol i Rambla de Mendizàbal fins a les Cases Consistorials.

A TRES QUARTS DE SET:

Solemne Processó amb les Relíquies de les Santes, que seguirà el curs tradicional. Portaran el Penó principal els germans Francesc, Antoni i Josep Fàbregas de Caralt. Seguirà a aquest penó la Banda Municipal. El de nens ha estat confiat a Josep Marfà i Marfà, Antoni M.ª Andreu i Marfà i Josep Mercader i Gualba, que seran acompanyats per la Banda del Regiment d'Alcàntara; i el de nenes a Dolors Trujillo i Subià, M.^a dels Dolors Cobo i Fargas i Esperança Trujillo i Subià. Presidirà aquest acte l'Excm. Sr. Bisbe revestit de Capa Magna. La processó serà precedida per gegants i nans, tramps, herald amb la bandera de la ciutat, Xiquets de Valls, etc. i la tancarà la Banda de la Creu Roja de Barcelona.

A LES DEU DE LA NIT:

En la platja, enfront del carrer de Sant Antoni, serà disparat un Castell de Focs Artificials a càrrec del pirotècnic senyor Morgades.

A LES ONZE:

Concert per la Banda Municipal i audició de Sardanes per la cobla «Refilaires del Maresme» en la Plaça de la Llibertat.

Els temps moderns exigeixen

vestir bé; per a vestir bé no hi ha necessitat de fer-se vestits nous, sols cal rentar els vells amb FLOR DE SABÓ LAYSE

PROGRAMA

OFICIAL

DE LES FESTES

DE LES

SANTES

La economia mundial està completament desequilibrada; la bona mestressa de casa equilibrarà la seva economia domèstica rentant les seves prendes de llana i seda amb FLOR DE SABÓ LAYSE.

Aclariment

Per una equivocació d'impremta en l'article titulat «Les relíquies de les Santes Juliana i Semproniana i la seva entrada definitiva a Mataró l'any 1835», pàg 3, columna 3, en el lloc que parla de «La Basílica» diu: «...sembla que es tracta del primer monestir montserratí...» en lloc de dir: «...sembla que es tracta del primer monestir benedictí...»

R.

SENYORA...

SENYORETA...

Si encara no ha provat les excel·lències de FLOR DE SABÓ LAYSE, li preguem el provi seguidament per a ésser-ne una devota propagadora.

DIA 28

A LES NOU DEL MATÍ:

Cursa ciclista per a neòfits i quarta categoria, organitzada per l'Esport Ciclista Mataroní. Lloc de sortida, Carretera de Mata. Arribada, enfront de l'Esport Mataroní. Premis per a totes les categories. Recorregut: Sant Andreu de Llevaneres, Sant Vicenç de Montalt, Arenys de Munt, Arenys de Mar i Caldes d'Estrach.

A LES DEU:

Ofici en la Basílica de Santa Maria. L'Acadèmia Musical Mariana i el poble interpretaran la gran Missa «Immaculatae Conceptionis» de Goicoechea, dirigits per l'organista reverend Mn. Ferran Gorchs. Sermó a càrrec del Dr. Josep Comerma. Veneració de les Relíquies.

A DOS QUARTS D'ONZE:

Partit de Basquetbol, en el Camp de l'Iluro, entre el C. C. d'Hospitalet i l'Iluro S. C. Copa Ajuntament.

A LES ONZE:

Represa de la Cursa «Mata». Es disputarà per tercera vegada el trofeu de l'Excm. Ajuntament, i també es correrà per primera vegada un trofeu per a motos, donat per l'Ajuntament. Copes per a les categories 250, 350 i 500 cc. amb moto, i cotxes de 1100 cc. i més de 1100 cc.

Les copes han estat concedides pel President de la Generalitat de Catalunya, Conseller de Governació i altres.

A més s'estableix una classificació de regularitat. Seran disputades 2 medalles de vermeil, 4 de plata i 6 de coure.

—Passada per diferents carrers de la ciutat dels Xiquets de Valls, els quals realitzaran exhibicions de castells.

A LES QUATRE DE LA TARDA:

Homenatge a l'Abat Dorda. El seu retrat, pintat pel senyor Rafael Estrany, serà col·locat en la Galeria de Mataronins Il·lustres del Saló de Sessions de l'Ajuntament.

Parlaran sobre la seva personalitat els senyors Marian Ribas i Mn. Josep Palomer.

—En el Camp de l'ex-Estadium, matx Inter-club d'atletisme entre el Club d'Atletes Units de Girona i el Centre Excursionista Laietània. Es celebraran les següents proves: 60, 300 i 3000 metres llisos, salts de perxa, llargada, alçada, llençament de pes, disc, jabelina i reemplacements 4 x 100 metres.

—Encontre de Futbol en el Camp de l'Iluro entre el C. D. Europa i Iluro S. C., infantils.

A DOS QUARTS DE CINQ:

Festival de natació en els «Banyes del Centre Natació Mataró». Partit de water-polo i varies proves entre el club local i el G. E. Esportiu Gironí.

A LES CINQ:

Festival Popular en el Parc Municipal. Hi pendran part la Banda Municipal, Cobla de Sardanes, els Falcons de la F. J. C., C. E. Laietània, Xiquets de Valls i l'Orfeó Mataroní. Es dispararan focs japonesos i seran elevats globus i zeppelins.

—Partit de Futbol en el Camp de l'Iluro entre el C. D. Menorca - Iluro S. C.

—En el Camp de la U. E. Mataronina encontre de Futbol corresponent al Campionat Amateur entre la U. E. Premià i la U. E. Mataronina.

A LES SET DEL VESPRE:

Solemnes Vespres i Completes a la Basílica de Santa Maria i començament de la Novena Solemne a les Santes.

A LES DEU DE LA NIT:

Concert i Audició de Sardanes en la Plaça de la Llibertat per la Banda Municipal i Cobla «Refilaires del Maresme».

DIA 29

A LES DOTZE DEL MIGDIA:

Festival en la Beneficència Municipal «Asil de Sant Josep», amb assistència de les Autoritats i la seva Junta. Hi pendran part «Els Falcons» i la Banda Municipal.

L'Asil podrà ésser visitat pel públic des de dos quarts d'una a les cinc de la tarda d'aquest dia.

A LES CINQ DE LA TARDA:

Festival Escolar en el Parc Municipal amb motiu del repartiment de premis als alumnes de les escoles de la ciutat. Hi assistiran les Autoritats. Hi pendran part «Els Falcons» i la Banda Municipal.

A LES VUIT:

Manifestació Escolar des del Parc a les Cases Consistorials.

—La Banda Municipal executarà varies composicions, i acabada la desfilada, la cobla «Refilaires del Maresme» tocarà algunes sardanes.

A LES DEU DE LA NIT:

Verbena Popular a la Rambla de Castellar i a la Plaça de la Llibertat per la Banda Municipal, Cobla de Sardanes i l'Orquestrina Simphonica Jazz «Els Vermells».

A LES DOTZE:

Com a tancament de festes serà disparada una vistosa traca valenciana al llarg de la Rambla de Castellar.

La desaparició de dos convents mataronins l'any 1835

Commemorant el centenari de la destrucció dels convents que a la ciutat de Mataró tenien els Carmelites descalços i els Caputxins, ens hem cregut amb el deure d'estudiar aquells dos convents tan poc coneguts així com aquells desgraciats dies de revoltes que tant es sentiren arreu de Catalunya.

Ens concretarem tan sols a estudiar, els fets tal com s'esdeveniren a la nostra ciutat, i des de la seva fundació els dos convents desapareguts, prescindint dels que tenien els Escolapis, Carmelites descalces i Caputxines els quals encara subsisteixen, havent tan sols rebut les naturals alarmes d'aquells temps.

Llec, un Donat i un sacerdot secular que s'agregà a Alcalà de Henares amb la comitiva que amb carros havia sortit de Madrid en direcció a Barcelona. A finals de l'any 1587 dita comunitat s'emprenguè a peu el camí de Barcelona a Mataró on feren rebut a l'entrada de la població pel Dr. Palau, Comunitat de Santa Maria i una gran gentada. Es dirigiren directament a la parròquia on es cantà un solemne Te Deum en acció de gràcies.

Reunit el Consell de la Vila, en gener de 1588, s'a ordà cedir provisionalment estada franca a la nova comunitat en l'Hospital Vell, situat en la Riera al lloc ocupat avui per l'Ajuntament, utilitzant pel culte l'antiga ca-

Foto: Ll. Callao
Nau central de l'església del convent dels Carmelites.
Actualment temple parroquial de Sant Josep.

CARMELITES. — En 1585 el senyor Rector del temple parroquial de Santa Maria, el mataroní Dr. D. Joan de Palau, començà diverses gestions entre la comunitat de Carmelites descalços de Barcelona per tal de fundar un convent de religiosos de l'Ordre Carmelita a Mataró. El P. Didac Pérez, deixeble del gran mestre Joan d'Avila, i molt conegedor de les antigues comunitats religioses establertes a Barcelona, en 1583 digué al Dr. Palau que «creia voluntat de Déu que els Pares Carmelites descalços fundessin són convent a Mataró, puix que això seria de gran consol i profit per tothom. La vida dels frares, pobria, humil i senzilla, les seves exemplars virtuts, la contínua predicació i els fruits en el confessorari indiquen clarament que són els Pares que necessiten els fidels pels quals amb raó tant us interessen». Llavors el Dr. Palau manifestà són desig al carmelita català V. P. Joan de Jesús Roca, Prior del convent de Barcelona, el qual manifestà més tard el pla al Rnd. P. Provincial, camí de Madrid a Valladolid on anaven per tal d'assistir al Capítol General convocat pel 17 d'abril de 1587. En dit Capítol s'autoritza al Pare Roca perquè escollís els religiosos necessaris per a fundar el convent de Mataró. Els religiosos designats foren el P. Pere del Carmel, dos Religiosos professos, nou Novicis, un

capella de Santa Magdalena, allà existent. encara que amb entrada pel carrer d'En Palau. L'Hospital Vell i capella de Santa Magdalena eren propietat de la ciutat. En la capella hi havia Administradors que tenien la obligació de fer-hi celebrar un ofici el dia de la Santa i aniversari l'endemà. Aquesta capella sembla datar del segle XV a judicar per l'escriptura més antiga que en coneixem, en que Vicens Artés hi fa una donació en 6 de febrer de 1493. L'Hospital Vell tenia dos pisos i un gran pati central. En el primer pis tenien les reunions els Síndics de la Vila, i en el segon pis o golfes s'instal·laren els Carmelites.

El convent, es pot dir que fou fundat el dia 5 de febrer de 1588 sota el títol de Sant Josep amb llicència donada pel Bisbe de Barcelona Doctor D. Joan Dimas i Loris el dia 1 de febrer. Al mateix temps el mataroní senyor Antic Roca cedí a la nova comunitat carmelitana la casa i capella que posseïa al carrer anomenat del Mestre Joan.

Instal·lats els Carmelites a l'Hospital Vell comencen a donar forma a la Comunitat. En la Capella de Santa Magdalena on tots els dies celebraven l'Ofici Diví, en 1588 es vesteix el primer hàbit del Carme a Mataró, que fou el del sacerdot d'Alcalà d'Henares, que se li donà el nom de Josep de Jesús Maria.

Foto: Ll. Callao
Detall del claustre del convent dels Carmelites

El dia 2 de febrer de 1589 amb llicència concedida pel P. Provincial es traslladà la comunitat a la casa d'Antic Roca que havia estat reformada en obres d'adaptació, i s'utilitzà la capella adjunta a dita casa. Antic Roca completa les seves donacions amb unes hortes juntes a la casa amb l'intent d'aixecar-hi el convent definitiu. A últims de febrer del mateix any s'hi col·locà solemnement la primera pedra de l'edifici, pel Doctor D. Joan de Palau.

El Dr. Palau, Rector de Santa Maria, i més tard Bisbe d'Elna, després de fundar el convent de P. Carmelites descalços de Mataró, es mostrà el més generós protector dels mateixos, fent-los donació per tal d'activar les obres començades, de 1.000 ducats.

En 1590 el mateix Dr. Palau col·locà la primera pedra de l'església del convent, puix que el claustre, refector i cel·les es trobaven gairebé enllestits de sa construcció.

En memòria i agraïment al gran protector i fundador del convent, doctor Palau, es donà el nom de Sant Joan al temple que s'havia aixecat sota l'advocació del Patriarca Sant Josep.

Els Pares Carmelites trobaren aviat altres bons protectors en la nostra ciutat. Esmentem el Consell de la Vila, qui ultra el donar-los totes les facilitats i d'haver-los cedit estada franca tot el temps que els fou neces-

sari i ajudat materialment en els dificultosos temps de l'entrada a Mataró, els donà noves subvencions per tal de no minvar en les activitats preses en les obres. Mes tard rebé la Comunitat altres donatius de nobles famílies mataronines.

A principis del segle XVII en la nova església ja s'havien col·locat els altars de Sant Joan de la Creu, Mare de Déu del Carme, altar major, construït interinament i l'altar de Santa Teresa, estrenat l'any 1615 amb motiu de les solemnes festes de canonització de Santa Teresa de Jesús. Al començar el segle XVIII es construïren altres altars i alguns dels que ja existien foren reformats, donant-los-hi uniformitat d'estil amb les noves tendències arquitectòniques de l'art barroc. Les imatges fetes en sa major part per bons autors, eren de talla i policromades semblants a les que tingueren son origen dintre les influències classicistes del Renaixement italià. Fou notable l'altar de la Mare de Déu del Carme, construït en marbres d'Itàlia, així com el de la Mare de Déu del Pilar. els quals foren costejats per les famílies mataronines Llauder i Camín. L'altar del Carme es construï en substitució d'altre altar del qual tan sols s'en conservà la imatge de la Verge col·locant-la al nou altar. L'altar major, recentment restaurat, fou construït en 1758, el del Sant Crist en 1777 i el del Natzarè en 1778.

Al segle XIX existien els següents altars: al costat de l'evangeli Sant Albert, convertit en Baptisteri en adaptar el temple en parròquia, i avui en altars de les Santes, Santa Teresa, Sant Joan de la Creu, més tard dedicat a la Puríssima, Sant Crist i Mare de Déu del Carme. Al costat de l'Epístola, Natzarè, Sant Antoni de Pàdua, Sant Vicenç de Paul i Mare de Déu del Pilar. En la nau central l'altar major, i en els pilars del creuer on modernament s'han col·locat les trones al costat de l'Evangeli, St. Pere Màrtir i en el costat de l'Epístola, Santa Rosa de Lima. Gairebé tot el paviment de l'església estava enllosat per grans pedres de sepultures cavades a terra, des del començament del segle XVII, on s'enterraven les famílies protectores de la casa. En el creuer, prop de l'altar de Sant Pere Màrtir hi havia

Foto: Ll. Callao
Altar de la Mare de Déu del Carme i capella del Sagrament de l'església del convent dels Carmelites, actualment parròquia de Sant Josep.

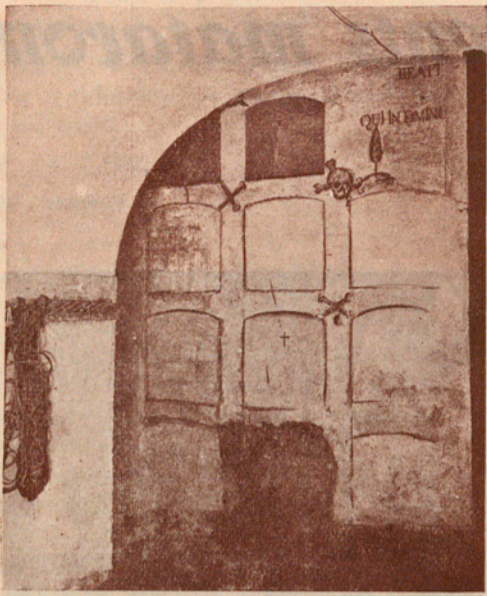

Foto: Ll. Callao

Convent dels Carmelites. Detall de la cripta i cementiri dels frares.

l'entrada d'una gran cripta que passant per sota el presbiteri s'estenia sota l'altar del Pilar, en la qual hi havia els nínxols on s'enterraven els frares de la Comunitat Carmelitana.

Els Pares Carmelites, ben ocupats sempre en les obligacions imposades per la Regla i amb el bell desig de satisfer les necessitats espirituals dels fidels, fundaren, sembla per allà l'any 1590 el tercer Ordre del Carme, comptant a principis del segle XVII amb uns 160 germans, vestint la major part de les dones l'hàbit a tot portar. Després dels fets revolucionaris del 1835 desapareix el Tercer Ordre per no restablir-se fins a finals de l'any 1910, al mateix temple on havia estat establert. Pel mateix temps de la fundació del Tercer Ordre, es fundà en el mateix convent de Carmelites, anomenat vulgarment dels Josepets, la Confraria de la Mare de Déu del Carme, arribant a comptar el mateix any de sa fundació, més de 500 confreres, i a principis del segle XVII, uns 1270.

CAPUTXINS. — A finals de l'any 1610 arribaren a Mataró a peu des de Barcelona una colla d'una dotzena de frares descalços vestint l'aspre hàbit i cordó caputxí. Aquests frares cridats per Sr. Rector de Santa Maria, Dr. D. Pere Pujol foren rebuts a l'en rada de la ciutat pel clero de la parròquia, autoritats de la vila i gran número de mataronins, els quals dirigits a Santa Maria cantaren un solemne Te-Deum en acció de gràcies.

El dia 5 de febrer de dit any de 1610 el Sr. Bisbe de Barcelona, Dr. D. Joan de Montcada ja havia concedit llicència al Pare Provincial Caputxí per fundar el convent a Mataró amb clàusula de no ésser en perjudici de la Parròquia. El Sr. Rector de Santa Maria, Dr. D. Joan de Palau, en 1586, ja havia ofert als caputxins la capella de la Mare de Déu de l'Esperança, tenint l'aprovació Episcopal; sembla, però, que prompte es presentaren greus dificultats que no permeteren l'entrada dels caputxins a Mataró fins l'any 1610.

El Consell de la Vila acordà donar estada franca interinament, als frares, en una espaiosa casa, junt a la capella de la Mare de Déu de l'Esperança, a un quilòmetre vers el N. de Mataró. El P. Provincial de l'Ordre Caputxí, regí la nova comunitat durant els primers anys de la seva fundació i després retornà a Barcelona.

En 1611 es col·locà la primera pedra del convent que devia construir-se

junt amb la capella de la Mare de Déu de l'Esperança.

Troband-se amb moltes dificultats econòmiques, la nova construcció es feia lentament no disposant d'altres recursos que les almoines que els frares recullien de porta en porta i de treballs que voluntàriament els dedicaven algunes devotes persones. Mentre les parets del convent s'aixecaven, els frares sovint es veien pels carrers de Mataró dedicats activament en les necessitats espirituals dels devots i en alleugerir les tasques nombroses de la parròquia. Així vivien els religiosos caputxins en la nostra ciutat. Per aquell temps el Consell de la Vila, acordà considerar-se protector del convent caputxí, fent-los importants donacions en diners per tal d'activar les obres començades, i els donà diversos presents en queviures pels religiosos.

Llavors disposant de nous recursos es pensà en donar major impuls en la construcció del convent, i el dia 16 de juliol de 1617 el senyor Rector de Santa Maria en delegació del senyor Bisbe de Barcelona, col·locà amb la major solemnitat la primera pedra de l'església que devia aixecar-se sota l'advocació de la Mare de Déu de la Gràcia.

El convent i església, formant un sol conjunt d'edifici, es construï en terrenys cedits per la mataronina família Boter, amb la condició de que els fossin retornats sempre que deixessin de pertènixer als frares. A l'entorn de l'edifici s'hi deixà una gran extensió d'horta amurallada, i al darrera del convent una vinya de 3 quartans i 2 picotins i un camp d'una quarta i dos quartans. Adossat al convent hi havia un edifici destinat als mossos.

Fou construït el convent i església de groixudes parets de pedres trenca-des disposades a filades horitzontals. L'Església era de grans dimensions amb façana exterior de cara a Barcelona, i el convent tenia 38 cel·les.

Tornant als temps de la fundació del convent, podem dir que en 1619 el senyor Bisbe de Barcelona donà llicència perquè aquells operaris voluntaris que després de cumplir amb les seves obligacions diàries es consagraven en les obres del convent i església, puguin treballar hi tots els dies de festa i diumenges.

La capella de la Mare de Déu de l'Esperança quedà tancada dintre el convent tenint l'entrada en una de les

naus del gran claustre que es construï al mig de l'edifici. Aquesta capella era molt concorreguda en temps antics pels mataronins, i en ella el culte era esplèndid. En moltes solemnitats religioses el Consell de la Vila ajudà materialment pel seu esplendor litúrgic. També ens conten algunes fundacions de famílies mataronines, com la de D. Andreu en fer celebrar un solemne ofici tots els anys, el qual no es perdé fins l'any 1835. La família Boter, hi feia celebrar diversos cultes i en algunes èpoques donà el major impuls en el concorregut aplec que tots els anys s'hi celebrava el dia de la Mare de Déu de l'Esperança. Fem constar que dit aplec solia costejar-lo la família Boter i no deixà de celebrar-se fins l'any 1835.

El Dr. Barraquer ens parla extensament de l'última època d'aquest convent amb diversos documents del segle XIX i notícies més o menys autèntiques de testimonis mataronins consultats per ell mateix. Ens dona els noms de la darrera comunitat de frares que és com segueix:

Guardià, P. Fra Joan Antoni de Garidells qui vestí l'hàbit en 1806 i morí en 1860.

Vicari, P. Fra Agustí de Barcelona, en 1816.

P. Fra Josep de Barcelona, en 1781.

P. Fra Policarp de Sabadell, en 1790.

P. Fra Ramon de Canet, en 1797.

P. Fra Joan de Barcelona, en 1802.

P. Fra Gabriel de Martorell, en 1820.

P. Fra Joan Baptista de Arenys, en 1820.

P. Fra Samuel de Barcelona, en 1826.

Fra Fèlix d'Arbúcies, corista, en 1833.

Fra Francesc de Verdú, llec, en 1791.

Fra Salvador de Mataró, llec, en 1804.

Fra Felip Neri de Barcelona, llec, en 1806.

Fra Fèlix de Perafita llec, en 1819.

Aquest convent en la seva darrera època havia convertit els terrenys, que els cedí la família Boter, en una esplèndida horta, amurallada, feta de regadiu per l'augment de una ploma d'aigua que el Consell de la Vila els cedí a mitjans del segle XVII. En aquesta horta hi havia algunes construccions destinades a graners, corrals i estables. Entre les moltes donacions que el Consell feia al convent, ens consta la del sosteniment d'una cavalleria.

Des de la fundació del convent fins

els temps de l'Invasió francesa els frares visqueren sempre en bones relacions amb la parròquia i les autoritats que governaven la ciutat, excepte de petites qüestions esdevingudes en 1753, 1754 i 1801, en l'arranjament del camí que conduïa al convent i de les quals ni tan sols podem ocupar-nos-en.

Durant aquesta llarga època era freqüent veure pels carrers de Mataró frares descalços de Sant Francesc ocupats en els quefers del convent, de la vida espiritual, i en busca d'almoines que pels llecs eren captades de porta en porta. Aviat aconseguiren les simpaties del mataronins, trobant-los assistint malalts, fent serveis especials en temps d'epidèmies, repartint diàriament sopa als pobres i complint amb els quefers de la parròquia amb tanta activitat que es feren aviat indispensables els seus serveis a la ciutat. L'església del convent era tots els dies ben freqüentada pels mataronins. En ella trobaren bella estada els germans del Tercer Ordre Caputxí, on celebraven amb comunitat solemnes festes i riguroses penitències vestint l'hàbit de teixit groixut i groller cenyit pel cordó francescà. Eren notables les festes i actes celebrats pels germans terciaris durant la Quaresma, especialment en els dies de Setmana Santa en que la major part dels actes eren celebrats pels terciaris, descalços, amb l'hàbit groixut, agenollats a terra i amb els brassos en creu.

EL MALESTAR DEL SEGLE XIX. — Començat el segle XIX, Mataró entrà en un període de neguits i lluites.

L'any 1808, entrats els francesos a Barcelona, el general Duhesme per tal d'assegurar les comunicacions amb la frontera francesa, feu sortir de Barcelona una columna de sis mil soldats d'artilleria i cavalleria, dirigits pel general Lechi en direcció a Girona. Arribats a Montgat es trobaren amb el cas de lluitar a sang i a foc en forts combats. Guanyada aquesta resistència, els francesos presos pel major furor es dirigiren a Mataró on entraren violentament el dia 16 de juny on cometeren nombrosos crims i s'entregaren a saquejar i incendiar gran número d'edificis. El mataroní Fèlix Campllonch, qui tenia coneixença amb el general francès Lechi, intercedí per tal d'acabar amb la crueltat a que s'havien llançat les tropes franceses.

Per les tropes franceses el convent de Carmelites fou convertit en caserna, encara que intimaren i respectaren amb els pocs religiosos que hi

Foto: Ll. Callao

Cor i orgue del convent dels Carmelites.

El facistol és en part cremat recordant el primer intent d'incendi del 1835.

trobaren, el convent dels Escolapis, ultra convertir-lo en caserna fou fàbrica de municions. Saquejaren gran part del convent i mataren el Pare Francesc Capdevila. El convent de caputxins fou convertit en una fortalesa, i al turó que hi havia al seu costat, destinat a cementiri de algunes famílies mataronines i protectores del convent, fou construïda una fortalesa, anomenada del «matxó» que amenaçava la ciutat. Els desordres a Mataró duraren fins el dia 18 en que arribà el general Duhesme i envià la divisió a Girona. No per això els francesos abandonaren la fortalesa del «matxó» ni el convent dels caputxins també convertit en fortalesa. Els frares continuaren residint en una part del convent i fins utilitzant l'església pels seus actes de comunitat.

En febrer de 1812 arribà un nou contingent de tropes franceses i llavors construïren fossos, contrafossos i muralles de defensa en el convent de caputxins on fixaren sa residència definitiva. Hi construïren tocant al claustre grans sales i habitacions bellament decorades destinades al comandant francès. Devem fer constar que els francesos no tan sols respectaren els frares, sinó que també els ajudaren donant-los provisions de menjar. També consta que en certes ocasions enviaren queviures diàriament a les monges caputxines. Pel mes de març de 1812 l'espanyol Lacy atacà amb les seves tropes la fortalesa francesa del convent de caputxins aconseguint tan sols destruir part del convent i de l'església. Els francesos que des del 1808 entraven i sortien de Mataró es pot dir que mai deixaren de vista els tres convents de religiosos que tenien convertits en casernes de guarnició. El dia 2 de febrer de 1814 els francesos abandonaren definitivament Mataró, destruint abans les fortaleses per ells construïdes al convent de caputxins. Cal dir, que sempre respectaren el convent i que les úniques destrosses foren fetes per l'artilleria de Lacy en 1812.

Quan els francesos abandonaren la ciutat per tal que no tornessin a ocupar el convent de caputxins, l'Ajuntament acordà el seu enderrocament. Aviat foren destruïdes les parets de tanca de les hortes i les construccions en ella existents, part del claustre i de l'església i les grans plantacions d'arbres del seu entorn. Ben aviat arribaren ordres contràries del govern, en les que manaven la reconstrucció del convent.

Els Pares Caputxins s'havien instal·lat en l'Hospital per no trobar altre lloc, i als pocs mesos, en la casa del Camí ral cantonada a les Escalotes, anomenada per aquest motiu «Casa dels frares», en la qual tingueren capella pública.

El dia 10 d'octubre de 1814, havent reconstruït una part de la Clausura retornaren els caputxins en el seu propi convent on estigueren ben pocs anys. Aquest retorn es feu en una solemne processó formada per gran número de devots amb atxes, nois vestits d'àngels, administracions i gremis amb llurs penons i banderes, diverses orquestres, capella de música entonant himnes, clero, carmelites, junta d'obra, tabernacle amb el cos de Sant Felicià i la imatge de la Mare de Déu

de l'Esperança, els 22 caputxins de la comunitat de Mataró, l'ecònom de Santa Maria, Dr. D. Pau Santmartí portant la custòdia, que havia estat guardada a casa Mn. A bas, amb el Santíssim i darrera l'Ajuntament amb les bandes i insígnies de representants de la ciutat. Aquesta processó sortí a les quatre de la tarda de la «Casa dels frares» al Camí ral, Baixada de Santa Anna, Riera, Bonaire, Batlleix i Camí dels Caputxins, arribant a entrada de

Foto: Estapé

Detall de la imatge del Sant Crist que fou venerada en el convent dels Caputxins i actualment en la capella del Cementiri.

fosc al convent on fou exposat el Santíssim a l'altar major de l'església, encara tota fumada, cantant s'hi un solemne Te-Deum.

L'any 1821 els caputxins foren obligats a abandonar són convent per espai de tres mesos, o sigui de mitjans de setembre a mitjans de desembre, en que l'Ajuntament els feu passar a ocupar part del convent de P. Escolapis, puix que en aquells temps el convent de caputxins es destinà a residència de forasters, per estar Barcelona presa per la febre groga.

El 15 de maig de 1823, temps del Govern Constitucional, fou altra vegada en part destruït el convent de caputxins, i reconstruït en 1824 per ordre del rei D. Ferran VII fent pagar part de les despeses als regidors que havien votat l'enderrocament.

En aquell mateix any de 1823 D. Domènec de Caralt, Alcalde de Mataró, accedint al prec de P. Guardià, concedí als caputxins que puguin tornar-se a reunir en comunitat. S'establiren en la Casa d'En Massot, on no arribaren a estar un any per no poder pagar el lloguer ni els frares ni l'Ajuntament, que es trobava en grans maldecaps per satisfer els impostos que l'hi exigien les forces franceses que no havien parat d'entrar i sortir de Mataró. El mateix any de 1823 les tropes franceses entraren al convent de Monges Caputxines convertint el convent en caserna, puix que molts dels soldats que estaven allotjats en cases, s'havien fet escàpols. El dia 13 de juny del mateix any arribà un gran contingent d'artilleria francesa disposada a assetjar Barcelona. L'hort de les Monges fou convertit en un veritable parc d'artilleria.

Referent als P. Caputxins en 1824 reberen novament protecció dels descendents d'aquella generosa família Boter, cedint-los la seva propietat coneguda amb el nom de «Casa de Mossen Albas» en la qual estigueren sense pagar lloguers fins refet novament el convent que aviat tornaren a ocupar.

El dia 16 de maig de 1821 sortí un decret manant que tot convent que en el curs del temps quedés amb la comunitat de número més reduït que el fixat devia suprimir-se. En 1822 el Convent de Carmelites de Mataró no reunia el número senyalat, així com tampoc el Convent de Caputxins. Entraren llavors les discussions per veure quin convent devia suprimir-se. No sabem perquè no es parlà mai de suprimir-los tots dos. L'autoritat eclesiàstica es mostrà a favor dels Caputxins, i els revolucionaris dels Carmelites recordant l'ofertament que els havia fet el Prior dels Carmelites Fra Tomàs de Sta. Teresa, i probablement alguns altres frares d'accentuada significació constitucional, per marxar amb una columna de patriotes sota les ordres del general Milans. El resultat de moltes discussions fou la dissolució de la comunitat de Carmelites, marxant ne una part a Lorca i els altres en diverses localitats.

Fou el dia 12 de juny de 1823 quan les autoritats manaren a les Monges Caputxines abandonar el seu Convent i traslladar-se al que acabaven d'abandonar els Carmelites, puix que a les 24 hores el Convent de Caputxines devia ésser caserna de tropes franceses. Les monges en dit Convent hi residiren fins la vigília de Nadal i poc temps més tard els Pares Carmelites retornaren a la seva casa de Mataró.

El dia 20 de desembre de 1829 els Pares Caputxins deixaren la «Casa de Mossen Albas» instal·lant-se solemnement a la seva casa altra vegada reconstruïda. Ho feren com altres vegades; sortiren del Temple de Santa Maria acompanyats pels Pares Carmelites, Junta d'obra, administradors, gremis, clero, capella de música, Ajuntament, etc. Quatre frares Caputxins portaven sota tàlem i amb el tabernacle que s'usava el dia de Corpus, el cos de Sant Felicià que en 1770 els fou concedit de Roma a ins

Foto: Ll. Callao

Cos de Sant Felicià que fou venerat en el convent dels Caputxins i salvat de l'incendi del 1835. Es venera actualment en l'altar de la Soletat, en la Basílica de Santa Maria.

tàncies del P. Provincial de l'Ordre, P. Felix de Martorell, i en l'església del Convent fou exposat el Santíssim. Fem constar que el cos de Sant Felicià fou entrat a Mataró per mar el dia 28 de gener, com consta en la làpida de pedra de la capella existent en el carrer del seu nom. De moment es venerà publicament en la casa de Donya Agnès Dalmau, del carrer de

Sant Antoni número 68, fins el dia 31 en que fou portat al Convent de Caputxins. Els carrers per on passà la processó foren bellament adornats i s'aixecaren entre el trajecte set altars.

ELS FETS DEL 1835. - El Dr. Barraquer qui treu notícies de les «Memories documentadas»... de D. Manuel Llauder, trobà que Mataró a finals de juliol de 1835 tenia un batalló de 800 places, no sap si de urbans o de tropa, carrabiners i 175 individus allistats «Miquelets» per formar la companyia del partit, manades a organitzar per Llauder, però, encara aquí desarmades. Continua dient que la mentada partida que enganxats per «miquelets» en la major part de forasters i varis estrangers que sens dubte s'havien allistat de propòsit per a concòrrer a l'execució del pla general en contra el Govern i en contra l'ordre (són paraules de Llauder), continua; un imminent perill per Mataró especialment pels seus convents.

El dia 26 de juliol al matí arribà a Mataró la desgraciada notícia de que a Barcelona cremaven cinc convents, la qual cosa produí la més gran alarma entre els religiosos de les comunitats mataronines que seguidament es refugiaren en cases particulars.

El mateix dia 26 es detingué un Pare Caputxí que intentava salvar joies del convent, tres calzes, tres patenes, un cupó i un Sant Crist; tot d'argent. Fou entregat al dipositiari del crèdit públic per ordre de l'Alcalde senyor Bayarri.

Dit Alcalde, el dia 27 de juliol, convocà una reunió extraordinària en l'Ajuntament en la qual assistiren el Coronel, Comandant d'armes, el Comandant i Capitans del batalló de la Milícia Urbana, alcaldes de barri, celadors, agutzils, mossos d'esquadra i els majors contribuents per tal de tractar de la forma com devien evitar-se els successos que s'esperaven després de repetides amenaces. Prompte les forces patrullaren pels carrers de la ciutat i es posà la guàrdia de 20 homes al Convent dels Escolapis i 20 homes mes als Carmelites que encara estaven habitats per alguns dels seus religiosos. Al convent dels Caputxins no s'hi envià ningú.

Els individus que formaven les companyies del partit foren els principals amics del desordre; demanaren les armes que esperaven de temps i es negaren a les ordres dels seus oficials. Per tal raó el general Llauder el dia 28 disolgué la conjuració de les companyies de «Miquelets» els quals es revolucionaren de tal manera que prompte es feren amos de la ciutat. En plena revolta es dirigiren les turbes al convent de Caputxins i calaren foc, el dia 30 a les sis de la tarda, a la casa dels mossos, estenent-se ràpidament a l'església i convent. L'Alcalde senyor Bayarri qui estava compromès amb els fets veient des de Mataró les flames del gran incendi hi envià forces armades i ell desaparegué per sempre de la ciutat. Estant el convent totalment pres per les flames, el Sagristà dels terciaris, anomenat Tomàs Colomer amb no poques dificultats penetrà a l'interior de l'església i salvà del foc una gran imatge del Sant Crist, sense la creu, perquè el foc ja l'havia consumit

Sortint de l'església es veïà perseguït pels revolucionaris que gràcies a ésser gent forastera i no conèixer les trasqueres del país permeteren a En Colomer fer-se escapol i amagar la imatge per les espessors d'un fondo torrent transversal a la riera de Cire-ra. Els revolucionaris l'esperaren al carrer d'En Moles on vivia, i el vespre d'aquell dia, li donaren dues fortes punyalades al portal mateix de casa seva. Afortunadament no el mataren i pogué donar ordres a dos amics seus que aquella mateixa nit portaren la imatge del Sant Crist a la sagristia de la Capella de la Soledat de la parròquia de Santa Maria. El dia 26 d'octubre de 1851 es beneïa la capella circular del cementiri i s'hi col·locà dita imatge del Sant Crist degudament restaurada.

No sabem com; però es salvà el cos de Sant Felicià que es traslladà a Santa Maria i les imatges de Santa Isabel i Sant Lluís Rei de França que els Terciaris hi tenien al seu altar. Es traslladaren a Santa Maria i foren venerades en l'altar de la Soledat. Ens consta també que un guarda de Militars salvà alguns llibres i alguns objectes del culte.

El Convent dels Carmelites fou més vigilat, no obstant durant la tarda del dia 26 foren vistos pel carrer de Sant Josep, diversos grups de revoltosos que intentaren assaltar l'edifici. Per fi els revoltosos pogueren entrar en l'església i aconseguiren cremar un facistol armari que estava col·locat al mig del Cor. Un tal Menció Vidal, oficial de marina mercant que vivia davant del Convent entrà amb altres veïns al temple i aconseguí apagar el foc que ja amenaçava cap al orgue. En el convent s'allotjà llavors una companyia de «miquelets» sota les ordres del capità D. Joan Prim. Ompliren el Refetor de palla i l'utilitzaren com a dormitori. Aquests «miquelets» foren els mateixos que tornaren a intentar cremar el convent calant foc a la palla que havien apilat al Refetor. Joan Prim

Foto: Ll. Callao

Sant Lluís Rei de França i Santa Isabel Reina d'Hongria que es veneraven en l'altar que tenien els germans terciaris en el convent dels Caputxins. Foren salvats dels fets del 1835 i portats a la sagristia de l'altar de la Soledat de la Basilica de Santa Maria.

avisat pel veí del Convent D. Feliu de Saleta, obligà, amb no poques dificultats, els mateixos «miquelets» a apagar el foc.

El dia 31 es reuni l'Ajuntament per tal de tractar la forma de com devien salvar-se els convents dels Carmelites i Escolapis. S'acordà de moment aparedar les portes.

El dia 16 d'agost del mateix any, el Governador D. Josep de Castelar, dirigí una al·locució en nom dels poders constituïts, encarregant als matarotins l'ordre i la confiança a la seva gestió. Entre altres coses digué «Con un digno batallón de Urbanos que unidos a las otras dos compañías me auxiliarán doquiera que sea necesario, pues conoce bien que en su fuerza está garantizada la seguridad individual, las propiedades y la industria y comercio de Mataró». Acaba dient «Viva Isabel II» i «Viva la Libertad».

NOU DESTÍ AL CONVENT DELS CARMELITES. — Després dels desgraciats dies del 1835, l'edifici que havia pertenescut als Pares Carmelites es destinà a hospital militar.

El dia 1 de maig de 1836 el Capità

General de Catalunya ordenà la reclusió dels pobres. L'Ajuntament de Mataró pensà en destinar a tal fi l'antic edifici dels Carmelites.

En 1842 l'Ajuntament i el Sr. Bisbe Dr. D. Pere Martínez de Sant Martí aconseguiren del Govern que fos tornada l'església al culte, la qual cosa s'aconseguí i el 19 de març de 1843 ja fou oberta públicament.

El dia 1 de maig de 1846 s'establí un conveni amb l'Ajuntament, per virtut del qual s'instal·lessin 6 religioses franceses de Loreto per tal de cuidar els pobres, puix que estaven molt malatsos, i dedicar-se a l'ensenyament de nenes pobres.

El dia 4 d'agost de 1850 dites monges de Loreto i 20 monges més, per ordre del Sr. Bisbe de Barcelona Dr. D. Domingo Costa i Borràs s'organitzaren novament fundant la Ordre que rebé el nom de Concepcionistes, encarregant-se com a primera finalitat la Beneficència per noies òrfenes i per velletes, i l'ensenyament per noies en forma de col·legi municipal i col·legi particular.

La M. Generala residí aquí fins l'any 1879 per traslladar-se al convent de nova creació a Barcelona.

En 1866 el Sr. Bisbe de Barcelona Dr. D. Pantaleó Montserrat va fer un arranjamant parroquial creant a Mataró la nova parròquia de St. Joan i St. Josep. S'anomenà Rector el Rnd. Mn. Narcís Canet en oposicions celebrades el 12 de juny de 1868 i prengué possessió el 17 d'agost del mateix any. Aquest temple des d'aquesta data sofrí diverses reformes per tal d'adaptar-lo a les necessitats que exigia la nova parròquia mereixent especial interès les que s'estant realitzant en els nostres dies.

MARÍÀ RIBAS i BERTRAN

BIBLIOGRAFIA

Aixiu de la Catedral de Barcelona. — Llibre de Resolucions; Speculum Officialatus; Visites de l'Oficialitat.

Aixiu Episcopal. — Registre comú; Visites Pastorals.

P. Raimond Ferrer. — Barcelona Cautiva.

Feliu de la Peña. — Anals de Catalunya.

Francesc Muns. — Los Mártires del siglo XIX.

Caietà Bariaquer. — Los Religiosos en Cataluña; Las Casas de Religiosos en Cataluña.

J. R. A. M. — Glorias Teresianas en Cataluña.

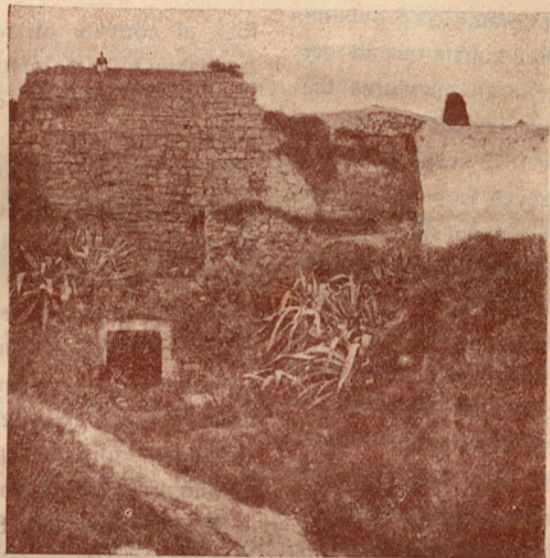

Foto: Ll. Callao

Restes del convent dels Caputxins incendiat l'any 1835. En 1840 l'Ajuntament acordà enderrocar les restes que quedaren, però aviat s'adaptaren per altres utilitats.

Transports

Vídua de S. Lladó i Pibernat

Lloguer de carruatges de luxe, per a bodes, bateigs i altres
 — Carreteigs de tota mena per a construccions i trasllat —
 Treballs de excavacions, desmunts i aplanament de terrenys

Carrer de Mata, del 9 al 15

MATARÓ

Telèfon núm. 21

RELOTGERIA I FINA MECÁNICA
BERNAT ABENZA

Venda i reparació de tota mena
 de Relotges i aparells de precisió

Santa Maria, 4

MATARÓ

FRANCISCO MAURET MORAGAS

CONSTRUCCIONS MECÁNQUES

EXCLUSIVAMENT PER A LA INDUSTRIA DEL GENERE DE PUNT
 STOCK DE PECES DE RECANVI

Almirall Gravina, 27

MATARÓ

El turó de Cerdanyola

A la senyoreta Anna Riera,
exquisida flor turonenca.

Vista panoràmica del «Turó de Cerdanyola» amb un grup de cases al seu redòs.
Aquest és el Turó que de temps immemorial dóna nom a aquest paratge.

Ara fa uns deu anys—ho recordo perfectament—de tant en tant, mogut per una pruja atlètico-romàntica, empenia, algun cap-al-tard, la ruta de Cerdanyola pel torrent d'en Trisac. Tots els mòbils es concretaven en saber el temps, com més curt millor, que empraria per anar des de Mataró a dalt del molló de terme de Mataró-Argentona encimbellat al sudit Turó.

En aquell temps, en que la meua sensibilitat començava a desvetllar-se, ja em colpia fortament el contrast que ofería el paisatge des d'aquell cimadal. Mentre per la banda d'Argentona s'obirava la vall frondosa i poblada que segueix tot el curs de la riera d'aquest nom, per la de Mataró, la vessant del Turó de Cerdanyola, fins ben entrat Mataró, ofería un aspecte no sols accidentat, sinó erm, ressec i desolat...

Han passat els anys. Noves i superiors circumstàncies m'han fet un assidu visitador i coneixedor de les rutes pretèrites. Ara però, el contrast, si no s'ha extingit, s'ha esmorteït considerablement. Avui dia els que visiten aquelles altures no tenen, al estendre la mirada cap a la vessant del migdia, aquella sensació depriment de contemplació d'estepar que hom tenia antany. Les plantacions de fruiters, alternades esporàdicament per arbres de jardineria, s'han succeït i es van prodigant encara en substitució de l'erm i de l'estepa. L'encert en la construcció d'alguns pous, ha portat aigua abundant que, ultra desvetllar l'interès de llurs propietaris ha invitat a més d'un a construir-s'hi segons el gust o les possibilitats, un petit xalet o vivenda. I a hores d'ara, el nombre de xalets, de cases i casetes (voltades ineludiblement del seu hortet) han arribat a un nombre tan interessant, que no he pogut resistir a la temptació de passar-hi l'objectiu fotogràfic, i fer-hi, amb permís dels pacífics, amables, alegres i flamants pobladors del Turó de Cerdanyola—per mal nom «Poble Sec»—unes notes mecànico-digitals, a fi de fer remarcar potser un xic superficialment, les característiques d'aquest paratge, del

qual soc un abrandat admirador —i consti que no ho dic per fer favor a la pseudo-indígena senyoreta Riera—car no són pas poques ni mesquines les que totjust s'inicien en aquelles belles latituds.

A 2.100 metres justos i cabals de la ciutat, s'alça cònicament i isolada, el Turó de Cerdanyola, que assoleix els no menys justos i cabals 190 metres sobre el nivell del mar. Si la vista no m'enganya, des de aquest cim és d'on millors perspectives s'obiren, en ordre a la proximitat de la ciutat, de tots els turons circumdants.

Es cert que el seu accés és difícil,

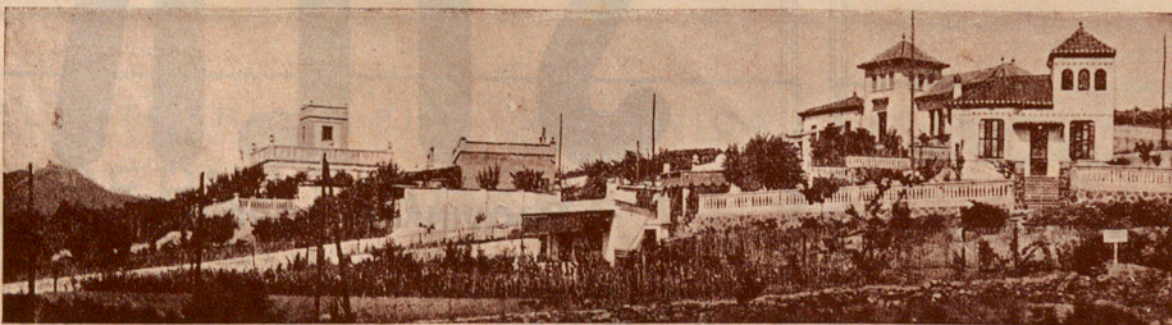
la visió «nòrdica», la qual no ofereix pitjors perspectives: l'iniciació del Congost, difumat al lluny; el coll de Parpers, el Gironella, el Burriach, Montcabré cap a l'oest, i el Turó d'en Dori, can Bruguera, el Montal, etc., cap al nord-est. En fi, una magnífica composició. Voldria tan sols que visquésiu, dalt d'aquest Turó, tota la grandesa bon xic esfereïdora de veure apropar-se una autèntica tempesta per la banda del Vallès; rieu-vos dels focs de les Santes, dels Pastorets del Centre Catòlic, i de totes les firmes solvents de pirotècnica: es un espectacle imponderable, definitiu, suggestiu... i molt econòmic, paraula!

190 metres sobre el nivell del mar. Les cames a Argentona i els braços a Mataró. Fita del «Turó de Cerdanyola»: jo en diria «Turó del vent».

tant per a les persones de més de seixanta quilos com per a les de més de seixanta anys; però nois si podeu arribar a dalt! No us en penedireu, no... A l'hivern no en parlem, però tot l'estiu i a qualsevol hora hi bat un ventet que no deixa pas lloc a dubtes. El panorama no pot ésser més esplèndid per un mataroní que, de consuetud, roman sempre a un nivell deplorable, en el bon sentit de la paraula. Són 190 metres, no ho oblideu, i completament isolats. Si esteu la mirada a migdia, teniu, prescindint de la maliciosa màgia colorística de les albaides de postal, una visió marítima dilatada, simètrica, casolana i ben educada que si us escurseu un xic les pretensions territorials agafa mig Maresme. I no parlem de

Doncs bé, com us deia, he pujat ara al Turó per a donar compte de tota la seva grandesa i importància actual; és per això que un dia caldejat propi de la plenitud canicular, he emprés amb l'amable companyia de l'amic senyor Callao l'ascensió un xic penosa del clàssic i ancestral Turó. Una vegada a dalt he adoptat una pose bon xic estudiada de manera que demostrés que no és graire difícil de tenir les cames a Argentona i els braços a Mataró. L'amic Callao ha convingut amb mí que el panorama és esplèndid i no li ha sapigut greu d'utilitzar, amb el seu peculiar encert i habitual sol·licitud, un clíxé que donés idea de l'estratègia i de una ínfima part de l'immensitat del paisatge.

Un bellíssim aspecte d'edificacions al peu del Turó.

Això ja no són ni les coves prehistòriques ni les senzillíssimes «casetes d'hortet».

Després, emprés el descens entre enrelliscada i ensopogada hem topat amb la cova prehistòrica, i, moguts per la curiositat, tot i saber que l'il·lustre arqueòleg senyor Ribas ens pot demanar comptes més tard, ens hem atrevit a copsar l'efecte aproximat que podia fer un troglodita afeitat i amb brusa de mariner, treient el cap per l'habitació mil·lenària. El resultat ha estat satisfactori, i esperem que els prehistoriadors seran indulgents amb aquests profanadors de les cavernes. La veritat és que sota aquell sol abrusador, a l'interior de la cova s'hi estava d'allò més fresquet...

I a propòsit dels antics pobladors del Turó de Cerdanyola—i sempre amb permís dels prehistoriadors—és de remarcar que la troballa prehistòrica més antiga feta a Mataró prové d'una destal de cristall de quarç trobada a la vessant del migdia del sudit Turó i a uns vuitanta metres del cim (vegeu «Origen i Fets Històric de Mataró—M. Ribas, 1934») circumstància que no dóna pas poca importància a la tradició d'aquelles latituds. Aquest paratge però, té el defecte, almenys atenent-nos a les nostres possibilitats historiadores, que estableix una sensible solució de continuïtat històrica; és a dir que del període paleolític se'n va de dret al segle XX establint un pont que fa rodar el cap: des de la cova que po-

Els primers pobladors d'ací dalt eren molt estalviadors; ben diferent dels d'ara... Guaiteu aquesta cova prehistòrica habitada per un indígena modern.

deu veure se'n va a aquest pati dels lleons arcaico-futurista de la casa Pruna, que tots podem admirar. I bé, què hi farem?

Deixada la cova prehistòrica amb un xic de recança—no sé si degut a què s'hi estava tan bé, o a les meves pròpies reminiscències cavernícoles—hem descendit fins al grup de xalet que hi ha redossat al peu del Turó. Davant d'aquestes construccions, elegants i espaioses, no hem pogut res

Noms propis: «Molí de vent» i «Gatassa de dalt». Mai «Poble Sec»; les coses al seu lloc.
Una bella perspectiva del que és i del que pot ésser el «Turó de Cerdanyola» nom que ateny tot aquest paratge.

primir una actitud expectant i bado- ca. Oh... això no són masies, ni gran- ges, ni casetes de vinya!... això són xalets autèntics...—ens hem dit admi- rats i convençuts—. Tanmateix hom no podia sospitar que en tan poc temps allò pogués adquirir unes ca- racterístiques tan rellevants i àdhuc luxoses. El Turó de Cerdanyola prom- et—ens hem dit els dos «explora- dors»—. Si tinguéssim diners...—ha dit una veu confusa pel motor d'un bo- rinot que passava, negre com un pec- cat—. Ens hem allunyat del peu del Turó, per a encaminar-nos vers l'altre sector poblat, propiament dit «Molí de Vent» i «Gatassa de Dalt». Cami- nàvem embadalits contemplant tota llei de belles perspectives, quan ens han tallat el pas—semblaria fet ex- pressament—els propietaris de dos bonics xalets d'aquest sector del Tu- ró, senyors Riera i Pruna successiva- ment, que, amb sengles mangueres, ens feien pastetes pel camí, segura- ment per a demostrar-nos que això de «Poble Sec» era una maliciosa pa- radoxa dels envejosos... Prou, prou! hem exclamat tot caminant de punte- tes—. Si no paren no podem venir a preparar el camí de la reivindicació del nom dels seus somnis!— Ah, vostés venen precisament amb tan lloables intencions?—doncs a propò- sit. Mirin, vinguin cap ací. (El senyor Riera ha engegat una bomba—una bomba de bona llei, eh!—i haurieu de veure quin doll d'aigua fresca i regalada; és a dir, regalada no, però bastant econòmica). Molt bé, molt bé senyor Riera, ja ho presumim, però estigui segur que ho farem constar a aquests maliciosos de Mataró; que s'han cregut del Turó de Cerdanyo- la? Si no ho creuen que ho vinguin a veure; no faltava més... Ei! vostés!

facin el favor—crida una veu a l'altra banda del reixat del jardí on estem—. (Es el senyor Pruna que ens convida a veure també la capacitat hidràulica d'aquell veïnat). Ens acomiadem ama- blement del senyor Riera i entrem al jardí del Sr. Pruna.—Mirin, veuen? —ens diu amablement i eufòrica— ací hi ha un safareig ple d'aigua, ací un altre—. Fixin-s'hi bé que l'aigua fa cara de canviar-se sovint.—Mirin aquests peixos quina salut resplen- deixen.—Que vermells i grassos, eh?

Com més ens acostem a la carretera, si bé el gust no desmereix, es redueixen les pretensions arquitectòniques
Perfecte model de caseta i hortet.

—Passin, volen fer el favor? Ara veu- ran accionar uns brolladors d'aigua. Efectivament; en una bella composi- ció hi ha quatre lleonets d'allò més polits que amb una «boquilla» a la boca projecten magnífics arcs aquà- tics.—De veritat, senyor Pruna—li diem nosaltres— no havíem pogut pas sospitar mai tant de mullader... Després d'emportar-nos un record gràfic d'aquella delícia de composició i... ja ho podem dir, de fer una peti- ta degustació que ens ofereix amable el nostre visitat, empenem, tot fent l'elogi general d'aquell futur paradís,

el retorn a Mataró perquè comença a fer-se tardot pel dinar.

Fem, tot baixant una revista per la part baixa d'aquell paratge, o sigui la més pròxima a la carretera d'Ar- gentona. Ens decepciona de debó, al contemplar de la manera que canvia l'esperit i les possibilitats de pobla- ció, a mesura que ens apartem del Turó. Ací no solhi ha impressionants models de caseta i hortet tot d'una peça, sinó que n'hi han que malhau- radament només tenen els quatre

pams que aguanten un barracot de llaunes de lamentable fantasia. De- manem permís a un simpàtic campe- rol—amb recòndits aires d'amateur— per a fotografiar-li la seva caseta per semblar-nos la que més possibilitats fotogrèniques posseeix, i... ja està; moltes gràcies! passi-ho bé!—li diem empenent la marxa tots cofois—.

M'havia proposat en idear aquest més o menys estrafet reportatge, de escatir el nom del primer repoblador d'aquest paratge, a l'ensems que el del primer fill del rediviu Turó

de Cerdanyola, etc., etc.; he vist, pe- rò que es necessitava una gran dosi de bona fe i que m'exposava a susci- tar plets de veritable transcendència, i ho he deixat creient obrar santament, per a quant l'Ajuntament vagi a po- sar el punt amarg de l'arbitratge so- bre aquella població i sobre aquells paratges semi-verges a quatre pas- ses de la nostra discutible civilitza- ció...

I per a donar fi a aquestes notes sobre el Turó de Cerdanyola, faré un elogi final a l'aigua fresca i bona dels seus pous profunds—n'hi ha de 37 metres—als seus saborosos fruits, a les seves nits refrescades pel serení, a les seves masses corals immenses, sonores i persistents de gripaus, als seus clars de lluna, als cants feréstecs, melosos o decidits dels seus ocells, etcètera, etc., i després un elogi a l'esperit que anima a la majoria dels seus pobladors, en ornar a tothora les seves propietats i farcir de músi- ca de ràdio i de gramola aquell am- bient solitari i auster fins ara, des de tantes centúries.

La meua sincera admiració als no- vells pobladors del bell Turó de Cerdanyola!

BERNAT CORCÓ

Poble Sec? No! Aquest jardí del senyor Pruna és una de tantes mostres de què al «Turó de Cerdanyola» hi sobra aigua i no hi falta gust ni possibilitats.

Fotos: Ll. Callao

Magatzems de Cristall, Porcellana i Pisa

Jocs de cafè - Jocs de tocador - Coberts - Bateria de cuina
Làmpares - Especialitat en articles per a regal - Vendes
a l'engròs i a la menuda

VIDUA D'ANTONI MARTORI

Barcelona, 51 i 51 bis

Mataró

CASA JULIÀ

La lampisteria més assortida i econòmica
de Mataró

SANTA TERESA. 47

Construcció d'embalatges i envasos pulits i marcats a varis colors, per xampanyes, vins, olis, licors, etc., en fustes de poi i pi en totes les seves varietats. Consulteu preus

Iluro, 10 al 18 - Teléfon 151

Arbres - Plantes - Flors

Frederic Pera

Premi extraordinari
Exposició de Plantes i Flors de Barcelona
Tardor de 1932

Especialitat en mimoses empeltades

Telèfon 136

Mataró

Mutua General de Seguros

FUNDADA EN 1907

Accidents del treball en la Indústria de Mar i en
l'Agricultura - Malaltia i Mort - Incendis

Domicili social:

Balmes, 17 i 19 - Barcelona - Tel. 20755

Clínica:

Temple, 5 - Badalona

Edificis de la seva propietat

Delegat a Mataró:

FRANCESC COBO

Sant Francesc d'Assís, 12

Banc Hispano Colonial

(Fundat el 1876)

Capital: Ptes. 40.000.000 - Domicili social: Rambla dels Estudis, núm. 1 - BARCELONA - Reserves: Ptes. 11.385.613'43

Compra-venda de valors - Descompte i cobrament de cupons i títols amortitzats - Custòdia de valors, Girs, Transferències, Cartes de crèdit, Ordres telegràfiques sobre tots els països del món - Acceptacions, Domiciliacions, Crèdits comercials simples i documentaris - Descompte i cobrament de lletres - Comptes de crèdits amb garantia de valors i personal - Préstecs sobre mercaderies, etc., etc.

Comptes corrents:

Imposicions a termini:

Caixa d'Estalvis:

A LA VISTA ABONANT EL 1 ½ per 100 D'INTERÉS ANUAL

a tres mesos abonant el 3 > 100 d'interès anual

a sis > > el 3'60 > 100 > >

a dotze > o més > el 4 > 100 > >

amb llibretes abonant el 3 > 100 > >

Servei de guardioles per a estalvi a domicili.

Agències urbanes a Barcelona: (Sants - Hostafrancs), Creu Coberta, 124 - Plaça Palau, 4 - (Gràcia), Salmeron, 111 - (Sant Andreu), Sant Andreu, 146 - (Poble Nou), Pere IV, 199 - Ronda de Sant Antoni, 13 - (Clot), Mallorca, 547 - Ronda Sant Pere, 32 - Plaça Catalunya, 15 - Avinguda 14 d'Abril, 331

Sucursals a Catalunya: Arenys de Mar - Balaguer - Bellpuig - Borges Blanques - Caldes de Montbui - Calella - Cervera-Cornudella-Espluga de Francolí - Falset - Figueres - Flix - Gandesa - Girona - Granollers - Hospitalet de Llobregat - Igualada - Lleida - Malgrat - Manresa - Mataró - Maials - Mollet del Vallès - Montblanc - Montcada - Mora d'Ebre - Mora la Nova - Olot - Reus - St. Celoni - Sta. Coloma de Farners - Sta. Coloma de Queralt - Tarragona - Tortosa - Valls-Vendrell-Vilafranca del Penedès

Sucursal a Mataró: Rambla de Castelar, 36 - Telèf. 222

La Festa de les Santes de l'any 1799

En parlar de les festes de les Santes de l'any 1799, ho fem donant a conèixer un manuscrit inèdit d'aquell any, conservat a l'Arxiu Municipal Històric de Barcelona, amb la cita T-10.

Es tracta d'un manuscrit català de 40 pàgines de 20 per 15 centímetres; 32 de les quals són escrites i les 8 restants estan en blanc. L'escriptura és d'un redactat correcte i d'una lletra fàcilment llegible. En número de 16 pàgines, el text es llegeix amb moltes dificultats per estar el paper totalment cremat degut a la mala qualitat de la tinta.

L'autor no s'anomena en cap lloc ni tampoc signa el document, però per la seva procedència i per altres manuscrits sabem que fou Rafael Amat Cortada i Sentjust. Aquest senyor, parent del cònsol de Xile, que vivia al carrer del Pi de Barcelona, havia estat diverses vegades a Mataró, on tenia molts coneguts. En el manuscrit de que tractem, descriu d'una manera detallada i humorística, el seu viatge fet a Mataró, per assistir a les festes de les Santes de l'any 1799 amb els seus amics Mn. Josep Solanellas i Jaume Fontanals.

Aquest manuscrit no té portada i s'hi llegeix el títol «Copia del Paseig, y detenció de dos dias 27 y 28 de Juliol, en la ciutat de Mataró ab lo motiu de las Solemnes Festas de las Gloriosas Verges martirs Paysanas la Santas Juliana, y Semproniana, y 29 següent, de Paseig á la vila de Calella, Any 1799.»

Comença fent una detallada descripció del viatge dient que... «Enganxadas que ha hagut lo Francesch mon parell de mulas ab los Capitans farsits de picarols, y demés campanillas á mon birgotxe a dos quarts de 4 de la tarde á 3 quarts hem eixits de Barcelona, y primer de Casa Cortada en lo carrer del Pi, y aló á la Plasa de la Cucarella, Plasa ample, y llarga de Santa Ana, eixits a fora per lo Portal del Angel, sere lo cel ab son blau celeste tant bello, ab lo Sol que hó doraba tot, prometentnos que fins cerca Mataró, il calor corrent ayre fresc nos prometia, exepcto pols plausible tarde. Las mulas anaban lleugeras, per no dur sogá lo birlotxe, y nosaltres tres de molt pocas arrobás de pes, puix que Mosen Josep Solanellas, que mel en duguí per company, y mes no havent estat may á Mataró, ni seguit la costa de már fins a Calella, no te mitja unsa de greix, no tenint altra cosa de espluga calva que sá corona, es dir que es calvo, natu-

ral lo bon Prebere del Poble de riu de cols en lo Camp de Tarragona; Lo Jaume Fontanals mon *Farmelo* així també ab poca diferencia, y yó que tampoch men jugo las verduras.

Apár que lo comensament de esta historia tindrà bon acabament de gresca, y bon humor, y mes ara, que

ja jupa del Francesch Cotxero negra, ó blau turquí, que yá sa li conexia; en má casaca, y jupa, y en la den Jaume Fontanals, fentli á ratos lo vent arrufarli el nás, per lo que si li entraba la pols dintre, y més á passár ruchs; tartanas; sillas volants corrents cap á Mataró, y cap á Barcelo-

credos estaria llest, podentsen yá dir tres, ab lo que lo Francesch li cridá y ell cridá enfadat un *Ira de Deu*. Al cap, y el rato de havernos fet un pch fregir á tots, baxá aquell pel de la carreta, y la apartá del miig del camí, y no es de admirar, que anás tant despay. puix quels tiradors eran caballs

ab banyas, lo mateix que dir bous, animals estos molt pesats, com l'home quels guiaba. Luego Francesch sent bona la carreta, y no haverhi embarazos al devant, feu anár un rato esturdidas las mulas, passant luego, per lo carrer baix, ó camí ral de Badalona, y tot seguit dret á embesir Mongát, ó Montanya ab sa fortalesa, ab algun canó dalt que treya el cap de boca á mar. Passarem per la empinada y empedrada carretera de la vora Mongát, y al altre costat de aquell marge, hem vist la coba, sense aquell pregadeu de rostoll, que á ben segur que haurá mort, sent vell, y atxacós, qual dexadas las crossas per allí terra á la vora de la dita coba, capdellava fil de unas devanadoras com aixís lo verem en lo ultim any, que anarem á Mataró per est tems, no puch ben assegurar, si en lo de 1796. Si es mort, Deu lo tinga en lo Cel Amen. Hem arribat á 6 horas al hostal del Masnou, havent dexats antes lo de Alella, que tot bullia de currutacos, y altre gent no currutaca, ab sillas volants; y tartanas allí paradas, així també en lo del Masnou, per pendre algú, y alguna més de un glop de xocolate, ab pá que Deu nus dó, y y bescuit al dursen, com si nosaltres, corrent los trafachs en ferla, buydarla á las xicras, y paga al hostalér lo Jaume Fontanals, entre las personas de garbo, circumspectas allí, hem trobat al nostre Reverent Parroco del Pi Doctor Esteve Oms, en casaca, y jupa, com de anár a fóra, que me há dit, anár á Mataró també, y arribar fins á Calella, ab pensament de fer nosaltres lo

mateix; en dilluns proxim vinent, si lo temps, ó altre cás impensat nos hó destorban. Llestos nosaltres de pendre el *batúm* y de pendre un poch de descans las dos mulas, hem continuat la romeria de 2 horas quens faltavan, per arribar á la Ciutat de Mataró, en efecte havent eixits del Hostal del Masnou capa un quart de 7 hem arribats á dita Ciutat á 8 horas amb crepusculs, luego de dexats á Vilasar de baix, que ausentantens lo Sol, nos los há dexats i sense lo menor nubul, exepcto pols. Hem vadejat la riera de Argentona a un quart de 8 tocat, seca está com

Santes Juliana i Semproniana

Escultures de mitjans del segle XVIII

per la misericordia de Deu, molt poch mal jans poden fer los gavaigs ab las proesas del Archiduch Carlos germá del emperador de Alemania, y del Famós General Russo Subarow en Italia.

De tartanas, á cada pás ne trobarem per lo camí de Mataró; també algunas sillas volants, birlotxes; carros; plenas ditas tartanas de jovent alegre en los dos sexes; molts, y molts á peu; á caball en ruchs per anant cap á Mataró, com nosaltres mateixos, enfarinantnos la pols poch ó molt la roba; així la sotana sens ceñidor del bon Mosen Solanellas; en

na. Hem vadejat lo Besós sens aigua, á dos quarts de 5 tocats, y dexats al Poble de Sant Adriá á la esquerra á la eixida del Besós. Tot seguit cap á Badalona á la dreta. A mitg quart de arribarhi, yá sens há atravesat una bona xeringa en lo camí de una carreta ab gran promontori sobre de garbas de blat, haventla plantificada lo jove de carretér al miig del camí, no podent nosaltres, nils demés anár avant, y carrera, y instantlo Francesch que enlestís, y donás lloch per passár nosaltres l'home ab gran paxorra, component sobre la carreta los manalls de garbas, digué, que ab dos

SERRAS

SASTRE

Sta. Teresa, 52 = Mataró

Novetat, Elegància, Distíció i bon preu.

Làmpara METAL

La que dona més llum i de menys consum

MANUEL MURLANS

Successor de Joan Morera

Casa fundada en 1823

Instal·lacions sanitàries, aigua, gas, calefacció
i termos-sifon - Dipòsit de vidres

C. Palau núm. 27 : Tel. 335 : E. Granados, 18

MATARÓ

*¿quina es la
casa que millor
merceritza?*

F. FÀBREGAS

Successor de l'antiga Casa Recoder - Fundada en 1774

ofereix un extens assortiment en

Joieria · Argenteria · Reloïgeria · Optica

a preus limitats

Gran varietat d'objectes per a regal, en cristall i plata, rebuts directament de Txecoslovaquia

Enric Granados, 45

MATARÓ

lo Besós prouargilosa, y ampla després de haver deixats a la esquerra els llocs de Premià i Vilassár de amunt y de avall. A pocs passos de eixits de la riera de Argentona veyentse á *longe* desde eixits de Vilassár, tot lo caserio de Mataró, ab sa Iglesia Parroquial, y campanar superbo, Iglesia y Convent de Caputxins; castell de burriach sobre una muntanya de allí vehina, hem entrat á las sinias de Mataró; hortas que nosaltres ne diem, deliciosas totes ab tanta aigua, y verdura, que es tot un pahís ameno est per pasejarsi, y alegrarsi hom; havent passat per la vora de una petita creu cuberta, y altra á alguns pasos, enseguida del camí vehí á la ciutat á má esquerra. Já hem vist luego, despues de 4 soldats de á caballo ab un cabo de Algarbe; quens paregueren de direcció cap á Vilassár, á gent mataronina de las clases de senyors, no tant, y gens; los primers ab casaca; los altres ab jupa; altres ab jech, y armilla; altres ab maniga de camisa; trage comú est en temps de calor, per anár mes frescos en homens; donas; minyons i minyonas de marineria y menestralia alguna al passár per la burdeta; a algun Capellá Capallustre; estudiant; tots estos á paseig, y á rebre á algun conegut; y á no; veure els Barcelonins varios, que venian a Mataró, per gozar com nosaltres de las dos Festas de las Santas 27 y 28 de Juliol, y alguns la vigilia 26 entrats yá á son carrer ol de las Casas Novas, adnexo lo de la Mercé, Ya hem vist llarga enfiladura de mata, y dos capelletes de las Santas, guarnidas á la part dreta de dit carrer, y antes de entrarhi en contrarem al Sr. Alcarde major, y Agutxil vestits de negre ab la vara, com que anaban de ofici. Lo carrer estava de alló ben regat, passarem de llarch sens detenirnos que fins en lo famos hostal de Montserrat en lo Camí ral casi al devant del Convent, ó collegi dels escolapis, havent baxats del birloixe, y entrats al hostal á 8 horas, y á Misas ditas de la Festa de vigilia de las Santas Martirs Juliana y Semproniana, per haverse finidas yá en la Iglesia Parroquial las Solemnas Matinas, y Laudés ab la corresponent musica en sos responsoris etc. ohint yá luego tocar campanas de la Iglesia major á Festa; las dels Escolapis, y de alguna altra Iglesia, per haver tocat la campana grossa la oració del *Ave Maria*...

Segueix aquí, el manuscrit, parlant

de l'animació de l'hostal i fent-ne una detallada descripció de les seves dependències... «acomodadas en taulas; caderas; llits amples ab capsaleras jaspeadas, doradas i pintadas de varios colors, ab divisas al mitg dels Sagrats Cors de Jesus, y de Maria; Quadros, y pinturas de Maria Santissima; de Sants; y Santas en los aposentos»...

Després d'observar especialment la neteja que es notava en totes les parts de l'hostal i la bondat de l'hostaler, que era vidu, anomenat Pere, i de les seves filles i criades, continua el manuscrit... «Ananioshen cap á la Iglesia, tot lo terreno que trepijabam era á las foscas, no quedant encesos lo fanals en Mataró, de cert no haverni, fora de la illuminació á Sants, y á Santas de alguna capelleta dels noms dels carrers, y en algunas buftigas obertas, algun llum d'oli, ó ceu. Já ohiam las campanas sorollarse totes, y per ser unisonas las dos grossas de la Iglesia major, parexian tocar una, com l'Andreu, y Senygrós del Pi, per casi tenir una igualtat de sonida estas, y aquellas, tocabanse las dels Escolapis y demás Iglesias de Mataró, pe haver tocat la campana de horas de la Iglesia major l'*Ave Maria* Mosen Joseph Solanellas, y yó anabam agafats pel brás; Jó guiant al bon Prebere, y ell guiantme, per no caurer en algun trós de regaró de la riera, á no en terra plana, y á caurer, quedarnos los dos fets uns babaus allí, y yó ser un xiquet llusco. Antes de entrar en la Iglesia Parroquial, dirigintnoshi per lo carrer á la vora del Collegi dels Escolapis Portal de Barcelona, y riera amunt, girarem al carrer de Argentona desitjós, y conversár ab los dos coneguts minyons Joseph. y Agustí Casals germans semulers, des del més de Agost del Any 1790, quels coneguí en la vigilia, Festa de Sant Roch, que adornaban sa capella. Hó preguntí á un vehí, no se si corder, al costat de la casa en que moraban ab sos Pares, y me respongué, que lo lldefonso Pare de estos xichs era mort, de resulta de molts ataques de feridura, quel Joseph era en la vila de Reus, y que lo Agustí era casat, y que habitaba en la casa del Sant Christo, cantonada al carrer de Sant Antoni, y bona nit nus do Deu, anantnoshen des de allí á la Iglesia major ab lo mateix soroll de campanas; veyent la Iglesia oberta hi entrarem, y fora de un retaula, que seria lo de las Santas, que hi crema-

ba algun ciri tots los demás encesos en la vigilia, eran apagats, resarem un poch, y nos isquerem afora, proseguint per lo costat de la Iglesia major, y campanar, per aquell carrer estret, y dos Plasas, gran, y xica, ab lo trós de Pescateria, y carniceria unidas, girant al carrer de Barcelona, despues de una Plaza devant de la Casa del Sr. Governador á la dreta Portal de Barcelona, eixida á la rambla; carrer á la vora dels Escolapis á la esquerra, y de seguida á la dreta frente al camí ral, fins á entrarnos al mateix hostal de Montserrat, que yá bullia de hostas ...»

Continua l'autor del manuscrit fent descripció de l'hostal, i parla extensament de la calor, havent de sortir de la seva cambra per anar al terrat a pendre la fresca, llavors s'inspira amb el cel estrellat i parla d'astronomia. L'endemà al matí va a Missa als Escolapis i després es dedica a fer visites als seus amics Agustí Casals i Feliciano sa muller.

Després de dedicar algunes pàgines del manuscrit en aquesta visita segueix així... «carexent de espentas, ab tot (es refereix a l'animació dels carrers) que molta en la Ciutat de Mataró, alegre, per estar lo cel seré; ayres frescos, si bé calor, tanta verdura ab la dels arbres de la rambla, y de la riera, blancura, y limpieza en las manigas de camisa de jovent mataroní en los dos sexes, ab algunas caras bonicas, que hom veyea de tant en tant, celebrant tothom la Festa de las Santas Martirs Paysanas verges de Mataró Juliana, y Semproniana. La placheria ab lo Agustí Casals fou prou llarga, haventmen anat despues sent un quart de 12 á la Iglesia Parroquial á la Solemne festa de est dia, y llavoras un Pare Escolapio predicaba, havent ohit á un detrás meu en la Iglesia ques quexaba de ser lo Sermó un xiquet llarch. En quant á la Iglesia donaba gran reals á tota aquella gran lluminaria de passar de mil ciris, lo dorat, y jaspeat blau, ó vert de esmeralda del retaula major acompanyant tota aquella gran escultura colateral del Presbiteri, pinturas yá llesias fins á 3 relatives als passos de la vida, y martiris de las dos Santas, guarnits 3 quadros, y en lo altre, no encara lo *lienzo*, ó pintura, si sols lo epitafi llafí mes immediat al cruzero á la part de la Epistola, pari tot alló jaspeat, y dorat ab aquella simetria, y vistosa illuminació, unidas en tota la cornisa del Presbiteri, y en los medallons dels

passos pintats dels martiris de las Santas Verges Martirs Juliana, y Semproniana en las pilastras de cada capella de la Iglesia; segons se veu així en tots los anys alomenos en los que yó me hé trobat en Mataró en estas dos Festivas diadas. Afora del Portal lateral de la Iglesia en sa Plazeta, quedaba guarnida en lo mateix costat dels altres anys una capella de las Santas, tota de telas, ó bolados blanchs, ab disminució de algunas mes de estas en las parets de dita plazeta, per causa de falta de pesetas...

«...En quant á músichs per las dos lluhidas funcions de est, y seguent dia, *ultra* dels dels de la Capella de musica de Mataró, se hi anyadí en est any lo Manuel de Vilafranca per tocar la viola, los demás yá hi solian acudir en estas dos lluhidas Festas de Mataró que eran lo Sr. Francisco Más, conegut mes per Sr Mataró sentne natural de dita Ciutat; no sent de admirar, de que si hi trobas. Lo Vadó Xaculaté; Lo Palau, estos quatre de la musica de la Cathedral de Barcelona, havent faltat en est any lo celebre xantre de la Seu Magi Figueras. La composició de la musica, sem digué haver estat la de Juncá Se há conclosa la Funció de matí en la Iglesia, cerca de las dotse, eixint la gent luego de ohida la última Misa en un altar immediat al Presbiteri a la part del Evangeli; afora, per anarsen al *Gaudeamus* en la taula, y en lo hostal de Montserrat una babilonia por lo embarazada la entrada de carros; tartanas; sillas volants; mulas; matxos y ruchs, ab los que no hó eran, no se que tal en lo del Pardal, y en casas particulars de molts llagostas, ó forasters. Com era la Festa principal digo la mes grossa de Mataró, y de alegria en tots sos moradors anaba fent passacalla la musica de ciegos; semiciegos, y ab vista per los carrers y plasas, esta ques componia de violins algun clarinet, y lo bombo un xiquet massa grós per quíl tocaba, no passant de noy de uns 10 á 11 anys, vestit ab casaqueta de languins grochs, y que li donaba ab sás manetas, y brassets prou fortas patacadas; tots estos musichs, que se me ha dit ser de Mataró yo los vegi passár per per la Plassa gran desde la eixida del carrer den Pujol; casa, est adornat ab capella ahon moraban las Santas, Fillas de dit carrer den Pujol, ab prou turba que seguia als musichs, agregantmi yó, puix que era curs, per tor-

FRANCESC CAMP

Recader de MATARÓ a BARCELONA amb AUTO-CAMIÓ

MATARÓ: Carrer d'en Palau, 24 - Telèfon 106

BARCELONA: Arolas, 3 - Petxina, 5 - Rech, 18 - Telèfon 10302
Plaça Comercial, 10 (davant del Mercat Central) - Telèfon 16682

SERVEI D'AUTOS DE LUXE

Lloger de colxes coberts i descoberts - Servei especial per a casaments, bateigs, excursions, etc.

MARTÍ ENRÍQUEZ

SUCCESSOR DE FRANCESC ESGLEAS

Punts de parada: Davant l'Hostal de Montserrat - Tel. 128 - (Carrer St. Agustí)
Rambla d'En Castelar, al costat del repartidor de Gasolina

Wifredo, 15

MATARÓ

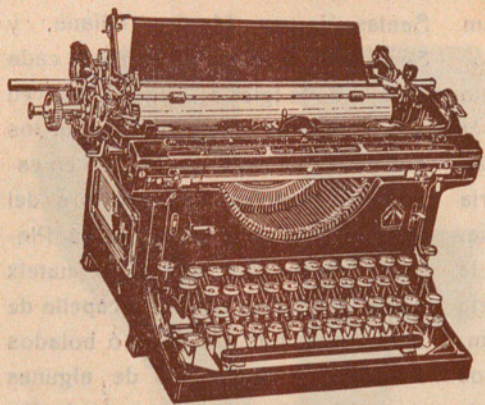
Telèfon 302

XAMPANYS NOYET

CAVES VALLGORGUINA - BARCELONA

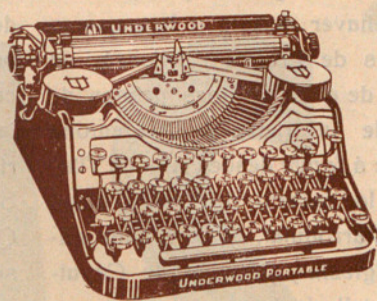
VIATJANT PER CATALUNYA: PERE FORT Carrer Santa Teresa, 24 - Mataró

Representant de les acreditades cases: Olis Pere Cairó - Sabons Benet Ferrer - Xocolates "Industries del Sucre, - Licors Josep Germá

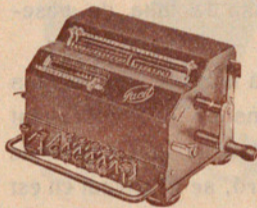
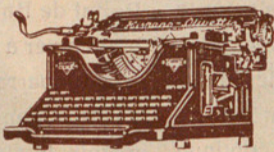

MAQUINES D'ESCRIURE

Noves, Reconstruïdes i d'Ocasió — Portàtils i d'oficina de totes les marques — Màquines de calcular — Multicopistes Vendes a terminis, lloguer, etc. — Peces de recanvi de totes marques — Cintes i Paper carbó — Accessoris en general Reparacions i restauració de tota mena de màquines — Servei de neteja i conservació, visita mensual, trimestral —

Neteges a fons, anuals, amb ablaniment del cilindre gratuïtes per les màquines d'escriure dels senyors abonats

GENAR PARULL I RENTER

Argüelles, 34

MATARÓ

Telèfon 362

Francolí

Espumós
Extra
Imperial
Royal-brut: dry

◆
Xampany de Cava de producció nacional

El de més alta qualitat i a més bon preu

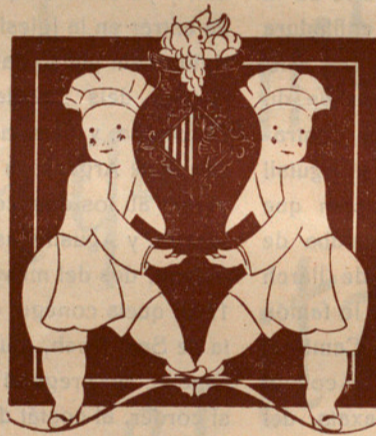
◆
Grans Caves naturals a Èsplugas de Francolí

Prop de l'Històric Monestir de Poblet

CONFITERIA I PASTISSERIA

ENRIC MIRACLE

Vins - Licors
Xampany - Descompte especial en caixes

Extens assortit en bombons

RIERA, 45 - bis :: TELÉFON 54

MATARÓ

Tintoreria - Blanqueig - Merceritzats - Vaporats i Perxats

Fills de Llorenç Llinàs

Casa fundada en 1879

Fàbrica i Despatx: LLULL i FRA LLUIS DE LLEÓ

Telèfon núm. 44

Mataró

nar al hostal, si bé vaig allargar má estiració per la rampa empedrada, ahont queda antes á un costat la Font de las Escaletas, y tot seguit al carrer de Sant Juan, y anantmen per lo camí ral al Hostal de Monserrát á posár taps, vull dir á dinár, que no há tardat gaire á servirsens, es de carn, y peix, havent consistit ab una sopa acerbellada molt bona, mereixent tornarsi per lo bon caldo que feya. Despues há seguit la carn d'olla ab los adminiculos de verdura, y cansalada. Despues sens serví un peix ques diu llissa, est guisat ab such groch, y tallets de tomatech; tras de esta; llagosta partida pel mitg ab la closca, ab oli, vinagre, y sal; un pollastret rustit, y postras de fruita de peras; presechs y admelllas turradas; bon pa; bon vi, y bon profit nus fassa á tots los de las taulas...»

Continua l'autor del manuscrit dient que fou servit esplèndidament, amb coberts d'argent, i després de fer la migdiada, continuà les visites als seus amics, anant primerament al carrer de Sant Agustí a les últimes cases, a veure a Francisca Martí, y Albà; després a la casa del costat a visitar a Teresa Costa, vídua, i a les seves filles Maria Esperança i Francisqueta casades amb mariners. Continuà les visites anant a veure a Rosa Font i a Semproniana, sa filla, casada amb un tal Fontanils, mariner. Diu que girant a la dreta del carrer de Sant Joan ha vist a les Carreres, mare i dues filles anomenades Gertrudis i Teresa, que també ha saludat. Segueix «...já ha estát hora despues de anár á veure la Professó de las Santas, haventnos-

hem anats á la riera á esperarlas, trobant yá turba de gent allí la mes, mataronina, y la menos de Barcelona, si bé esta encara no arribár á espentas fortas, bé que á més y á ho haguieran estat. Lo Pare Antonio de Vich, ya hi ha tret per allí el nás, ó tota sa presencia ab lo Sant Habit, y escapulari blanch, ab creu vermella, y blava, y espardeñas ó sandalias en los peus, lo mateix que dir Trinitari Descals, y dels mes provecos del convent de Barcelona; Famós poeta; qual nos há dit, y al Jaume Fontanals sentne molt conegut, que son germá, vellet y alegret com ell, se trobaba en Arenys de mar á pendrer las aiguas de Caldetas, y que no trobanthi, contaban, tornarsen prest á Barcelona y, que luego de vista lo Pare Antonio la Professó, sen tornaba á Arenys; altre Trinitari est calsat, molt jove, y petitó organista de la Trinitat Calsada, nom recordo, si de Vilafranca, ó si, de Barcelona, se pasejava ab altres companys per la riera, y així molts, y molts d'altras personas; de estas lo Sr. Don Agustí Fibiller canonge de la Seu de Barcelona. De menestras una coneguda de Jaume Fontanals mare, y dos fillas sastresas de Barcelona, unas tals Colells habitants cerca de la devallada de Sant Miquel, que té á un seu fill en Mataró, germá de las dos, nomenát Mosén Thomás Colell subjecte gordilló, y de un esperit, com de altre Magi Figueras xantre de la Seu de Barcelona, que no li comparegué en estrany en Mataró per las festas de las Santas. Mosen Josep Solanellas; Pare Antonio de Vich; Jaume Fontanals y algun altre estaban de platche-

ria en la riera, esperant la Professó, y yó lo mateix, devant de una casa de un llibretér, quens ha combidat á seurer allí, trayentnos cadires á la porta, y afora á la riera, trobantsi allí una mare ab un fill, y filla, est estudiant de uns 14 anys, ab casaca, y demés negre, nomenát Anton Cateura, blanch de fisomia, y galant minyó que fora á no ser un xiquet guerxo; est molt atent ab mi, aparentant conexerme, haventme dit habitar ab sa mare y germana en un segon, ó ters pis de Casa Bujons en lo carrer del Pi vehins meus. La novetat en esta Professó per major alegría de tothom há estat la surtida den Manueló ab sos Pares, vull dir lo Gegant, y Gegantessa, que anaba al devant no tenia mala cara, ayrosa en lo talle, si be currutaca ab bonas arracadas á las orelles, mes no de anella y ben pentinada al us de la moda, seguia tras de esta el que li diuhen en Manueló, figurant ser fill del gegant, y gegantessa, que anaba dit gegant detrás ab sa Porra al coll, fent cara com aquell rey bamba de l'hostal de Monserrát (Es refereix a un quadro pintat, col·locat a l'escala de l'hostal, en el qual es veu un personatge de mig cos, amb perruca i corbata blanca que tapava en son plí una creu de Sant Joan. No coneixent qui era aquest personatge, Mn. Solanellas l'anomenà el Rei Bamba.) ab sa gran perruca, ó mes prest semblant á Goliat, ó á Holofernes, portant sa música de fluiol y tamburins. Las faldillas de la gegantessa eran de color blau turquí canabé, y la vestidura de la cota del gegant blava florjada, y lo restant que

li lapaba las cuxas, y part de las cammas, de roba, ó tafetá carmesí, y lo Manueló, casi així també, y fora de ser un xiquet mes alt del gegantó del Pi com si se li hagués tret copia de sa cara de un bon esturnell. Tras de esta gent gran á alguns passos distant venian los gamfarons, més nó en est any los dos timbalers á caball tocant las tímbalas, si que despues de dits gamfarons, vanderados ab sas vanderas, y companys de vadera seguian entre mitg dels portadors de eixa, havent ohit si fins al número de 112 dos musicas de Paysans de Mataró, compostas de violins, clarinets, y bombos tocantlos dos noys, que no passaria lo un de 10 ó 11 anys, y lo altre de 13 ó 14 y prou abultats, y llarchs, que eran per aquells xichs, quels tocaban, lo un vestit ab casaqueta de languins, y lo altre escura, seguint bé lo compàs fentlos prou retronar ab tot dels brassets, y mans de minyonets ab cops de patacadas ab lo brás dret, ab lo tocador cubert de pell, o luda, y ab lo esquerra ab cert tocador, com trós de escombra per tocar piano; tots ab los de las atxas, que anaban molt ben arreglats, y lo millor de tot, ab devoció, comprenent esta, á quants, y quantas veyan la Professó, contentíssim que ne estigué de veurerla tant arreglada, y devota Mosen Joseph Solanellas, y no hó podria dir així de las de Barcelona, que es una bulla lo tant xarrar, y riurer los que van á la Professó y los que se la miran en los dos sexes, que es un escandol, motivantlo lo prou numero de burletas dels jovent los corromputs que de tot ne

SASTRERIA "LA CIUDAD DE LONDRES"

CONFECCIONS PER A SENYOR I NEN

Sempre les últimes
Novetats en Llanes,
Drils i Gabardines

Blaus garantits i velluts
de les millors marques
Especialitat en la mida

JOSEP PLA

Conegut pel Rei de la Baratura - Avui proclamat Campió de la Baratura

RIERA, 18 - MATARÓ

fan olla pudrida, y que yá es una olla pudrida tant gavaig, italiá, turch, moro i alarb, *et sic de reliquis* que abundan en Barcelona, sobre el tals, afi que no la acabian de corrompre del tot. Torno al assumpto de la Professó. Antes de las Creus anaban los Angelets entre mitg de las atxas, ricament, y pulidament vestits, anyadimsi ser alguns uns bonichs noys, quals empuñaban los trofeos, ó insignias dels martiris de las dos Santas Verges Martirs Juliana, y Semproniana. També aná á la Professó la tant celebrada Aguila de Mataró, esta no ab lo coll tort, 'si que dret ab lo colom en son bech dorat, y no fent cap moviment lo Animalò, qui sap si era mort, faltant lo requisit á l'aguila de tenirse un poch de limpiar, y los Aguilons eran minyons sens bech dorat com los olims en Barcelona, ni tampoch ab vestits dorats los de Mataró, si que ab jupa, ó altre vestidura al us de la marina, y la cara sens bech, dir, natural, com tots la tenim. Seguian los portants de las sinch arcas, que son las dels Religiosos Jusepets, y Caputxins, estos ab ciris en las mans, la de la hermita de San Simon, la de Mata origen de Mataró, y la de sa Iglesia Parroquial, cantant lo clero, y comunitats religiosas al tó del *veni Sancte Spiritus* lo Himne de las verges, *Jesu corona virginum &c.* Seguian altres individuos seculars, de estos la *turba musicorum* de Mataró, ab la agregada de la Seu de Barcelona de musichs que tinch notats. Lo Manuel de Vilafranca, un xiquet currutaco si be ab frach, ó casaca negra, ó encara fosca; cabellera un poch llarga que tot li cau prou bé, sent prou galant minyó, me feu riurer veurel tocár la viola arrodillat cerca de mi, en la riera en tocant ab la demés musica del hymne *veni Sponsa Christi*, que parada la *turba musicorum* cantá devant de la urna dorada ab cristalls ab los dos ossos custodits de las Santas, y ab la serietat ab que tocaba la viola, semblava, com en aquell temps al vell Miseracs, quan tocaba en la musica de la Seu lo fugot á cops de pets, tot encasacat, y de alló ben rebenxinat ab perruca, y bossassa al clatell, eixintli burriçol

per detrás de la perruca, en Siestas sentat á un cantó de banch al costat del difunt Mosen Jaume Solér, que hi tocaba la viola. Seguia lo Reverent Clero de la Parroquia y luego las tres noyas molt ben vestidas figurativas á las tres virtuts teologals, fe, esperanza, y caritat ab sás insignias correspondents, y tras de estas, dos noyetas una al costat de l'altra molt devotetas, que figuraban las dos Santas cerca del Tabernacle ab la urna dorada ab cristalls, y dintre sas dos insignes reliquias, corresponent lo gremial ab talam, y capas de color de rosa, ab flors, y talons de plata, sols lo quens causá novedat en la Professó, per lo que no queya bé era anár lo lltre. Ajuntament, y Sr. Gobernador, ab los sombreros al cap, y també al devant los dos Porrés aguantant la porra ab los sombreros de orinal, que se usan ana en gent de esperit gavaig, que no dexa de haver ni preu de nostres catalans en Barcelona, y casi a tot arreu; Sabí después ser privilegi real á aquells Srs. Reg'dors de Mataró, com així també posarse lo sombrero al cap al cantarse lo evangeli, y una má á la espasa, ay quin disbarat que he dit, puix vull dir á la espasa. Vista, que haguerm la Professó se aná desocupant la riera de la gent, y sist immediata al Portal de Barcelona una Capella de tela voltada blanca, que formava una peaña ab un Sant Antoni de Padua al cap de munt, si tant sols la cara un xiquet masa encesa. Jó vista dita capella isquí per lo Portal de Barcelona á la rambla, y á la esquerra per aquell carrer ample á la vora del collegi dels escolapis, á fer placheria un rato en la butiga del Agustí Casals semulér, est llavoras, no hi era, si que al devant del carrer den Pujol en la riera á vendre pastas y altres golosinas, tot hechuras suas; mercaderia de bon despatxár, així com nó la dels droguers de Sarriá, com narra Vallfogona en cert assumpto llepal, y semblants llapulerias, que se las mengi qui vulga...»

Continua el manuscrit parlant de la Felician, muller d'Agustí Casals; del Rosari que es resá a l'església dels PP. Escolapis; de l'hostal on «...no

dexava de haverhi prou tabola ab tants hostas...»

Segueix el manuscrit «...Hem passat lo matí com lo de ahir, es dir que llevat Mosen Joseph Solanellas; luego después del lavatori, y axugament de mans. y cara, rentada, y axugada sá corona calva, se ha posat en aptitut de eixir de l'hostal, y tot seguit á la Iglesia de Santa Ana á celebrar la Misa, ajudantla lo Jaume Fontanals, y yó ab moltras altras personas en los dos sexes, ohirla, celebrantse altres Misas en los Altars de la Iglesia ab albas de finas, y prou amples puntes, y las mateixas casullas ricas de ahí. Celebrada que há hagut ab una de estas, y alba, corresponent, la Misa Mosen Solanellas al Altar major, ha eixit al mateix lo Reverent Doctor Esteve Oms Párroco del Pi ab puntas de dos palms en la alba, que no hi havia mes que mirar...»

«...Se ha comensada en la Iglesia Parroquial ab la mateixa illuminació de ahí la segona festa de las Santas ab ofici solemne á 10 horas, per los mateixos musichs de la Capella de Mataró, y los mateixos agregats, haventse cantada la obra de música de Mosen Domingo Arquimbau, que compongué, quan era mestre de Torruella. Lo sermó lo predicá altre Pare Escolapio ab molt auditori en la Iglesia, y acabada tota la funció á dos quarts de 12 tocats...»

Fins aquí hem arribat a la pàgina 18 del manuscrit de Rafael Amat Cortada. Les 14 pàgines de text restants no ens interessan en aquesta ocasió per parlar de la sortida feta de Mataró i del viatge fins a Calella i són retorn a Barcelona. Com hem vist, ens parla de l'altar de les Santes, que fou un altar interí, durant el curs de les obres del gran retaule major. L'altar de les Santes en aquesta època, segons una Visita Pastoral, era l'altar de la Mercè. Anteriorment estigué al lloc on s'obrí el Portal Xic, fins l'any 1754, puix que en 29 de març els Pares Carmelites descalços vengueren a l'Obra de la Parròquia davant el notari Esteve Font, una casa d'un solar junt amb un hort de sis quarteres amb l'objecte d'obrir dit Portal Xic. Les imatges de les Santes eren les que avui es vene-

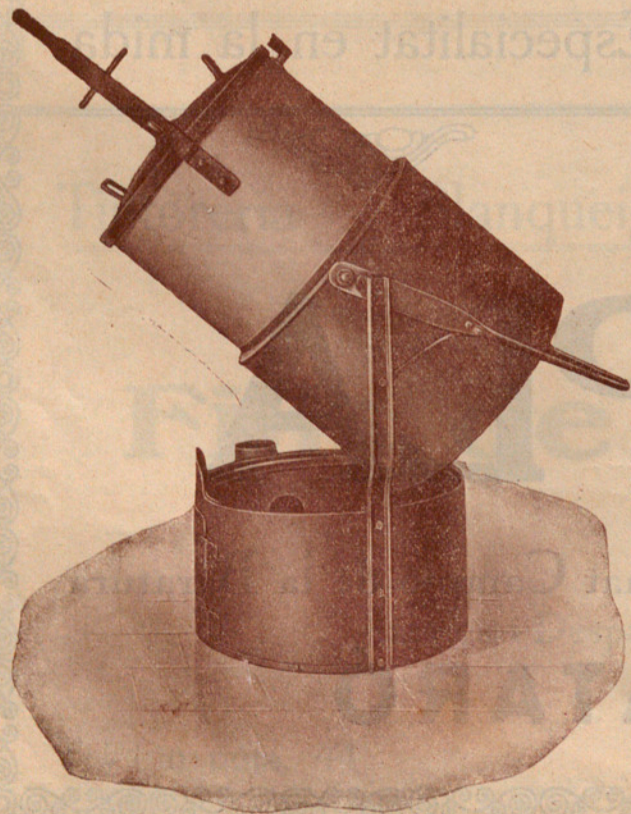
ren en l'altar de la Mare de Déu de la Mercè amb els noms de Santa Catarina i Santa Madrona. En aquell any de 1799 el gran retaule major acabava de quedar llest i tan sols faltaven algunes parts de la decoració. Ens diu el manuscrit que hi havia col·locats tres dels grans quadros dedicats a les Santes. Aquests quadros havien estat encarregats en 1793 al pintor de Barcelona Pere Pau Montanya, puix que en aquell any ho disposà a les seves costes el Dr. Jaume Matas. El quart quadro no fou col·locat fins l'any 1804, el qual fou començat en 1799 per Montanya deixant-lo inacabat per causa de la seva malaltia i mort en 1803, i fou acabat pel gendre del pintor difunt, anomenat Joan Giral. La Processó començà a fer-se en 1772 en que entraren les relíquies de les Santes a Mataró, i des d'aquesta data es continuà fent-se solemnement tots els anys amb assistència de les autoritats. Amb el temps s'anà transformant el caràcter de la Processó. Als primers anys, ultra les banderes dels gremis hi anava la cèlebre Aliga que pocs anys després deixà de sortir. El manuscrit del 1799 ens parla de la novetat dels gegants. Pocs anys més tard apareixen els nans, que així com els gegants foren construïts a Mataró en una antiga fàbrica de nines del carrer Nou. Els Macers vestits amb dalmàtica tenen són origen en 1708 amb motiu de l'arribada de l'Arxiduc d'Austria a Mataró. Les nenes vestides de Santes als primers anys de la Processó hi anaven, augmentant-se en número en anys vinents.

Devem dir, per acabar que no triga molts anys a tenir la Processó, un caràcter idèntic al dels darrers anys en que es passejà pels carrers de la nostra ciutat. Les autoritats polítiques sovint s'exhibien amb aparatosos efectes de presentació, havent degenerat algunes vegades fins a tenir l'aspecte d'una manifestació política o partidista, amb assistència de més elements obligats, que devots de les nostres Santes.

M. R.

Impremta Minerva. — Mataró

CALDERERIA EN COURE I EN FERRO

Emili Surià

Churruca, 39 - Telèfon 303

Calderes bolcables al vapor per la preparació d'aliments per al bestiar

en planxa de ferro i estanyades de l'interior

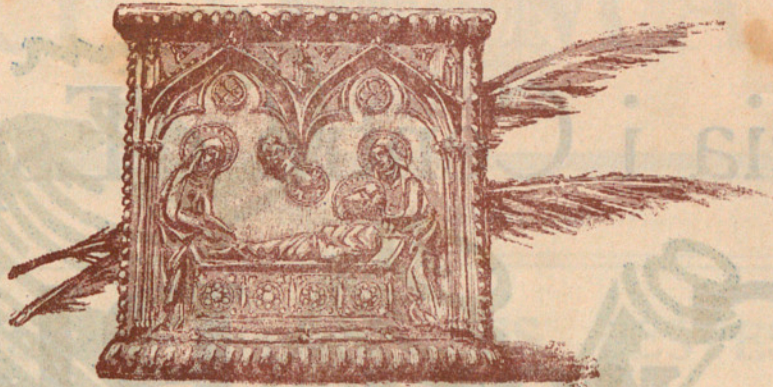
Núm. 1 - 200 litres
375 pessetes

Núm. 2 - 325 litres
550 pessetes

Núm. 3 - 450 litres
775 pessetes

Funerària de les * Sanies *

de
**Vídua de
August J. Ribas
i Mustarós**

L'Agència de Pompes Fúnebres més antiga de Mataró

PUJOL, 38

TELEFON 37

PHILIPS RADIO

Els millors aparells

HOLANDA

EE. UU.

ARGENTINA

ITALIA

INGLATERRA

VATICANO

MARRUECOS

RUSIA

TODOS LOS PAISES

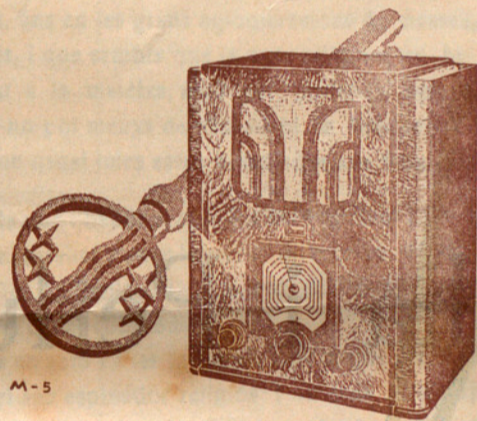
a todas las horas y en todas las ondas,
con el nuevo y maravilloso receptor

PHILIPS

335 A

"La llave del mundo"

última y sensacional creación de
PHILIPS. La onda extracorta captada
con una seguridad y pureza desconocidas
hasta hoy.

M-5

ALEMANIA

ESPAÑA

INDIA

AUSTRALIA

SUIZA

JAPON

FRANCIA

TURQUÍA

SALVADOR CAIMARI

Amàlia, 38 - Telèfon 261

"La Clau del Món"

BOMBES DE DOBLE EFECTE

"PUIGJANER"

Les de millor rendiment i de més durada

Instal·lacions i pressupostos:

Font i Cia.

Successor de Salvador Font i Verdaguer

Tallers de Fundició, Fumisteria i Maquinària

MATARÓ

Farmàcia i Centre d'Específics

La Creu Blanca

de Concepció Sastre

Pujol, 53 : Mataró : Tel. 306

Única amb servei permanent de dia i nit i la més ben assortida de totes

La molta venda fa que tot es pugui servir més fresc

Per la preparació de fórmules s'empleen solament medicaments de primera qualitat

Nevera elèctrica per la conservació de Yogurs i Kefir Danone i llet maternitzada de la Granja Soldevila que es reb diàriament

Preus econòmics i servei a domicili

Farmàcia, Ortopèdia i Perfumeria

ENRICH

St. Josep, 30 i 32 : Mataró : Telèfon 247

Oberta tots els dies, encara que siguin festius

Gran centre d'específics i preparació de receptes amb medicaments puríssims

Dipòsit dels productes de Règim de la Casa Santiveri

Per la conservació dels Yogurs Kefir, llets, gelatina de gallina, sueros, vacunes, etc., disposem de nevera elèctrica - Servei a domicili i preus econòmics

Confecció i col·locació de braguers, faixes i demés aparells ortopèdics

Trousseaux per a parts, tela gomada, davantals de goma, mitges, benes, esponges, irrigadors i demés articles de goma

El més garantit assortit en perfumeria nacional i estrangera

Essències, locions, extractes, quines i colònies de totes marques a granel

Colorets, llàpissos i polvos de totes marques

Dipositaris dels productes de bellesa "Dorothy Gray,"

Objectes de cristall tallat de tota mena i articles per a regal

DESCOMPTES DURANT ELS MESOS DE JULIOL I AGOST